

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
449

Subotica, 28. listopada 2011. Cijena 50 dinara

NA INVESTICIJE SE
ČEKA 110 GODINA

DVA NAJVEĆA BREND
TAVANKUTA

SKRB ZA MANJINE,
USTAVNOST ILI NEŠTO TREĆE

INTERVJU
BORIS LJUBIČIĆ

10. DANI BALINTA
VUJKOVA

SUBOTICA**GAS**

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

Kredit za refinanciranje

bez valutne klauzule

bez naknade za
odobravanje, bez
depozita i udjela

odobravanje odmah
po otvaranju tekućeg
računa

NKS - referentna kamatna stopa
NBS + 6,00% godišnje

18,50 % godišnje
na dan 08.04.2011.

EKS = NKS

infotelefon
021 488 4433
www.rbv.rs

do **84**
mjeseca

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

ЈКП "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

Vojvodina nekad i sad

Održani su X. dani Balinta Vujkova u sklopu kojih je otkrivena i bista ovoga vrijednoga sakupljača narodnoga blaga – pripovijedaka ispričanih, a zatim i zapisanih na novoštokavskom ikavskom govoru. Taj govor ovdašnjih Hrvata, koji polako nestaje, pripada dijalektu kojim danas govori najveći postotak Hrvata i integralni je dio hrvatskoga jezika, podsjetila je dr. sc. *Sanja Vulić*. No, premda se i na ovom, kao i na drugim skupovima ističe važnost očuvanja govora i dijalekata, dr. sc. Sanja Vulić je zapazila, kao i mnogi drugi posjetitelji Subotice koji dolaze sa strane, da se danas već rijetko može čuti da netko aktivno govori govorom nekada tako karakterističnim za Suboticu. On je tu još u tragovima, ali s velikim utjecajem drugih idioma prvenstveno srpskoga jezika, istaknula je ova jezikoslovka. Nesumnjivo, u pravu je.

I zbog toga je ova manifestacija, kojom se ikavica pokušava očuvati kroz pisanu riječ i različite programe, toliko dragocjena.

U ovom broju pročitajte više o tome kako je bilo na Danima Balinta Vujkova, kako protječe Sajam knjiga u Beogradu na kojem su se predstavili i nakladnici nacionalnih manjina, a donosimo i tužnu priču o vojvođanskoj željeznici. Tužna i tragična. Tužna je zbog toga što je Vojvodina 1918. godine ušla u ondašnju Jugoslaviju s najgušćom željezničkom mrežom u Europi od 8,7 km tračnica na 10.000 stanovnika i ukupno oko 2.200 km tračnica, a na početku XXI. stoljeća taj je sustav kompletno devastiran. Možda situaciju najbolje opisuju podatci da na pojedinim dionicama vlakovi usporavaju čak i na deset kilometara na sat, zbog čega su učestale krađe robe iz teretnih vagona i bez zaustavljanja vlaka, na Paliću traktor manevrira vagonima, a zbog »brzine« i »pouzdanosti« već su mnogi oduštili od putovanja željeznicom u Srbiji. A tragična je zbog toga što se iz ove priče ne nazire izlaz. Oni koji imaju pravo upravljanja željeznicom ne znaju, ili ih uopće ne interesira ova priča, a onima koji bi to željeli i znali – se ne daje.

J. D.

SUBOTICA

Ako ne može dobiti vlasništvo, može li vojvođanska vlada dobiti pravo upravljanja željeznicom u Vojvodini?

NA INVESTICIJE SE ČEKA 110 GODINA.....18-19

Dva najveća brenda Tavankuta

VOĆE I UMJETNOST U TEHNICI SLAME20-21

DOPISNICI

Dani Julija Njikoša u Osijeku

ŽIVOT TAMBURICI POSVEĆEN.....24-25

U Vajskoj započelo izučavanje predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture

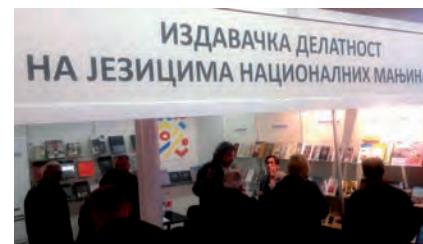
TRUD SE ISPLATIO.....25-26

KULTURA

Izložba Darka Vukovića u Osijeku

UMJETNOST BEZ ŠEĆERA.....33

Sajam knjiga u Beogradu poput ogromnog buvljaka

ROBA ISPOD CIJENE.....34-35

SPORT

Nova sportska dvorana u Subotici

NACIONALNI TRENAŽNI CENTAR.....49

SADRŽAJ

AKTUALNO

Raspisani izbori u DSHV-u

SKUPŠTINA STRANKE ZAKAZANA ZA VELJAČU 2012.....7

TEMA

Vesna Prčić, ravnateljica JKP-a »Pogrebno« iz Subotice

PROŠIRENJE DJELOVNOSTI DO USPJEŠNOG POSLOVANJA.....11

U Subotici održani 10. dani Balinta Vujkova

DRAGOCJENI KONTINUITET U OČUVANJU JEZIČNOG BLAGA.....14-17

INTERVJU

Boris Ljubičić, dizajner i autor izložbe »New Look Croatia«

VIZUALNI IDENTITET JE KLJUČNA STVAR.....12-13

ODRŽANA SJEDNICA SKUPŠTINE AP VOJVODINE

Usvojen Master plan za Frušku goru

Plan obuhvaća 8 općina, 2 grada, 54 katastarske općine, 57 naselja i površinu od 139.430.01 hektara, područje koje bi u tom razdoblju doživjelo održivi ekonomski, gospodarski i ekološki rast usklađen s EU* Prioritet je izgradnja tunela kroz Frušku goru

Nakon odlaganja prošle sjednice predsjednik Skupštine APV *Sándor Egeresi* istaknuo je na samom početku 30. sjednice održane, 24. listopada, da ne želi komentirati događanja u vezi otkazivanja sjednice, usprkos nastojanjima oporbe čiji su zastupnici uporno zahtijevali obrazloženje, pozivajući se na povrede Poslovnika i na ljudska i moralna načela, ukazujući na postupak predsjednika Skupštine, te tvrdeći kako nije obavljao svoju dužnost savjesno i odgovorno sukladno interesima Vojvodine. Predsjednik je, ipak, ostao pri svojem stajalištu u vezi prošlih događanja.

Sjednici je nazočilo 103 zastupnika koji su u iscrpnoj, višesatnoj raspravi odlučivali o 11 točaka dnevnog reda. Među točkama o kojima se najviše raspravljalo, izdvaja se prijedlog Master plana održivog razvitka Fruške gore od 2012. do 2022. godine. Prijedlog je obrazložio *prof. dr. Dragoslav Petrović*, pokrajinski tajnik za znanost i tehnološki razvoj, istaknuvši značaj projekta za cijelu regiju, jer plan nudi model održivog razvitka Fruške gore u desetogodišnjem razdoblju. Plan obuhvaća 8 općina, 2 grada, 54 katastarske općine, 57 naselja i površinu od 139.430.01 ha, koje bi u tom razdoblju doživjele održivi ekonomski, gospodarski i ekološki rast usklađen s Europskom Unijom. Petrović je istaknuo kao prioritet izgradnju tunela kroz Frušku goru, kao i da je za investiranje predviđeno 1.021.110.355 eura, s tim da će se koristiti međunarodna sredstva i fundacije. Iako je oporba veoma burno reagirala, ističući ovaj plan kao predizborni trik kojim će se vladajući koristiti u nadolazećoj kampanji, ova točka dnevnog reda je usvojena. Također je usvojen i Prijedlog odluke o davanju suglasnosti na dugoročni

plan upravljanja »Nacionalnim parkom Fruška gora«, u razdoblju od 2011. do 2020. godine.

Zastupnici su usvojili i Izvješće o izvršenju Pokrajinske skupštinske odluke o proračunu AP Vojvodine za prvih šest mjeseci tekuće godine. Obrazloženje Izvješća podnio je pokrajinski tajnik za financije *mr. Jovica Đukić* koji je podsjetio da je Skupština 23. prosinca 2010. godine donijela Odluku o proračunu za 2011. godinu, kada je planirani obujam proračuna iznosio 60,7 milijardi dinara. Rebalansom proračuna, 1. lipnja 2011. godine, on je uvećan na 61,8 milijardi dinara. Podsjetio je i na činjenicu da je tijekom protekle godine smanjen broj korisnika proračuna uslijed rekonstrukcije Vlade i dijela pokrajinske uprave, što je dovelo do ukupnoga smanjenja broja izravnih korisnika, odnosno tijela pokrajinske uprave sa 17 na 12. Đukić je naveo da je preostali

novac prenesen u tekuću proračunsku pričuvu, a nakon toga raspodijeljen na nova tajništva. Za prvih šest mjeseci 2011. godine prihodi i primanja su realizirani u iznosu od 26,999 milijardi dinara ili 43,7% u odnosu na plan koji iznosi 61,87 milijardi dinara. Rashodi i izdaci su realizirani u iznosu od 22,2 milijarde dinara ili 35,9%. Dobiven je suficit od 1,527 milijardi dinara. Riječ je o trenutačnome suficitu, a razlika između deficita i suficita govori o tome koliko je još sredstava ostalo do kraja godine, odnosno o deficitu koji je projektiran na razini republičkog dogovora s MMF-om.

Prilikom usporedbe ostalih ostvarenih prihoda i primanja, s

istim razdobljem protekle godine, niži su prihodi realizirani od imovine, za oko 54 milijuna dinara, a viši od poreza na dobit i kapitalne dobitke, za oko 928 milijuna dinara, od poreza na dobra i usluge, za 67 milijuna, a povećani su i transferi. Porasli su porezi na zaradu i na dobit. Đukić je najavio da se do kraja godine, sa završnim računom, očekuju i sredstva od preostalog dijela za kapitalne investicije, na što se Republika obvezala rebalansom proračuna što će, po njegovim riječima, omogućiti završetak započetih radova i otvaranje novih investicija.

Ankica Jukić-Mandić

ČETVRTI SUSRET ČLANOVA I ČELNIKA POLICIJSKIH POSTAJA IZ BAČA I DALJA Korisno druženje i razmjena iskustava

Protekloga tjedna policijsku postaju u Dalju posjetile su kolege iz postaje u Baču. Policajci iz ovih dviju općina posjećuju se i druže već dvije godine, naizmjenično u jednom i drugom mjestu. Inicijativa je potekla od pripadnika policijske postaje u Baču *Gojka Milješića*, a susreti uvijek započinju nogometnom utakmicom. Ovoga je puta utakmica odigrana u sportskoj dvorani Jug u Osijeku.

U ime PU Bač nazočili su načelnik *Stevica Milosavljević*, zapovjednik *Risto Komad*, zamjenik zapovjednika *Ivica Pete*, predsjednik sindikata policije PP Bač *Tihomir Davidović*, te njegov zamjenik i inicijator ovih susreta *Gojko Milješić* s još petnaestak članova PP Bač, te članovi redakcije emisije na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« i Radio »Bačke«. Susretu je nazočio i *Nikola Banjac*, kao predstavnik općinske uprave Bač. Iz PU Dalj nazočni su bili načelnik PP Dalj i graničnog prijelaza Erdut *Mario Marinović*, zamjenik načelnika Dalj *Jozo Jurković*, te zamjenik načelnika Općine Erdut *Dragan Vulin*.

Prema riječima sudionika, ovi su susreti od iznimnog značaja za promicanje policijskog profesionalizma, a budući da su obje općine u pograničnom području, neizmjereno je važna razmjena iskustava i ideja.

»Veoma smo zadovoljni, a inicijativa je moja i kolege Maria da ovo druženje proširimo na sve bivše jugoslavenske republike i na tome upravo ovih dana zajedno s njima radimo«, izjavio je Risto Komad.

Zamjenik načelnika Općine Erdut *Dragan Vulin* rekao je:

»Moji su dojmovi apsolutno pozitivni, jer ovdje ljudi imaju prigodu upoznati se, razmijeniti iskustva, informacije u tom poslu, štoviše obje općine su u pograničnom području, stoga imamo puno tema koje povezuju dvije postaje. Susreti uvijek prolaze u pozitivnom ozračju i u širem smislu imaju dobar odjek u našoj općini, a vjerujem da je tako i kod vas.«

Marija Ihas

RASPIŠANI IZBORI U DSHV-U

Skupština stranke zakazana za veljaču 2012.

Vijeće DSHV-a je na svojoj VIII. sjednici, održanoj u Subotici 21. listopada 2011. godine, donijelo odluku o raspisivanju redovitih izbora na svim razinama, a sukladno Statutu DSHV-a i Pravilniku o izborima u DSHV-u.

U priopćenju za javnost navodi se kako je Vijeće donijelo odluku da se izbori u svim mjesnim organizacijama DSHV-a održe do 31. prosinca 2011. godine, izbori u podružnicama DSHV-a da se završe do 15. veljače 2012. godine, a da se velika izborna Skupština DSHV-a održi 26. veljače 2012. godine.

»Vijeće DSHV-a je zauzelo stajalište oko najavljenih izbora na svim razinama u Republici Srbiji. Ocijenjeno je da sadašnji izborni zakon apsolutno ne ide na ruku malim političkim strankama s nacionalnim obilježjem, a imajući u vidu da ni poslije deset godina nije u potpunosti zaživjela odredba Sporazuma o zaštiti Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji.

Vezano za zajamčene mandate u predstavničkim tijelima, Vijeće je ocijenilo da su veoma male šanse DSHV-a u samostalnom izlasku na izbore za republički parlament, s obzirom na veliki cenzus (10.000 ovjerenih potpisa) za predaju izborne liste. Vijeće je ocijenilo da je za DSHV prioritet dobivanje statusa parlamentarne stranke, s obzirom da se radi o manjinskoj stranci čiji je cilj zaštita manjinskih interesa.

Taj je zaključak ujedno i temelj u predstojećim razgovorima s potencijalnim koalicijskim partnerima.

Vijeće je zaključilo da pitanje koalicija, koje se u međuvremenu budu pojavile, bude riješeno na sjednici Vijeća početkom siječnja 2012. godine.

Sve odluke vezane uz izbore u DSHV-u i na razini države Srbije svoju verifikaciju dobit će na skupštinama podružnica i na velikoj izornoj Skupštini DSHV-a«, kaže se u priopćenju iz stranke.

OKRUGLI STOL »POLITIČKE STRANKE NACIONALNIH ZAJEDNICA U SRBIJI U PREDVEČERJE IZBORA«

Za doprinos demokraciji manjine dobile samo nagomilavanje problema

Okrugli stol pod nazivom »Političke stranke nacionalnih zajednica u Srbiji u predvečerje izbora« održan je u subotu, 22. listopada, u Novom Sadu u organizaciji Crnogorske partije. Skupu su nazočili predstavnici 12 političkih stranaka iz 10 nacionalnih zajednica, a pratili su ga i predstavnici medija, OESS misije u Srbiji i veleposlanstava Mađarske, Slovačke, Hrvatske i Albanije. Okrugli stol je održan u dvjema sesijama u kojima su predstavnici stranaka iznijeli aktualne probleme s kojima se njihove nacionalne zajednice susreću. Jednoglasno su se složili da je veliki broj problema potpuno isti, uključujući određene specifičnosti, što je kulminiralo događajima prilikom izbora za nacionalna vijeća.

U priopćenju organizatora navodi se kako su posljednjih 20 godina nacionalne zajednice »kontinuirano i nesebično davale doprinos razvoju demokracije u želji za suštinskim demokratskim promjenama i stvaranju suvremene države na osnovama demokratskih načela i principa socijalne pravde. Zauzvrat, nacionalne zajednice su u većini slučajeva dobile produkciju i nagomilavanje problema i uglavnom loša zakonodavna rješenja, koja se odnose

na nacionalne zajednice i političke stranke nacionalnih zajednica, što treba mijenjati. Usuglašeno je da će u idućem razdoblju koordinacija i komunikacija među sudionicima konferencije biti pojačana uz održavanje zajedničkih sastanaka o pitanju iznalaženja načina i metoda rješavanja problema, kao i mogućoj političkoj suradnji na predstojećim izborima«. Tekst priopćenja jednoglasno su usvojili: Rusinska demokratska stranka, Savez bačkih Bunjevaca, Demokratska partija Makedonaca, Demokratski savez Bugara, Stranka vojvođanskih Slovaka, Demokratska zajednica Hrvata, Slovačka stranka, Romska partija, Građanski savez Mađara, Bošnjačka demokratska zajednica, Savez vojvođanskih Mađara i Crnogorska partija.

Do sljedećeg susreta koordinaciju nacionalno-manjinskih stranaka nastavlja Crnogorska partija.

SUBOTIČANI STRADALI U SZEGEDINU

Djevojka poginula, troje mladih ozlijeđeno

Tijekom vikenda dogodila se prometna nesreća u mađarskom gradu Szegedinu, u kojoj je poginula devetnaestogodišnja *Valentina Kujundžić* iz Subotice, a tri su osobe zadobile teže i lakše ozljede.

Kako javljaju mađarski mediji, nezgoda se dogodila kada je dva-desetčetverogodišnji vozač automobila V. K. podletio pod autobus u kojem nije bilo putnika. Subotičani su se vraćali iz diskoteke u Szegedinu kada se dogodila prometna nesreća.

U Hitnoj pomoći u Mađarskoj odmah je ukazana liječnička pomoć vozaču automobila, kao i još jednom momku i djevojci koji su bili u vozilu.

INICIJATIVA I »INICIJATIVE« ZA PROMJENU ZAKONA O NACIONALNIM VIJEĆIMA NACIONALNIH

Skrb za manjine, ustavnost ili nešto treće

Nakon ocjene pomoćnice subotičkog gradonačelnika Ljubice Kiselički da je Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina poguban za Suboticu, te da će lokalna samouprava tražiti ocjenu ustavnosti tog zakona, prema tvrdnjama Petra Balaževića, šefa vladajuće vijećničke skupine DS-a u subotičkoj Skupštini, subotička lokalna samouprava ne stoji iza takve inicijative * Predsjednica UNS-a Ljiljana Smajlović, glede inicijative ove udruge tvrdi kako je u pitanju briga za slobodu izražavanja u Srbiji, te da je ta sloboda danas ugrožena i u manjinskim i u većinskim medijima

Na konferenciji za novinare, održanoj prošloga tjedna u Subotici, pomoćnica gradonačelnika Subotice *Ljubica Kiselički*, zadužena za razvoj kulturno-prosvjetne djelatnosti i racionalizaciju školske mreže, rekla je kako su lokalne samouprave Subotice i Bečeja i Udruženje novinara Srbije podnijeli zahtjev za promjenu Zakona o nacionalnim vijećima i preispitivanje ustavnosti njegovih odredbi. Kako je pomoćnica gradonačelnika navela, povod za traženje promjene je taj, što je na osnovi tog zakona Mađarsko nacionalno vijeće proglasilo sve srednje škole na teritoriju Grada Subotice škola od posebnog nacionalnog interesa za Mađare, a što u praksi znači da se došlo do »pogubnih odredaba i do ovako jezivih propisa po kojima sada mora funkcionirati lokalna samouprava u Subotici«.

U povodu te izjave, predsjednik vladajuće vijećničke skupine Demokratske stranke u Skupštini Grada *Petar Balažević* izričito tvrdi da takvu inicijativu nije podnijela gradska lokalna samouprava, kao i da nema službenog stava Gradskog odbora Demokratske stranke za pokretanje takve inicijative. Također i prema tvrdnji *Petera Knezija*, predsjednika Općine Bečeja, takva izjava nije vjerodostojna, jer ne postoji nikakav institucionalni prijedlog bečejske općine za takvu inicijativu. Glede spomenute izjave Ljubice Kiselički, kao točnim se pokazalo da je UNS podnio inicijativu Ustavnom sudu Republike Srbije za ocjenom ustavnosti Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, što je za naš tjednik potvrdila predsjednica ove profesionalne udruge *Ljiljana Smajlović*.

OSOBNOSTI

»U razgovoru o ovom događaju, pošao bih prvo od funkcije Ljubice Kiselički. Ona je pomoćnica gradonačelnika i istovremeno njegova savjetnica, a trebamo znati kakva je uloga savjetnika. Oni trebaju imati svoje mišljenje, ali njihovo mišljenje mora 'proći' tijela stranke kako bi postalo službeno. Ono što je izneseno na spomenutoj konferenciji za novinare isključivo je njezino osobno

Petar Balažević

viđenje Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina. Iskoristio bih ovu priliku da je demantiram, jer lokalna samouprava Subotice nije podnijela inicijativu za promjenu tog zakona, niti je subotički Gradski odbor Demokratske stranke podupro takvu inicijativu, do ove subote, 22. listopada, kada vodimo ovaj razgovor. Činjenica je i da subotička lokalna samouprava nije službeno kontaktirala s lokalnom samoupravom Bečeja u svezi s pokretanjem inicijative za promjenu Zakona, kao što ni subotički GO DS-a nije kontaktirao s GO DS-a u Bečeju u svezi sa spomenutom inicijativom«, kaže Petar Balažević, koji osim što je dužnosnik DS-a, obnaša i dužnost dopredsjednika Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća.

»To je, po svemu sudeći, osobno razmišljanje Ljubice Kiselički

o tome kojim bi putem ona krenula, ako bi željela utjecati na promjenu tog zakona, a očigledno je ona za promjenu tog zakona. Naglašavam da Gradski odbor Demokratske stranke na svojim forumima nikada nije raspravljao i donio odluku o pokretanju inicijative za promjenu Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, niti je lokalna samouprava raspravljala i donijela takvu odluku. Moj osobni stav glede ovog zakona, za koji mislim da se podudara sa stavom Gradskog odbora Demokratske stranke, jest da taj zakon egzistira u pravnom prometu Republike Srbije i da se mora poštovati, dokle god je u pravnom prometu. Zastupam mišljenje da je Demokratska stranka napravila veliki iskorak kada je inicirala donošenje ovog zakona čime su dane šire nadležnosti vijećima nacionalnih manjina glede skrbi u područjima obrazovanja, informiranja i kulture na materinjem jeziku, kao i službene uporabe materinjeg jezika. Ono što je bitno podvući jest da Gradski odbor Demokratske stranke zastupa stajalište da je Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina dobar zakon, jer je u skladu s europskim standardima i daje čak puno više prava ovdašnjim nacionalnim manjinama, nego što to daju pojedini zakoni po pitanju manjina u okolnim državama. Prijedlog toga zakona je izradilo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava na čijem je čelu bio ministar *Svetozar Čiplić*, član DS-a, a Vlada Republike Srbije je predložila taj zakon republikanoj Skupštini koji je izglasovala skupštinska većina naše stranke«, kaže Balažević.

On dodaje kako ovom prilikom ne iznosi stav subotičkog GO DS-a o izjavama pomoćnice gradonačelnika, niti govori o tome ima li eventualnih nedo-

stataka u Zakonu o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina koji su se pokazali u praksi.

»O tome će GO DS-a raspravljati ubrzo, a ja bih preporučio da na taj sastanak gradonačelnik pozove predstavnike nacionalnih vijeća koja egzistiraju na teritoriju Grada Subotice. Nemamo se mi tu što puno dogovarati, pitanje je samo na koje načine provesti odredbe ovog zakona, a da sve nacionalne zajednice u Subotici budu podjednako zadovoljne. Takva izjava Ljubice Kiselički izazvala je određene reakcije, no, možda nije trebalo odmah krenuti u neki oblik obračuna kroz medije, nego je vrijeme da se sjedne za stol i da se dogovori strategija kako implementirati taj zakon u funkcioniranje lokalne samouprave.«

UVJERAVANJA PRAVNIKA

Predsjednica UNS-a Ljiljana Smajlović potvrdila je u razgovoru za naš tjednik da je ova asocijacija profesionalnih novinara u Srbiji podnijela prošlog mjeseca inicijativu za ocjenu ustavnosti Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina Ustavnom sudu Republike Srbije.

»Takvu je inicijativu naša udruga podnijela u rujnu, odmah po donošenju medijske strategije Vlade Srbije do 2016. godine. Na inicijativi smo počeli raditi ljetos, nakon smjene *Csabe Pressburgera* s mjesta glavnog urednika novina *Magyar Szó*. Potporu inicijativi dala je uprava Udruženja novinara Srbije. Naša inicijativa ni na koji način ne osporava ulogu vijeća nacionalnih manjina u području informiranja. Ustav Srbije, uostalom, jasno predviđa da pripadnici nacionalnih manjina mogu izabrati svoja nacionalna vijeća, između ostalog i radi ostvarivanja prava na samoupravu u infor-

IH MANJINA

miranju. U inicijativi za ocjenu ustavnosti mi tvrdimo da nacionalna vijeća ne mogu imati nadležnosti, jer Ustav pod izrazom nadležnost označava područja društvenog života i pitanja koje uređuju republika, autonomna pokrajina i jedinice lokalne samouprave, kao i krug poslova kojima se bave ustavom utvrđena tijela. Budući da vijeća nacionalnih manjina nisu teritorijalne jedinice, ali ni državna tijela, vijeća ne mogu imati nadležnosti, već im se zakonom mogu

Ljiljana Smajlović

povjeriti javne ovlasti. Suština tog razlikovanja, uvjeravaju me pravnici, jest u tome što povjerenjene javne ovlasti ostaju ovlasti one razine vlasti koja ih povjerala. To znači da ostaju uvijek državne ovlasti, u smislu da ih država može preuzeti natrag, baš kao što ih je i povjerila», smatra Ljiljana Smajlović.

TKO UGROŽAVA SLOBODU INFORMIRANJA?

Na pitanje što misli o osnivačkim pravima koja imaju nacionalna vijeća u području javnog informiranja i koje bi rješenje, prema njezinom mišljenju, bilo dobro za manjinske medije kad su u pitanju osnivačka prava, Ljiljana Smajlović prije svega konstatira da takvo pitanje ne pravi razliku između osnivačkih prava nad ustanovama koje osniva samo nacionalno vijeće i prenesenih osnivačkih prava.

»Po mišljenju pravnika koje smo konzultirali, odredba zakona koja predviđa da republika i autonomna pokrajina mogu prenijeti svoja osnivačka prava na tijelo koje biraju pripadnici jedne nacionalne manjine, odnosno koje oličava jedan etnos, višestruko je neustavna. Prijenosom osnivačkih prava na nacionalna vijeća krši se i članak Ustava

Srbije kojim je zajamčeno pravo pripadnika nacionalnih manjina na potpuno, blagovremeno i nepristrano obavješćavanje na svom jeziku. Mi u Udruženju novinara Srbije nemamo gotova rješenja za status manjinskih medija. Mi samo mislimo kako o tome treba otvoreno javno razgovarati i da treba čuti što o tome misle svi kojih se to tiče, uključujući i redakcije manjinskih medija poput Hrvatske riječi. Ono što je za nas apsolutno neprihvatljivo jest očuvanje statusa quo u ovom području. Slučaj Csabe Pressburgera i njegova smjena s mjesta glavnog urednika novina Magyar Szó predstavlja veoma jasno upozorenje: ne valja sadašnje rješenje koje omogućava nacionalnim vijećima da drže monopol nad manjinskim medijima. To ugrožava slobodu informiranja, jer ta glasila na taj način postaju glasila manjinskih političkih stranaka i elita. I te kako nam je stalo da se ovi mediji očuvaju, i spremni smo razgovarati o svim rješenjima koja su prihvatljiva kolegama u tim medijima, a koja ne ugrožavaju slobodu izražavanja.«

MANJINSKI MEDIJI, POLITIČKE I ETNIČKE ELITE

Ljiljana Smajlović ocjenjuje prihvatljivim prijedlog rješenja Nezavisnog društva novinara Vojvodine o tome tko bi trebao imati imati odlučujuću ulogu u postupku izbora urednika medija na manjinskim jezicima.

»Prihvatljivo je prijelazno rješenje koje je predložilo Nezavisno društvo novinara Vojvodine, po kojem bi nacionalna vijeća nacionalnih manjina mogla biti osnivači po jednog tiskanog javnog glasila na jeziku svake nacionalne zajednice u Srbiji, ali tako da bude zajamčena uređivačka autonomnost i neovisnost tih medija i da upravni odbori tih listova na ravnopravnoj, tripartitnoj osnovi imaju članove iz nacionalnih vijeća, redakcije i predstavnika javnosti. Neprihvatljiv je status quo. Neprihvatljivo je da političke stranke mogu smjenjivati urednike koji profesionalno obavljaju svoj posao samo zato što se ti urednici nisu dovoljno

priklanjali političkoj volji stranaka, koje u danom trenutku u nacionalnom vijeću imaju prevlast. Sadašnja vlast u Srbiji o tome s nama ne želi niti razgovarati. Zato i tražimo da se ispita ustavnost čitavog korpusa rješenja za glasila nacionalnih manjina. Neprihvatljivo nam je da predstavnici političke vlasti u Srbiji odbiju, u okviru rasprave o Medijskoj strategiji Vlade Srbije, razgovarati o problemima manjinskih medija pod izgovorom da su ti mediji zabran vijeća nacionalnih manjina.

SKRIVANJE IZA SUKNJE

U priopćenju od 21. listopada, Gradski odbor Saveza vojvođanskih Mađara poziva lokalnu samoupravu u Subotici da jasno i nedvojbeno odgovori, predstavljaju li izjave Ljubice Kiselički, iznesene na konferenciji za novinare prošle srijede, 19. listopada, i službene stavove lokalne samouprave koju vodi Demokratska stranka.

»Zahtijevamo da gradonačelnik Subotice Saša Vučinić, koji je član Demokratske stranke, zatim predsjednik subotičkog Gradskog odbora Demokratske stranke Modest Dulić, daju jasne izjave hoće li lokalna samouprava Subotice pokrenuti postupak pred Ustavnim sudom Republike Srbije za ocjenu ustavnosti i zakonitosti Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina, čiji je predlagatelj pred Skupštinom Republike Srbije bilo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava koje je vodio ministar Svetozar Čiplić, istaknuti član Demokratske stranke, i koji je potpisao i proglasio predsjednik Republike Srbije Boris Tadić, koji je ujedno i predsjednik Demokratske stranke, jer se radi o sumanutom zakonu, nezabilježnom u povijesti civilizacije».

Neka se Gradski odbor Demokratske stranke i lokalna samouprava predvođena istom strankom izjasne da li, po njihovom stavu, Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina sada više nije zakon kojim se ističe proeuropska orijentiranost - kako to Demokratska stranka neprestano ističe, nego 'sumnuti zakon', kako to Ljubica Kiselički, također članica Demokratske stranke, već mjesecima i sve grubljim tonom ističe i proklamira na isključiv i bezobziran način. Onda neka to kažu otvoreno, a ne da se skrivaju iza suknje svoje stranačke drugarice«, navodi se među ostalim u priopćenju SVM-a.

Sloboda izražavanja zajamčena je Europskom konvencijom o ljudskim pravima, to nije ničiji zabran, a pogotovo ne jedne male političke i etničke elite.«

OD CENZURE DO AUTOCENZURE

Govoreći o mogućim utjecajima nacionalnih vijeća na uređivačku politiku u manjinskim medijima, Ljiljana Smajlović se opet poziva na slučaj smjene urednika Csabe Pressburgera.

»Radi se o sjajnom uredniku mlađe generacije, koji je imao podršku cijele redakcije i najuglednijih imena mađarske kulturne i intelektualne scene u Srbiji, ali mu to nije ništa pomoglo, kada ga je politički vrh jedne stranke odlučio kazniti smjenjivanjem zbog neposlušnosti. A ta se neposlušnost zapravo ogledala u dosljednom provođenju uređivačkog koncepta na osnovi čega je i izabran za glavnog urednika. Dakle, što se tiče naše inicijative za promjenu Zakona o nacionalnim vijećima nacional-

nih manjina, u pitanju je briga za slobodu izražavanja u Srbiji. Ta je sloboda danas ugrožena i u manjinskim i u većinskim medijima. Mi smo ovdje za deset godina prešli put od cenzure do autocenzure. Moramo izaći iz tog začaranog kruga. Rješenje je uvijek u većim, a ne u manjim slobodama. Medije moramo oteti pritisku političkih stranaka i iz zagrljaja državnih tijela«, kaže predsjednica UNS-a Ljiljana Smajlović.

Zvonko Sarić

SUBOTICA KOJA NESTAJE

Kuća Rozalije Guganović – Somborski put 20

Piše: dr. Viktorija Aladžić

Kuća na Somborskom putu 20 dočarava sliku Subotice na početku XIX. stoljeća. Prvi zemljovid na kojem se uočava ova kuća jest katastarska karta grada iz 1838. godine¹, što znači da je kuća izgrađena tada ili ranije, ali ne prije 1778. godine, jer je na najstarijoj očuvanoj rukopisnoj karti grada Karla *Leopolda Kovača* nema.²

U vrijeme katastarskog premjera grada, iz 1838. godine, u Subotici je bilo oko 5.200 kuća. Najvećim dijelom su bile seoske trodijelne kuće, zabatom orijentirane prema ulici. Građanskih kuća, čije su osnove bile u obliku latiničnoga slova »L«, bilo je 180. Kuća čija je osnova bila u obliku slova »U« bilo je svega 10, a onih koje su svojom dužom stranom orijentirane ka ulici, na ivici regulacijske linije, je bilo 198. Najveći broj građanskih kuća nalazio se u Prvom kvartu, oko dva glavna trga, potom duž glavnih komunikacija i na uglovima pojedinih blokova na širem prostoru grada. U Petom kvartu bilo je svega nekoliko kuća građanskog tipa, što znači da je Subotica tada još uvijek pretežito izgledala kao selo, zahvaljujući čemu je i dobila naziv »najvećega sela u Europi«. Krajem XIX. stoljeća doživjela je nagli gospodarski razvoj i postala grad, po broju stanovnika veći od Beograda, Zagreba ili Bratislave.

PROJEKT OBJEKTA NIJE SAČUVAN

Parcela broj 5, u Petom krugu, na kojoj se danas nalazi kuća na Somborskom putu broj 20, 1838. godine je bila veoma veli-

ka, a na njoj se danas nalazi i kuća na Somborskom putu broj 22. Godine 1838. parcela je bila u vlasništvu udovice *Rozalije Guganović*, i na njoj je bila jedna seoska kuća zabatom orijentirana ka ulici i dva velika pomoćna objekta, od kojih je jedan pregrađivao dio dvorišta u kojemu se nalazio vrt. Bilo je to, u svoje vrijeme, bogato domaćinstvo. O predmetnoj parceli nema nikakvih podataka sve do početka XX. stoljeća, kada se kao njezin vlasnik navodi (tekintetes úr – uvaženi gospodin) *Lazar Delić*, kako je tituliran u predračunu građevinskih radova sačuvanom u Historijskom arhivu Subotice³. U pomenutom predračunu nije navedeno na koji se objekt odnosi. Projekt objekta nije sačuvan, jedino je navedena predmetna adresa. Godine 1906., kako je naznačeno u Malusevlju adresaru⁴, vlasnik parcele je bila udovica *Lajče Pertića*. Za sada nema drugih poznatih podataka o predmetnim kućama i parceli. Ipak, analiza predmjera i predračuna izvor je dragocjenih podataka o radovima koji su se izvodili prilikom izgradnje kuće početkom XX. stoljeća, te osporava naše shvaćanje kako je kvalitetno i dobro samo ono što je suvremeno, kao i da je gradnja kuća u prošlosti, tobože, bila neuka i zaostala.

Već puko nabranje predviđenih radova, kao što su: zemljani, zidarski, tesarski, asfaltni, kamenorezački i radovi u metalu, nadalje krovopokrivački, stolarski, staklarski, bravarski, pećarski, električarski, tapetarski, vodoinstalaterski i radovi na instalaciji kućnog zvona, svjedoče o obujmu i kvaliteti radova, pa tako i kuće na kojoj su bili izvedeni. Budući da su obje kuće, pod brojem 20 i 22, na Somborskom

3 Ép. eng. V kör 51/1903

4 Malusev, S., *Czim és lakjegyzéke*, Szabadka: Kladek és Hamburger, 1906, str. 177.

putu izgrađene na istoj parceli, a drugih podataka nema, ne može se ustvrditi je li se predmetni predračun radio za postojeću kuću pod brojem 22 ili za planiranu kuću na mjestu seoske kuće pod brojem 20. Kuća na broju 22, iznimno je kvalitetno izgrađena, s pročeljem od žute fasadne opeke i dekorativnim opšavima prozora i vijencima od crvene opeke. Na stropu suhog ulaza i danas se mogu vidjeti ostaci raskošnoga dekorativnog slikarstva iz vremena kada je kuća izgrađena. U unutrašnjosti dvorišta nalazi se pomoćni objekt, vidljiv još na karti grada iz 1838. godine, koji je, najvjerojatnije, početkom XX. stoljeća podvrgnut adaptaciji, čemu u prilog govore secesijski ukrasi aplicirani na pročelju.

PRIMJER VOJVODANSKE SEOSKE ARHITEKTURE

Premda nema pouzdanog podatka o tome tko je gradio ovu kuću, pretpostavlja se da bi to mogao biti Lajčo Pertić, a već i površna analiza svjedoči o njezinoj vrijednosti, te je regulacijskim planom predviđeno da se sačuva, dok bi seoska kuća *Rozalije Guganović*, pod brojem 20, trebala biti srušena. Ukoliko se s tim ne bi žurilo, ili s kakvim neprimjerenim preuređenjem, ova bi kuća uskoro mogla navršiti 200 godina postojanja. Ta je činjenica itekako značajna, jer je još uvijek uvriježena zabluda da su nekadašnje seoske kuće građene od trošnog materijala. Ispod crijepa njezina krova uočljiv je pokrivač od trske, a daljnja bi istraživanja zacijelo pokazala i druge zanimljive gra-

diteljske pojedinosti koje idu u prilog postojanju solidne arhitekture, usklađene s prirodnim okruženjem, koja je potrajala skoro dva stoljeća. U svakom slučaju, ona traje duže i od dva prosječna ljudska vijeka i svojim nas postojanjem upućuje na razmjer naših zabluda, zbog kojih je bila neopravdano prezrena i bezrazložno zapostavljena. Zbog svega toga zaslužuje da joj se ukaže potrebna pozornost, te da se kao jedna od rijetkih »preživjelih« kuća s početka XIX. stoljeća stavi pod zaštitu, kao primjer vojvodanske seoske arhitekture.

Bilo kako bilo, neophodno je izraditi strategiju očuvanja kulturne baštine, što podrazumijeva valorizaciju subotičkog arhitektonskog naslijeđa, pa i zanemarenih i tobože »neuglednih« arhitektonskih ostvarenja koja su potrajala 200 godina. U tom kontekstu, umjesno je upitati se, do koje mjere smo mi danas sposobni stvoriti arhitekturu koja će potrajati duže od ove »neugledne« kuće, recimo u vezi energetske efikasnosti i sklada s prirodnim okruženjem, uz uporabu građevinskog materijala neškodljivog za ljude i sl. Iz tih i drugih razloga potrebno je očuvati, sva stara znanja, kao dragocjena, jer su ona rezultat dugogodišnjih, (bez)brojnih i uspješnih pokušaja i promišljanja, što se prenosi s naraštaja na naraštaj.

Za razliku od današnjice koja, zahvaljujući brzom tempu života, najčešće nudi neprovjerena rješenja, koja su se ne jednom pokazala opasna po život, spomenimo samo uporabu azbesta u građevinarstvu.

VESNA PRČIĆ, RAVNATELJICA JKP-A »POGREBNO« IZ SUBOTICE

Proširenjem djelatnosti do uspješnog poslovanja

Uz postojeći djelokrug poslova, poduzeće se okreće razvijanju dodatnih poslovnih aktivnosti

Bliži se blagdan Svih svetih, vrijeme kada se mnogo više obraća pozornost na vječne domove naših najbližih. Ali, subotička groblja nisu lijepa samo prvih dana studenoga, već se sustavno održavaju tijekom cijele godine. Blizina blagdana, posvećenih onima kojih više nema, povod su za razgovor s ravnateljicom JKP-a »Pogrebno«, Vesnom Prčić.

»Kako bi se osigurali predvjeti za uspješno poslovanje, neophodno je bilo inicirati proširenje djelatnosti, te poduzeće, uz suglasnost osnivača, od mjeseca travnja, pored osnovne djelatnosti, obavlja i prodaju pogrebne opreme, odnosno pruža usluge prijevoza i ceremonijala ukopa«, započela je razgovor ravnateljica Prčić i nastavila: »Blagdan Svih svetih spremno, sa završenim radovima na poslovima uređenja svih 10 grobalja kojima izravno upravlja, a koja se prostiru na preko 55 hektara. Kao i u godinama unazad, intenziviranjem košenja trave i sakupljanjem smeća, ali i završetkom planiranih investicija u smislu rekonstrukcije objekata, ozelenjivanja, te izgradnje staza i ograde, pripremamo groblja da dočekaju veoma veliki broj posjetitelja u danima kada se tradicionalno posjećuju tihi domovi predaka, poznanika i prijatelja.«

POSLOVANJE I AKTIVNOSTI

»Iskoristila bih o vu prigodu apelirati na posjetitelje da se pridržavaju reda i pravila ponašanja na grobljima, o kojima se mogu informirati na ulazima u groblja, kao i da se u svakom groblju mogu obratiti grupovođi, grobaru, za bilo kakvu pomoć ili pojašnjenje. Isto tako, upozora-

vam da je, nažalost, i dalje prisutno mnogo ljudi na pojedinim grobljima kojima nije namjera posjet grobovima, ali da ćemo i ove godine u suradnji s policijom pokušati utjecati na sigurnost, kako posjetitelja groblja, tako i nadgrobni spomenika, lampiona i cvijeća, koji su često na meti kradljivaca. U povodu navedenog, osobito imajući u vidu i višemjesečni problem s azilantima koji su tijekom cijelog dana boravili na groblju, uspješnom suradnjom s Komunalnom policijom grada mnogi problemi na grobljima su riješeni, a svakako će komunalni policajci biti angažirani na terenu i u dane predstojećeg blagdana.«

»Što se tiče investicija, većina ih je bila usmjerena na pokretanje novoregistriranih djelatnosti u smislu osiguranja specijalnog vozila, prikladnih uniformi za ceremonijal, majstore i prodavce pogrebne opreme, ali i osiguranje drugih pratećih uvjeta, među kojima posebno ističem izložbeni prostor, kao i rekonstruirane poslovne prostorije, s pristupom prilagođenim i osobama s posebnim potrebama, što je jedinstveno u Subotici. Od početka građevinske sezone uređena je mrtvačnica u okviru groblja Aleksandrovo, potpuno adaptirana i rekonstruirana mrtvačnica u Kerskom groblju, a vodovodna mreža u Senčanskom groblju je produžena za potrebe novora-

zvijene parcele grobnica, koja će od samog početka biti potpuno uređena i ozelenjena. Ranije, ove godine, je završen veći dio parkinga za potrebe Senčanskoga groblja, a pred nastupajuće blagdan i Kersko groblje će dobiti parking, što je rezultat odlične suradnje s JP-om »Direkcija za izgradnju grada Subotica«, ali i donacije 'Pogrebnog' radi izgradnje parkinga, za što je bilo potrebno proširiti postojeću ulicu, što je urađeno uvlačenjem ograde, s tim da obavljanje poslova u groblju nije otežano. Također, bitno je istaknuti da je sa 100 tuja ozelenjeno groblje u Bačkim Vinogradima, ali i da će se radovi nastaviti i tijekom studenoga, jer je planirano betoniranje staze u Bajskom groblju, a ovisno od vremenskih uvjeta i nastavak ozelenjivanja na grobljima u gradu. Planirana je rekonstrukcija objekta mrtvačnice u Bajskom groblju, ali i dovršetak izgradnje mrtvačnice na groblju u Gornjem Tavankutu. Obje investicije nisu realizirane sredstvima pokrajinskog Fonda za kapitalna ulaganja, s obzirom na financijsko stanje Fonda. Plan poduzeća je da obavljanjem pogrebne djelatnosti, kao komunalne djelatnosti od općeg interesa, postane ravnopravan partner osnivaču u investicijama koje su neophodne gradu, a to su izgradnja kolumbarija i rozarija, kao i započinjanje aktivnosti

na izgradnji Centralnoga groblja u Subotici, s obzirom na alarmantan problem nedostatka slobodnog prostora za pokapanje. Pored svih navedenih poslova, u poduzeću je tijekom godine izgrađeno preko 110 grobnica, koje se po ranijoj praksi mogu kupiti jednokratnom ili isplatom na 4 jednake mjesečne rate. 'Pogrebno' je jedino poduzeće ove vrste koje ima kreditni aranžman s poslovnom bankom u kome je moguće, za slučaj potrebe, svu robu, usluge, pa i grobnicu, platiti kreditom koji se odobrava u kratkom roku«.

NAPUŠTENE GROBNICE

»Dio koji je možda najinteresantiji za građane jest upozorenje da provjere uplate naknada, s obzirom da je postupak proglašavanja napuštenih grobnica u završnoj fazi pred prodaju putem javne dražbe, koja će se održavati od 21. do 24. studenoga 2011. godine. Neposredno pred blagdan Svih svetih i Dan mrtvih, pisana obavještenja će biti postavljena na određene grobnice, kako bi se na taj način obavijestili eventualni posjetitelji groba. I nadalje apeliramo na korisnike grobnica da nam se jave radi ažuriranja svojih podataka, osobito adrese stanovanja. Podsjećamo i obveznike naknada i nasljednike pokojnika, sahranjenih u opće grobove, da se, također, plaća naknada unaprijed za razdoblje od 10 godina«, zaključila je razgovor ravnateljica subotičkoga JKP-a »Pogrebno«, Vesna Prčić.

Bilo kakve informacije, formalnosti ili uplate moguće je u ovom poduzeću obaviti i vikendom, tijekom noćnog dežurstva i praznicima a p oduzeće je pokrenulo i internet portal www.pogrebno.rs.

D.P.

BORIS LJUBIČIĆ, DIZAJNER I AUTOR IZLOŽBE »NEW LOOK CROATIA«

Vizualni identitet je ključna stvar

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Boris Ljubičić (Sinj, 1945.) priznato je ime hrvatskoga i svjetskog dizajna, čije djelovanje traje već trideset godina. Diplomirao je 1968. slikarstvo na Likovnoj akademiji u Zagrebu, te se potom profesionalno usavršavao u Finskoj, Irskoj, Velikoj Britaniji, Francuskoj, Italiji, Nizozemskoj, Izraelu i Japanu. U svojem umjetničkom djelovanju kombinira grafički dizajn i performans, a široj javnosti poznat je po zalaganju za promicanje hrvatskog identiteta temeljenog na »kockicama«.

Prvi njegov veliki projekt bio je vizualni identitet VIII. mediteranskih igara u Splitu 1979., čiji su zastava i znak postali trajni simboli sportskih igara na Mediteranu. Godišnje izlaže na pet do šest najcjenjenijih žiriranih izložaba, a radovi mu se javljaju u zasebnim dizajn izdanjima, godišnjacima i časopisima koji određuju povijest dizajna u svijetu. Kao autor s tranzicijskih prostora, osobito se posvetio prostoru i identitetu u politici, kulturi, gospodarstvu i sportu. Od 1990. najvažniji projekt kojim se intenzivno bavi je stvaranje vizualnog identiteta Republike Hrvatske. Gotovo za sve ključne radove izborio se putem natječaja. Autor je loga Hrvatske radiotelevizije (HRT), hrvatskoga

turizma (HTZ), Zagrebačkoga velesajma, Hrvatskog autokluba (HAK), Ministarstva kulture, MVPEI-ja, Hrvatskoga skijaškog saveza (CROSKI), i sl. Radio je vizualni identitet za kulturne institucije s međunarodnim sudjelovanjem i rejtingom kao što su: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Matica hrvatska, Muzički biennale u Zagrebu, Dubrovačke ljet-

ne igre, Muzej za umjetnost i obrt, Hrvatski muzej naivne umjetnosti, Fondacija Ivana Meštrovića, Muzej grada Vukovara ili Muzejski dokumentacijski centar.

Godine 2002. pokrenuo je inicijativu za oblikovanje našega kontinenta EUROPA 2020. Sudjelovao je u formiranju Studija dizajna pri Arhitektonskom fakultetu u

Zagrebu, te niz godina radio kao profesor na tom fakultetu. Bio je predsjednik Hrvatskoga društva dizajnera (2003.-2005.) i pokretač ideje o Hrvatskom dizajn centru. Osvojio je više prestižnih međunarodnih nagrada. Radovi mu se nalaze u mnogim međunarodnim stručnim pregledima i publikacijama. Vlasnik je studija »Studio International«, u Zagrebu.

HR: Autor ste »vizualnoga koda« Hrvatske, kao i niza drugih grafičkih rješenja koja su usmjerena na identifikaciju Hrvatske kao države. Kako ste došli do spomenutog »koda«?

Vizualni identitet je ključna stvar u globalnom svijetu i proizvodi koji ga nemaju izgube se. Isto je i s državama. Moja umjetnička inspiracija proistječe iz činjenice da je Hrvatska postala samostalna država. Poslužio sam se jednim kamenim grbom koji se nalazi u crkvi Svete Lucije u Jurandvoru, koji potječe s prijelaza XI. u XII. stoljeće, na prostoru na kojemu je pronađena Bašćanska ploča. Taj je grb bio zaboravljen, nitko o njemu nije vodio brigu i nema informacija o njemu. On je bio osnova za pojam kvadrata.

HR: Zalažete se za redizajniranje hrvatskih nacionalnih obilježja, čak i zastave?
Hrvatska je 1990. godi-

nu dočekala takoreći nesprijetna, s političarima koji su podrijetlom iz političke 1971. godine. Bili smo jako sretni što smo dobili državu, a na dizajn nacionalnih obilježja nije se dovoljno »pazilo«. Moj projekt zastave datira iz srpnja 1990. godine. Nikad nisam kontaktirao nekog političara i zagovarao svoj prijedlog. Mislim da to nije posao ni projekt neke političke osobe ili stranke već da takav projekt pripada cijelome narodu. Stoga sam projekt plasirao samo u medijima.

A o čemu se radi? Radeći analize, došao sam do zaključka da skoro nijedna država u Europi nema grb na zastavi. Imaju ga samo kralj Juan Carlos I. povremeno na španjolskoj zastavi, te mlade države kao Slovenija i Slovačka. Prema mojoj ideji hrvatska bi trobojnica trebala biti zamijenjena površinom kvadrata po cijeloj zastavi, ali bi postojali i plavi kvadrati, a ne samo crveni i bijeli. Hrvatska ima more i plava bi boja to simbolizirala.

Zastava je danas postala osnovica za »brendiranje« jedne zemlje i njezinih proizvoda, predložak za njihovu izdvojenost i prepoznatljivost u svijetu. Tako IBM ima točno 13 linija kao američka zastava. Što se tiče Hrvatske, ljudi žale što »Pliva« više nije hrvatska tvrtka. Po definiciji slobodnog protoka kapitala, ljudi i robe ona i može biti bilo čija. Ali, ako bismo imali vizualni identitet Hrvatske, ona bi uvijek bila naša. S tim u vezi, valja primijetiti i da voda »Jana«, koja se dobro prodaje na američkome tržištu, nema naše poznate crveno-bijele kockice.

HR: Ljetos ste realizirali projekt »Druga Hrvatska«, kojeg čini jedanaest plakata s različitim motivima i tek-

Vizualni identitet je ključna stvar u globalnom svijetu, a proizvodi koji ga nemaju izgube se, što je slično i s državama * Dizajner je odgovoran za prostor i vrijeme u kojem djeluje

stom »... trebamo DRUGU Hrvatsku« ili »... ovo je DRUGA Hrvatska«. Plakati su se pojavili u svim većim hrvatskim gradovima. Kažite nam više o ovoj vašoj poruci? U Hrvatskoj se približavaju izbori i građani su mahom nezadovoljni učinkom političkih stranaka. Smatram da je »prva Hrvatska« na izmaku, da je potrebno napraviti promjene kako bismo napravili »Drugu Hrvatsku«. To bi podrazumijevalo drugi način mišljenja i druge ljude. Prema ocjenama analitičara, u skorijoj bi budu-

nosti trebalo doći vrijeme za punu demokratizaciju jer je dosada vladala »partitokracija«. Meni se također čini da Hrvati više nisu »idioti«, da razumiju situaciju i da se stvari mijenjaju. Ideje na plakatima su poruke koje su ovih godina željeli vidjeti mnogi, ali izgleda da za to nije bilo realno vrijeme tako da i neki moji drugi projekti, vezani za budućnost, a koji su prikazani na ovoj izložbi, imaju sve više realnosti.

Druga Hrvatske ima pet elemenata: različita, dobra, lijepa, svjetska i hrvatska, kao što

piše na jednome od plakata kojega sam dizajnirao. Narodi njeguju svoj jezik i tradiciju, ali mora postojati i angažman na jednoj višoj razini koja daje materijalnu i moralnu vrijednost. Hrvatska ima bogat i veoma raznolik folklor, a dizajneri to mogu sublimirati utvrđujući jedinstveni vizualni kod, te onda stvari postaju jasnije.

HR: Hoće li Hrvatska ulaskom u EU sačuvati svoj identitet?

Ne zagovaram da Hrvatska ne uđe u Europsku Uniju, to je stvar referendum koji će biti održan. Svakako da Hrvatska ne bi trebala izgubiti svoj identitet. S druge strane, i Europska Unija je nešto što nastaje, što se gradi. Kada prevedete to na vizualni jezik, EU nema svoj identitet, ona na svojoj zastavi ima krug kao na japanskoj i zvijezde kao zastavi SAD-a.

HR: Koja je, po vašem mišljenju, uloga dizajnera u društvu? Što biste poručili mladima koji se žele baviti ovom vrstom primijenjene umjetnosti?

Dizajn je način mišljenja, to je po momu mišljenju najbolja definicija. Dizajner je odgovoran za prostor i vrijeme u kojem djeluje, to je uloga koju preuzimam na sebe. U svojim radovima ne nudim ono što sam mislim nego ono što drugi misle, pretvarajući artefakt u opći pojam.

HR: Što znate o životu Hrvata u Srbiji, koliko su informacije o njima dostupne u Hrvatskoj?

Nažalost, vrlo malo. Mediji prenose informacije o Hrvatima u Srbiji samo kada se dogode neki incidenti ili kada imaju neki kulturno-umjetnički nastup u matici.

U SUBOTICI ODRŽANI 10. DANI BALINTA VUKOVA

Dragocjeni kontinuitet u očuvanju jezičnog blaga

Otkrivena bista Balinta Vujkova, koju je izradio poznati subotički kipar Savo Halugin * Nagrada »Balint Vujkov Dida« dodijeljena Vojislavu Sekelju * Objavljena slikovnica »Bogatašovo maslo« * Program »Narodna književnost u školi« okupio oko 350 djece * Stručni skup predstavio i mlade znanstvene snage * Predstavili se književnici iz Istre

Program posvećen narodnoj književnosti pratilo 350 učenika

Već prepoznatljivom raznovrsnošću programa namijenjenog različitim dobnim skupinama, ali i zapaženim inicijativama – poput podizanja spomenika – ovogodišnji, deseti po redu, Dani Balinta Vujkova potvrdili su svoj status najvažnije književne i jedne od triju najvećih kulturnih manifestacija Hrvata u Vojvodini, odnosno Srbiji.

I ovo jubilejsko izdanje Dana, održano od 19. do 21. listopada, počelo je programom »Narodna književnost u školi«, kojim se oni najmlađi nastoje potaknuti na čuvanje narodnog govora bunjevačkih Hrvata. Dramatizacije narodnih pripovijedaka u scenskoj izvedbi mališana, prikazane u Velikoj vijećnici Gradske kuće, pratilo je oko 350 djece koja pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u Subotici i okolici. Najprije su nastupili mladi glumci iz vrtića »Marija Petković«, izvevši priču »Baba s ružama i divojka«. Dramatizaciju ove priče postavili su uz pomoć odgojateljica Dajane Šimić i Emine Kujundžić. Učenici Osnovne škole »Vladimir Nazor« iz

Đurđina, koje je pripremila učiteljica Tanja Stantić, izveli su priču »Zlatni prag«.

NOVA KNJIGA

Hrvatska čitaonica je u povodu manifestacije koju organizira i ove godine objavila knjigu

koja sadrži narodne pripovjetke bunjevačkih Hrvata što ih je sakupio Balint Vujkov. Slikovnica nosi naslov »Bogatašovo maslo« i sadrži trinaest pripovijedaka, koje se bave temom siromaštva, odnosno bogatstva, poručujući »da je lijenost loša i da se bogat-

stvo stječe isključivo marljivim radom«. Slikovnicu je ilustrirala Ružica Miković Žigmanov. Knjiga je tiskana u 500 primjeraka i predstavljena je u okviru programa »Narodna književnost u školi«. Ova knjiga i CD sa snimljenim narodnim pripovijetkama, u režiji Rajka Ljubića, podijeljeni su školskim knjižnicama.

TRAJNA ZAHVALNOST

Organizacijski odbor Dana Balinta Vujkova ovu trodnevnu književnu manifestaciju ocjenjuje uspjelom, kaže predsjednica odbora Katarina Čeliković.

»Postavljanje spomenika Balintu Vujkovu u parku iza Gradske kuće smatramo središnjim događajem, nečim na što se čekalo od samoga pokretanja Dana Balinta Vujkova. Ovim činom pokazali smo trajnu zahvalnost čovjeku koji je svojim djelom zadužio ne samo hrvatski narod u Vojvodini već ponajprije grad u kojem je živio i djelovao. Posebnu vrijednost vidimo u nastupu troje mladih, netom diplomiranih profesora književnosti i jezika na stručno znanstvenom skupu. Pohvalno je što su stručni skup pratili i gimnazijalci koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku. Predstavio nam se i Istarski ogranak Društva hrvatskih pisaca iz Pule, čime su Dani hrvatske knjige i riječi dobili na kvaliteti, kako zbog upoznavanja recentne književne scene, tako i zbog povezivanja književnika iz Vojvodine i Hrvatske. Organizacijski odbor će nastaviti kontinuirani rad s učenicima koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku i u šokačkim mjestima, predstavljanjem knjiga iz opusa Balinta Vujkova te tako pridonijeti čuvanju ikavice«, kaže Katarina Čeliković.

STRUČNI SKUP

Ovogodišnji stručni skup u okviru Dana imao je za temu: književnu kritiku Hrvata u Podunavlju i sakupljački rad Balinta Vujkova. Sudjelovali su stručnjaci iz književno-jezičnog područja iz Hrvatske, Mađarske, Austrije i Vojvodine, odnosno, iz zemalja u kojima je Balint Vujkov prikupljao narodnu književnost: Mirko Čurić iz Đakova (»Đakovački susreti hrvatskih književnih kritičara«), doc. dr. sc. Sanja Vulić iz Zagreba (»Pojam književne kritike i primjeri manjinske kritike«), Đuro Franković iz Pečuha (»Legende o Isusu i sv. Petru Balinta Vujkova sakupljene u Mađarskoj«), dr. sc.

Robert Hajszan iz Pinkovca (»Jezik Balinta Vujkova u usporedbi s gradišćansko-hrvatskim dijalektom«), *Vojislav Sekelj* (»Osvrt na književnu kritiku u Subotici«), *Milovan Miković* (»Hrvatska književnost iz Vojvodine u dvama ozračjima književno-kritičarske prakse i bibliografske neosviještenosti«), *Tomislav Žigmanov* (»Toponimski minimalizam i lokalitet bića u pripovjkama Balinta Vujkova«), te mlade znanstvene »snage«: *Vladan Čutura* (»Modernizam i avangarda na rubovima hrvatske književne produkcije«), *Marina Balažev* (»Jezik u šokačkim pripovijetkama Balinta Vujkova«) i *Nevena Mlinko* (»Žena u Vujkovljevim pripovijetkama«).

Knjišku produkciju Hrvata u Srbiji između dvaju Dana

dobronamjerni i istinski zainteresirani poklonik književnosti, kulture i umjetnosti ovim zbornikom dobiti zanimljivo i korisno štivo«, zapisala je recenzentica dr. sc. Sanja Vulić iz Zagreba. Zbornik, među ostalim, donosi i pet tekstova koji su svojevrsna sinteza svake pojedine manifestacije Dana Balinta Vujkova, tako da je budućim kroničarima olakšan posao, navela je Sanja Vulić.

GOSTI IZ ISTRE

U okviru ove književne manifestacije u čitaonici Gradske knjižnice u četvrtak je predstavljen Istarski ogranak Društva hrvatskih književnika iz Pule. Ogranak je osnovan 1990. a okuplja članove DHK s područja Istarske županije te one koji su s njom povezani

osobitosti sjevernojadranskoga područja. Dosad su objavili preko pedeset knjiga u vlastitoj

i Muzičke škole otkrivena bista Balinta Vujkova, koju je izradio poznati subotički kipar *Savo*

Predstavljeno »Bogatašovo maslo«:
Ružica Miković-Žigmanov i Katarina Čeliković

nakladi, u okviru koje od 1996. izlazi i ugledni časopis »Nova Istra«. Ogranak je također pokretač, organizator ili suorganizator mnogih važnih književnih manifestacija i priredbi u Istarskoj županiji, poput Pulske dana eseja, Šoljanovih dana u Rovinju.

OTKRIVANJE BISTE

Kao središnji događaj ovogodišnjih Dana Balinta Vujkova u petak je u središtu Subotice, u parku između Gradske kuće

Halugin. Po riječima predsjednice Organizacijskog odbora Dana Balinta Vujkova, za podizanje spomenika zaslužni su subotička lokalna samouprava, Hrvatsko nacionalno vijeće, Međuopćinski zavod za zaštitu spomenika, projektant *Đerđ Lenart*, *Mijo Bardić* i Express servis, tvrtka *EV-pro*, *Jelica Čamprag* i obitelj Vujkov.

»Bista je danas postavljena u, mogu ga tako nazvati, 'parku književnika'. Uz *Gézu Csátha*, *Artura Munka* i *Danila Kiša*, Balint Vujkov je doista dobio

Dramatizacije pripovjedaka u izvedbi mališana

Balinta Vujkova predstavila je ravnateljica Hrvatske čitaonice *Bernadica Ivanković*, čiji tekst o ovoj temi donosimo u idućem broju našeg tjednika.

ZBORNİK RADOVA

U okviru stručnog skupa, predstavljen je i drugi po redu Zbornik radova sa stručnih skupova održanih u okviru Dana Balinta Vujkova od 2006. do 2010. godine.

»Ovim, kao i prvim Zbornikom Dana Balinta Vujkova ostaju trajno dokumentirani radovi sa skupova, a i dostupni široj čitateljskoj javnosti. Uvjerena sam da će svaki

rođenjem, književno-publicističkim radom i tematikom.

O radu Ogranka govorio je njegov predsjednik *Boris Biletić*, jedan od najeminentnijih imena istarske književne scene. Jezično bogatstvo Istre prikazali su prof. dr. *Goran Filipi*, jezikoslovac i dijalektolog, te pjesnik *Danijel Načinović*. Istarski ogranak DHK bavi se raznolikim oblicima vrednovanja i aktualizacije književne baštine u Istri, ali i afirmacijom suvremenoga književno-publicističkog stvaralaštva. Posebna pozornost pridaje se dijalektalnom stvaralaštvu i vrednovanju raznolikih lingvostiličkih

SANJA VULIĆ: POTVRDA NACIONALNOG IDENTITETA

Jezikoslovka Sanja Vulić ocjenjuje kako su i ovi Dani Balinta Vujkova bili prigoda da se nešto novo istraži i sazna o radu Balinta Vujkova, ali i da se iznova aktualizira identitet bunjevačkih Hrvata u Bačkoj. »'Dani' su prigoda da se istakne novostokavski ikavski govor ovdašnjih Hrvata koji pripada dijalektu kojim danas govori najveći postotak Hrvata, što se ne smije zaboraviti. To je integralni dio hrvatskog jezika«, kaže Sanja Vulić.

Po njezinim iskustvima, postoji raskorak u teoriji i praksi glede svakodnevne uporabe dijalektalnog govora među Hrvatima u Subotici i okolici. »U teoriji se stalno govori o važnosti čuvanja toga govora, ali se u praksi ne primjećuje da puno ljudi ovdje aktivno govori autentičnim dijalektom. On je tu još u trgovinama, ali s velikim utjecajem drugih idioma, prvenstveno srpskog jezika. Možda je situacija nešto bolja u selima u kojima žive bunjevački Hrvati, ali ni u to nisam u potpunosti sigurna. Stariji naraštaji se još služe dijalektom, ali je kod djece on jako ugrožen. S druge strane, intelektualci iz ove zajednice trude se govoriti standardnim jezikom«, ocjenjuje Sanja Vulić dodajući, kako je gubljenje dijalekata trend u većini sredina, ali se planskim radom on može sačuvati u određenoj mjeri.

Spomenik Balintu Vujkovu svečano su otkrili njegovi prauunci

dostojno mjesto gdje će moći doći naši sugrađani i djeca odati mu jednu vrstu počasti za sve što je uradio za nas», rekla je Katarina Čeliković.

Pomoćnica gradonačelnika za kulturno-prosvjetnu djelatnost *Ljubica Kiselički* je ovom prigodom istaknula kako je Balint Vujkov kao sakupljač

narodnih pripovijedaka zaslužan za slavu Subotice.

»Vujkov je za Hrvate Bunjevce značio isto što i Vuk Karadžić u povijesti Srba i nije slučajno što je dobio Vukovu nagradu. Ovaj spomenik je samo mali djelić koji dugujemo Balintu Vujkovu«, rekla je Ljubica Kiselički.

POLITIČKA REHABILITACIJA

Predsjednik HNV-a dr. Slaven Bačić smatra kako podizanje spomenika Balintu Vujkovu ima i političku konotaciju. »Ovo smatram ne samo priznanjem Balintu Vujkovu i svim pripadnicima hrvatske zajednice u Subotici, nego i činom političke rehabilitacije čovjeka koji skoro dvadeset godina nije smio ništa objaviti. Ovaj spomenik smatram i još jednim dokazom i branom od 'rashrvaćivanja' našega govora, naše ikavice, koja se danas uporno želi predstaviti nekakvim posebnim jezikom, zaboravljajući pritom da je ikavica najrašireniji hrvatski dijalekt kojim se i danas govori«, rekao je Bačić.

Spomenik su svečano otkrili prauunci Balinta Vujkova – Luka i Ilija.

NAGRADA VOJISLAVU SEKELJU

Nagrada »Balint Vujkov Dida« za životno djelo na području književnosti ove je godine pripala jednom od najpoznatijih književnih imena Hrvata u Vojvodini, pjesniku i roma-

nopiscu, književnom kritičaru, uredniku Vojislavu Sekelju.

»Ova mi je nagrada osobno veoma draga«, izjavio je Sekelj za hrvatski program Radio Subotice. »Pišem već 40 godina i to ne samo pod Balintovim utjecajem, već i Matije Poljakovića i drugih ovdašnjih pisaca. Tako sam počeo u pisanju koristiti i ikavicu, kojom je napisana zbirka pjesama 'Rič fali'. Balint je na

Predstavljanje Istarskog ogranka DHK

mene ostvario veliki utjecaj, ali ne pričom, već šutnjom. Mi smo puno šetali i šutjeli. I ta šutnja je bila nadahnjujuća, barem za mene», kaže nagrađeni književnik.

Sekeljevi prvi radovi objavljeni su u časopisu »Čik« 1964. godine, 1972. godine objavljena je prva njegova zbirka pjesama »Djetinjstvo«. Ostala njegova djela su: »Sad znadeš sve«, 1979., »Daleka zvona« (roman), 1983., »Poljubac izdaje«, 1988., »23 kritike«, 1988., »Rič fali« (1991., 1993. i 2003.), »Uzmi dodaj«, (roman), 2002. i »U izmučenim riječima« (zbirka pjesama). Sekeljeva djela su prevedena na: mađarski, njemački, slovački, slovenski, makedonski, albanski, rumunjski, francuski i engleski jezik. Sekelj je početkom devedesetih bio prvi dopisnik HINA-e i Hrvatskog radija s ovih prostora. Od 1994. do 2000. izdavao je dvotjednik »Žig«, koji je utro put medijima na hrvatskom jeziku u Srbiji.

Nagrada »Balint Vujkov Dida« Sekelju je uručena u okviru multimedijalne večeri, u sklopu koje je predstavljeno i stvaralaštvo Hrvata na

Nagrada »Balint Vujkov Dida« za životno djelo na području književnosti ove je godine pripala Vojislavu Sekelju

bunjevačkoj i šokačkoj ikavici u cilju edukacije i popularizacije hrvatske književnosti i jezika. U programu večeri nastupili su tamburaši i pjevači HGU »Festival bunjevački pisama«, djeca s igrokazima, ženska pjevačka skupina KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora, te pjesnik Danijel Načinović iz Hrvatske.

Desete dane Balinta Vujkova podržali su Grad Subotica, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise i nacionalne zajednice, Ministarstvo kulture Republike Srbije, Hrvatsko nacionalno vijeće, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija Republike Hrvatske i pojedinci. Logističku potporu dao je Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, a suorganizator ove književne manifestacije je Gradska knjižnica Subotica.

D. B. P. / B. I.

ĐURO FRANKOVIĆ: MANIFESTACIJA SE NE SMIJE UGASITI

Đuro Franković iz Pečuha smatra kako su Hrvati u rubnim područjima, pa tako i u Bačkoj, uspjeli očuvati svoj arhaični govor i običaje, a tome u značajnoj mjeri pridonose i ovakvi skupovi poput Dana Balinta Vujkova. »U tom smislu, važan je kontinuitet ove manifestacije, i ona se ne bi smjela ugasiti«, ističe Đuro Franković, dodajući kako je sakupljačko djelo Balinta Vujkova danas živo i među Hrvatima u Mađarskoj.

Stručni skup okupio je sudionike iz više zemalja

AKO NE MOŽE DOBITI VLASNIŠTVO, MOŽE LI VOJVOĐANSKA VLADA DOBITI PRAVO UPRAVLJANJA

Na investicije se čeka 110 godina

U raspravi smo dokazali kako u brojnim zemljama Europske Unije dio željezničke infrastrukture nije u državnoj svojini, dakle niti u vlasništvu središnje razine vlasti, ali ništa to nije pomoglo. U Srbiji postoji duboko ukorijenjeni centralizam, kaže László Varga

Vojvodina je 1918. ušla u ondašnju Jugoslaviju s najgušćom željezničkom mrežom u Europi od 8,7 km tračnica na 10.000 stanovnika i ukupno oko 2.200 km tračnica. Taj je sustav danas devastiran, a investicije na velikom dijelu tih pruga posljednji je puta radio car *Franz Joseph* prije više od

od njih odnosi se na potez od Apatina, preko Sombora, do Subotice, a također je kikindska tvornica za proizvodnju ocatne kiseline zatražila od Željeznica Srbije okvirne cijene remonta senčanske pruge, koju ova tvrtka koristi za transport velikih količina svojih proizvoda. Ovu inicijativu podupiru i druge tvrt-

skih tvrtki, koriste hrvatske luke jer je put robe željeznicom jeftiniji i ne zahtijeva pretovar. Primjerice, poljoprivredni proizvodi iz Vojvodine najviše se izvoze preko luke u Kopru, a žitarice se prema stranim kupcima transportuju baržama prema luci Konstanca.

»Danas imamo situaciju da se dnevno u Vojvodini otkazuje 40 voznih linija iz voznog reda. Kada putnik dođe na željeznički kolodvor ne zna kad će i hoće li uopće krenuti vlak koji bi trebao prometovati po rasporedu. Kada se spusti rampa na Paliću, možete vidjeti kako traktor manevrira vagonima. Danas u Vojvodini nedostaje od 300 do 500 vagona za prijevoz robe. To je neodrživo stanje«, kaže *István Pásztor*, potpredsjednik Vlade Vojvodine i pokrajinski tajnik za gospodarstvo.

Važan element spomenute Strategije razvoja željezničkog prometa izražen je u zaključcima da je potrebno promijeniti i postojeći model financiranja izgradnje, koji podrazumijeva financiranje samo od strane države i uz pomoć kredita, u suvremeni pristup ovom pitanju koji bi se zasnivao na financiranju bez subvencije države, na javno-privatnim partnerstvima, regionalnoj suradnji u ovom području, koncesijama i drugim primjerima dobre prakse iz razvijenih zemalja. Iz toga je proistekao i zahtjev pokrajinske administracije da se kroz zakone o željeznici i javnoj svojini Vojvodini vrati vlasništvo nad dijelom željezničke infrastrukture.

CEMENTIRANJE PROPADANJA

Međutim, republička Skupština usvojila je Zakon o javnoj svojini u kojemu se ni riječi ne kaže o željezničkoj infrastrukturi, što znači da ona cjelokupna ostaje u vlasništvu Republike Srbije. Ovomu je prethodila rasprava o Zakonu o željeznici, na koji su zastupnici u Skupštini Republike Srbije iz redova Saveza vojvođanskih Mađara podnijeli amandman kojim bi dio željezničke infrastrukture prešao u vlasništvo Autonomne Pokrajine, međutim, Vlada ga nije prihvatila. Izglasavanje ovog Zakona ipak je dva puta onemogućeno jer nije bilo kvoruma, stoga Zakon o željeznici još nije usvojen.

»Naš amandman u odnosu na Zakon o željeznici je bio načelan u smislu da se omogućiti prenošenje određenog dijela, a detalje je trebao definirati Zakon o javnoj svojini. U tom smo zakonu tražili da kompletna željeznička infrastruktura osim koridora, dakle osim međunarodnih prometnica, prijeđe u vlasništvo Vojvodine. Dakle, regionalne, magistralne i lokalne pruge, koje nisu od interesa za Srbiju«, kaže *László Varga*, zastupnik SVM-a u republičkoj Skupštini. »Suština našeg zahtjeva bila je, a to se odnosi na oba zakona, da ukoliko netko želi stvoriti u Vojvodini pretpostavke za ubrzaniji ekonomski razvoj onda taj, u ovom slučaju to je Vlada Vojvodine, mora imati mogućnost razvijati infrastrukturu i to sve oblike – i cestovnu, i vodnu i željezničku. Stoga za nas nije

110 godina. Na pojedinim dionicama vlakovi usporavaju čak i na deset kilometara na sat, zbog čega su učestale krađe robe iz teretnih vagona i bez zaustavljanja vlaka.

U kolikoj je mjeri neophodna revitalizacija, dodatna izgradnja i modernizacija željezničke infrastrukture, bez koje nema gospodarskog razvoja Vojvodine, pokazala je i ljetos predstavljena Strategija razvoja željezničkog prometa, koju je izradilo Pokrajinsko tajništvo za gospodarstvo.

NEODRŽIVO STANJE

Godinama unazad stižu tražnje i inicijative gospodarstvenika za remontom različitih pružnih pravaca u Vojvodini. Jedna

ke, kao luka Senta na Tisi, kojima je u interesu da se transport robe odvija brže. Iz programa prekogranične suradnje IPA, koji se financira sredstvima Europske Unije, do kraja sljedećeg mjeseca trebala bi biti završena studija izvodivosti revitalizacije međunarodne pruge od Subotice prema Segedinu, odnosno prema Baji. Ovaj pružni pravac ima za cilj, putem TEN-T europske željeznice, povezivanje transverzale regije Crnog mora i luke Konstanca sa sjevernojadranskim lukama Rijeka, Trst, Koper. Upravo je Omišalj kod Rijeke ključna luka za Srbiju, jer tu pristaju brodovi s najvećom tonažom, a preko nje Srbija dobiva i rusku naftu. Gotovo svi veliki uvoznici, od trgovaca automobilima do kine-

JANJA ŽELJEZNICOM U VOJVODINI?

bio prihvatljiv niti Zakon o javnoj svojini koji je omogućio prenošenje u vlasništvo Vojvodine samo ceste drugog reda, jedan mali dio vodne infrastrukture, ali ne i željezničke. U proteklih

ništa ne očekuje jer, kako kaže, sigurno neće promijeniti svoj stav.

U skupštinskoj raspravi, kao i mnogo puta ranije kada je o zahtjevima iz Vojvodine riječ,

s druge strane je pokazala kako niti neki stručni argumenti nisu bili na strani Vlade, jer smo dokazali da u brojnim zemljama Europske Unije dio željezničke infrastrukture nije u državnoj svojini, dakle niti u vlasništvu središnje razine vlasti, ali

va našu društvenu realnost u kojoj se svaka ideja vezana za dekompoziciju sustava doživljava kao ambicija za osudu koju treba iz korijena presjeći, unatoč tome što stanje, u kakvom je primjerice željeznica, teško može biti gore. On smatra da će se Zakon o željeznici kad-tad usvojiti, jer će se već naći netko tko će glasovati za njega. Ipak se nada kako bi, ukoliko Vojvodina dobije bar pravo upravljanja nad željezničkom infrastrukturom, to moglo popraviti stvari.

»Ne vidim kako bi regionalni interesi mogli imati dovoljnu težinu za središnjicu u Beogradu, njihov interes su koridorske linije, a za regionalne će trebati 15 ili 20 godina da dođu na red. Stoga mislim da je suluda ta grabež i stav – e, sad neću pustiti nikoga ni blizu. To praktički znači zacementiranje propadanja i zato je za mene to potpuno neracionalno. Ono što može biti nekakav izlaz iz ove situacije jest pravo na upravljanje. Nek ostane državno vlasništvo, ali dajte da mi to pokušamo staviti u funkciju, jer ako se to ne bude dogodilo i dalje će propadati«, kaže Pásztor.

S. Mamužić

nekoliko desetljeća, praktički od ukidanja autonomije Vojvodine, iskustvo s republičkim tijelima je katastrofalno kada je riječ o vojvodanskoj infrastrukturi«, kaže Varga te dodaje, kako u tom smislu od ove Vlade više

čula se stalno ponavljana priča o separatističkim težnjama pojedinih političkih stranaka. »To su suštinski izuzetno slabi argumenti koji služe za dobivanje političkih poena. Ova rasprava, koja se odvijala o oba zakona,

ništa tu nije pomagalo. U Srbiji postoji duboko ukorijenjeni centralizam, tako da očito treba još mnoge godina da se to promijeni«, smatra Varga.

István Pásztor također smatra da »željeznička priča« oslika-

Za prekogranične projekte 12,3 milijuna eura

U okviru drugog poziva IPA projekata prekogranične suradnje Mađarske i Srbije odobrena su 63 donatorska ugovora čija je ukupna vrijednost sredstava oko 12,4 milijuna eura. Većina odobrenih ugovora potpisana je u Subotici u ponedjeljak, 24. listopada, a njihova implementacija početak će od sljedećeg mjeseca. Na natječaj je pristiglo 217 prijava što je prema riječima *Relje Burzana*, šefa Ureda za IPA prekogranične projekte u Subotici, bilo četiri puta više od raspoloživih sredstava. Burzan je istaknuo da je Subotica grad

koji može biti primjer drugim sredinama u suradnji gradske uprave i aplikanata, te da je ovoga puta dobio najviše sredstava. Projekti su raznovrsni i kreću se od infrastrukture, za koje je odobreno od 500 tisuća do milijun i pol eura, do proje-

kata u području kulture, obrazovanja i sporta za koje je pojedinačno odobreno od 50 do 100 tisuća eura. Grad ove godine ima 20 odobrenih projekata čija je vrijednost oko dva milijuna eura. Aplikanti su morali imati prekogranične partnere i nepro-

fitni karakter, te su programom obuhvaćene županije Csongrád i Bács-Kiskun u Mađarskoj i Banat i Bačka u Vojvodini. Gradonačelnik Subotice *Saša Vučinić* je rekao da u različitim susjedskim, a sada prekograničnim projektima, Subotica sudjeluje od 2006. godine. Zamjenik direktora Ureda Vlade Srbije za europske integracije *Ognjen Mirić* istaknuo je da se Srbiji, ukoliko u prosincu stekne status kandidata za članstvo u EU, osim IPA prekograničnih programa otvaraju i nove mogućnosti za korištenje sredstava iz fondova Europske Unije.

Novi studio Radio Marije

Novi studio Radio Marije bit će otvoren danas, 28. listopada, u Ulici Matije Gupca 8 u Subotici. Blagoslov studija predvodit će subotički biskup mons. dr. *Ivan Pénzes*, a od 20 sati bit će upriličena podjela zahvalnica donatorima i otvorenje izložbe »Subotički slikari u pomoć Radio Mariji«.

Ponavljanje izbora u četirima mjesnim zajednicama

Predsjednik Skupštine Grada Slavko Parać raspisao je izbore za članove skupština mjesnih zajednica Bajmok, Kelebija, Mišičevo i Peščara za 11. prosinca. Izbori će biti ponovljeni u mjesnim zajednicama Kelebija i Peščara jer u njima nisu u roku konstituirane skupštine nakon izbora održanih u lipnju. Skupština nije konstituirana ni u Bajmoku, ali u ovoj mjesnoj zajednici izbori se ponavljaju i zbog formiranja nove mjesne zajednice Mišičevo.

Volong grupa novi vlasnik Severa

Kineska kompanija Volong grupa postala je novi vlasnik tvornice elektromotora i malih strojeva ATB Sever. Izvršni odbor ATB grupe iz Beča poslao je svojim tvrtkama obavijest o promjeni vlasništva u kojoj se navodi da je nakon intenzivnih pregovora u posljednja dva tjedna dr. *Mathias Smith*, kao vjerovnik A-tek grupe svoj udio od 97,94 posto u ATB grupaciji prenio na Volong grupu.

Volong grupa preuzet će i sve lokacije i sve uposlenike iz ATB grupe širom svijeta, a kako se navodi iz Izvršnog odbora ATB grupe, sa svim njihovim pravima i obvezama. To za subotičku tvornicu, kao i tvornicu Fod u Boru koju je kupio ATB Sever, znači da im je kompanija Volong novi vlasnik.

Na popisu manje Subotičana

Prema prvim rezultatima na teritoriju Grada popisano je 144 758 osoba, što je 3643 osoba manje nego prilikom popisa iz 2002. godine. Također je popunjeno i 64.799 obrazaca P2 na kojima su evidentirana kućanstva i stanovi, a konačni rezultati mogli bi biti poznati sredinom sljedećeg mjeseca. Također je započet naknadni kontrolni popis koji će trajati do 5. studenoga, a za koji je na teritoriju Grada izabrano pet popisnih krugova, po jedno u Donjem Tavankutu, Kertvarošu i Centru 1 i dva popisna kruga u Dudovoj šumi. Kontrola na osnovi koje se ocjenjuje pouzdanost rezultata popisa uobičajena je praksa nakon svakog popisa i provodi se na slučajnom uzorku od oko 20 tisuća kućanstava u 113 općina u Srbiji.

Za nove radove 118 milijuna dinara

Predstavnici Direkcije za izgradnju grada i Kompanije »Vojput« potpisali su ugovor o izgradnji putova u vrijednosti od 118 milijuna dinara za koje su sredstva osigurana iz gradskog proračuna. Ugovorom je predviđeno asfaltiranje dvadeset ulica, pristupni kolnik i plato u Mjesnoj zajednici Centar III, parkiralište kod Kerskog groblja, rotor između ulica Ivana Antunovića i Dinka Šimunovića kao i šetalište u nastavku Prvomajske ulice u naselju Prozivka. Kompanija

»Vojput« obvezala se posao završiti za nešto više od dva mjeseca, a dinamika radova ovisit će o vremenskim prilikama.

Počela deratizacija

Usljedećih mjesec i pol dana na teritoriju Subotice provodi se deratizacija koju i ove godine realizira poduzeće »Ciklonizacija« iz Novog Sada, a kontrolu provodi gradska Služba za komunalno inspekcijske poslove. Grad je za ovu namjenu izdvojio 3 milijuna i 158 tisuća dinara.

Poduzeće »Ciklonizacija« angažiralo je osam ekipa od po dva operativca, a otrovni mamci će biti podijeljeni u 55.300 kućanstava i postavljeni u 4500 stambenih objekata. Posebno će biti tretirana žarišta na kojima obitava povećan broj glodara poput Aleksandrovačke bare i stočnih grobalja.

Deratizacija će trajati do početka prosinca ukoliko to budu vremenski uvjeti dozvoljavali, a građani se za informacije mogu obratiti i komunalnoj službi putem telefona 626 943.

Novi bazen

Usredištu subotičkoga odbora Demokratske stranke najavljeno je da će na Prozivci do sredine sljedeće godine biti izgrađen novi bazen na površini od 4.000 četvornih metara pod krovom i s dva bazena veličine 33 puta 25 metara i malim za neplivače. Vlada Srbije donijela je odluku da se 530 milijuna dinara iz Programa potpore građevinskoj industriji, namijenjenih završetku izgradnje kompleksa zatvorenih bazena u Dudovoj šumi, preusmjere na izgradnju novog, zatvorenog gradskog bazena na drugoj lokaciji, najavio je *Modest Dulić*, predsjednik GO DS-a. Prema njegovim riječima projekt bazena u Dudovoj šumi, čija je izgradnja započela 1996. u vrijeme kada je na čelu grada bio Savez vojvođanskih Mađara, megalomanski je te je stoga nerealno očekivati da se za njegov završetak u današnjoj ekonomskoj situaciji pronađe dovoljno novca. Dulić je rekao da je u taj kompleks do sada utrošeno dva milijuna eura, a nedostaje još deset milijuna eura. Inače, predsjednik Skupštine Grada *Slavko Parać* zakazao je izvanrednu sjednicu (za četvrtak, 27. listopada) na kojoj će jedine dvije točke biti prijedlozi da se zaustave radovi na izgradnji bazena u Dudovoj šumi i zgradi Narodnog kazališta.

IN MEMORIAM

Ferenc Deák (1938.-2011.)

Istaknuti književnik vojvođanskih Mađara, pisac i pjesnik *Ferenc Deák*, preminuo je u nedjelju u 74. godini, nakon duge i teške bolesti. Deak je rođen 1938. godine u Novom Itebeju. Bio je urednik novina za mlade »Képes Ifjúság«, a nakon toga dramaturg u Radio Novom Sadu. Obnašao je i dužnost glavnog urednika petojezičnog dramskog programa toga radija. Između 1982. i 1986. bio je veleposlanik tadašnje SFR Jugoslavije u Zapadnoj Africi, a nakon povratka u zemlju bio je urednik i glavni urednik dramskih programa Televizije Novi Sad, do umirovljenja 1999. godine. Njegove drame prikazivane su u mađarskim kazalištima u Vojvodini, a po njima je snimljeno i nekoliko filmova, između ostalih i film »Granica« iz 1990. godine. Zvanje Počasni građanin Subotice dobio je prošle godine.

SURADNJA ZEMALJA REGIJE

Stanje i perspektive organske proizvodnje

Iz Srbije se na tržište EU najviše izvoze zamrznuti proizvodi, sokovi, džemovi, slatko, gljive, žitarice

Koraci u približavanju Europskoj Uniji u području organske poljoprivrede – bio je naslov međunarodne konferencije održane u okviru programa Međunarodnog festivala organskih proizvoda – Biofest 2011 u Subotici. Na konferenciji je predstavljen i projekt Organica.net, koji financira EU, a provodi ga Udruženje Terra's u suradnji s Udrugom Slap iz Osijeka u okviru IPA prekograničnog programa Hrvatske i Srbije.

Akcijskim je planom predviđeno da se do 2014. godine površine pod organskim usjevima u Srbiji povećaju na 50.000 hektara, a prema procjenama, danas se pod ovakvom proizvodnjom nalazi oko 0,4 posto ukupnih površina s nešto više od 80 certificiranih proizvođača i oko 120 u postupku organske kontrole. Iz Srbije se na tržište EU najviše izvoze zamrznuti proizvodi, sokovi, džemovi, slatko, pečurke, žitarice.

HRVATSKA ZA KORAK ISPRED

Ministarstvo poljoprivrede od 2005. godine izdvaja sredstva za poticaj organske proizvodnje, za razdoblje konverzije u organsku proizvodnju te za nadoknadu dijela troškova certifikacije, a sljedećim proračunom planiraju se i drugi oblici poticaja poput promidžbe organske proizvodnje. U Srbiji je od siječnja ove godine stupio na snagu novi Zakon o organskoj proizvodnji i trenutačno se pripremaju propisi koji su u obvezi biti doneseni.

»Kad je riječ o udjelu u ukupnoj proizvodnji, mislim da treba najprije uspostaviti dobar

sustav i onda će se uključiti i oni koji su bili uključeni u organsku proizvodnju, a nisu radili po pravilima koja su na snazi, i nadam se da će ovaj zakon to riješiti. Što se tiče obradivih površina s livadama i pašnjacima, to je oko 4.300 hektara, broj proizvođača je preko stotinu, ali tu ne ulaze kooperanti koji rade s velikim proizvođačima, koji se prijavljuju u bazu podataka kao nositelji organske proizvodnje. Bazu podataka još uređujemo, usklađujemo s novim propisima i regulativom EU.

Lidija Aćimović

Ona nije baš onako sto posto usklađena s bazom podataka kao Eurostat, ali će se mnogi podaci moći iskoristiti i bolje uspoređivati sa stanjem u regiji i s državama u okruženju», kaže Lidija Aćimović, šefica Odsjeka za organsku proizvodnju Ministarstva poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede Srbije.

Kad je riječ o suradnji sa zemljama regije u području ekološke poljoprivredne proizvodnje, Lidija Aćimović kaže kako se ona najprije odnosi na pitanja pripreme legislative, razmjenu novih informacija i iskustava. »Naravno, iskustva Hrvatske, koja je tu korak ispred, svakako

će nam dobro doći, jer je i regulativa EU sada nova. Hrvatska je propise ranije objavila i svakako bi nam iskustva puno značila«, kaže Aćimović.

LAKŠI IZVOZ U ZEMLJE EU

U Hrvatskoj je pod ekološkom poljoprivrednom proizvodnjom nešto više od 2,5 posto ukupnih poljoprivrednih površina. Načelnik Odjela ekološke i integrirane poljoprivrede u Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja Hrvatske Tomislav Petrović kaže kako sa zadovoljstvom može reći da Hrvatska ide naprijed, budući da je samo tri, četiri godine unazad imala ispod jedan posto. On očekuje kako će do pristupanja Europskoj Uniji 2013. godine Hrvatska biti na razini od 3,5 do 4 posto, što će još uvijek biti ispod europskog prosjeka koji iznosi između 5 do 7 posto. Acijskim planom razvoja ekološke poljoprivredne proizvodnje do 2016. godine Hrvatska planira ekološku proizvodnju povećati na oko 100 tisuća hektara (8 posto) i oko 5

tisuća subjekata koji će se baviti ovakvim načinom proizvodnje. »Naše je zakonodavstvo u potpunosti usklađeno sa zakonodavstvom EU, međutim, danas imamo problem jer nas EU još

Tomislav Petrović

uvijek tretira kao treću zemlju te hrvatski proizvodi prilikom uvoza moraju proći postupak recertifikacije hrvatskih certifikata«, kaže Petrović.

Srbija je, inače, nedavno podnijela zahtjev da se nađe na listi trećih zemalja, i ukoliko dobije taj status, unatoč drugačijim kriterijima, to će olakšati izvoz ekoloških poljoprivrednih proizvoda na prostor EU.

S. M.

MEĐUNARODNI FESTIVAL BIOFEST

Na ovogodišnjem, sedmom po redu BIOFEST-u nagrada »Bioproizvođač godine« dodijeljena je Stevanu Nikoliću iz Opova, a nagradu »Bioproizvod godine« dobilo je kupinovo vino obiteljskog poljoprivrednog gazdinstva Završki iz Darde u Hrvatskoj. Polaznicima Međunarodne škole organske poljoprivrede uručena su uvjerenja, a inače, ovaj projekt provodi Otvoreno sveučilište kroz program reforme poljoprivrede Srbije u tranziciji, a podupiru ga Svjetska banka i Ministarstvo poljoprivrede, trgovine, šumarstva i vodoprivrede Republike Srbije.

U okviru festivala organizirana je prodajna izložba organskih proizvoda na kojoj je sudjelovalo desetak domaćih izlagača, te izlagača iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Crne Gore.

DVA NAJVEĆA BREND TAVANKUTA

Voće i umjetnost u tehnici slame

U realizaciju programa vezanih uz tavankutski festival voća uključene su sve udruge koje djeluju u selu, a glavni nositelji aktivnosti su Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo »Matija Gubec«, istoimena osnovna škola, te dvije voćarske zadruge – »Vočko« i »Voće Tavankut«

Proizvodnja voća jedno je od najznačajnijih obilježja Tavankuta, gdje je u subotu, 22. listopada, priređena cjelodnevna manifestacija pod nazivom »Tavankutski festival voća«.

U okviru programa u Osnovnoj školi »Matija Gubec« održano je edukacijsko predavanje, a potom je u prostorijama Voćarske zadruge »Vočko« upriličena revijalna izložba voća, te kulturno-glazbeni program.

Naime, riječ je o manifestaciji kojom se žele promicati dva najveća brenda Tavankuta, a to su voće i umjetnost u tehnici slame, ističe inicijator festivala *Ladislav Suknović*.

»Festival voća zamišljen je kao manifestacija koja bi pridonijela edukaciji, a time i podigla na višu razinu tehnologiju voćarske proizvodnje u Tavankutu. Osim toga, smatrali smo da Tavankut, koji je poznat po jabukama i slami, treba imati manifestaciju kojom će predstaviti sortiment voća koje se ovdje uzgaja, ali i stručnjake koje imamo u području voćarstva. U realizaciju programa vezanih uz festival uključene su sve udruge koje djeluju u selu, a glavni nositelji aktivnosti su Hrvatsko kulturno-prosvjetno

društvo »Matija Gubec«, istoimena osnovna škola i dvije voćarske zadruge – »Vočko« i »Voće Tavankut«, te smo na taj način povezali neprofitni sektor i gospodarstvo, koji bi i kroz zajedničke projekte mogli ostvariti određene pogodnosti.«

TEMA: JABUKA

Za temu ovoga, prvoga po redu Festivala voća odabrana je jabuka te se tako već početkom godine započelo s edukacijskim predavanjima koja su bila posvećena postojećoj problematiki u voćarstvu i primjeni novih tehnologija u uzgoju jabuka. Educiranje voćara vrlo je bitno za uspješnu proizvodnju, ali su ove godine ključnu ulogu u voćarstvu odigrali i nepovoljni klimatski uvjeti, istaknuo je jedan od organizatora festivala, zadužen za stručni dio programa, dipl. ing. *Hrvoje Milunović*: »Možemo biti zadovoljni kvantitetom, ali ne i kvaliteto ovogodišnjeg uroda. Imali smo iznimno nestabilne klimatske prilike ove godine, počevši od hladnog proljeća, što ne odgovara cvjetanju i općenito porastu biljaka, pa do temperaturnih šokova tijekom cijelog ljeta. Zbog dugotrajne suše i visokih temperatura došlo je do

nastanka ožeglina na plodovima jabuka, potom do fermentacije jabuka na stablu, nemogućnosti razvitka plodova, te odsustva boje, što je utjecalo i na kasniju berbu, a imat će posljedice i na kvalitetu čuvanja uskladištenih jabuka. Osim toga, Tavankučani se, u odnosu na voćare u ostalim regijama Srbije, možda nalaze u najtežem položaju zbog pjeskovitog i porozoneg tla, zbog čega se sve više njih u posljednje vrijeme opredjeljuje za nasade voćnjaka u crnici, što smatram vrlo pozitivnim trendom«, naveo je Hrvoje Milunović dodajući, kako se intenzivnija prodaja jabuka očekuje koncem ove i početkom iduće godine, a da je glede izvoza i dalje aktualno isključivo rusko tržište, dok je ono zapadno, kako

kaže, tavankutskim voćarima još uvijek nedostižno s obzirom na postojeći način proizvodnje ove voćarske kulture.

PREDAVANJE

Subotnje, četvrto po redu predavanje otvorili su dogradonačelnik Subotice *Pero Horvacki* i šef Gradske službe za lokalni ekonomski razvoj, poljoprivredu, gospodarstvo i turizam *Mirko Ostrogonac*, koji su, uz brojne tavankutske ali i voćare iz Osijeka, imali priliku doznati nešto više o kemijskom prerađivanju jabuke, o utjecaju prehrane jabuke na sposobnost čuvanja plodova, potom o utjecaju protugradnih mreža na kvalitetu plodova, te o ekološkoj proizvodnji jabuka. Predavači

Na izložbi voća

su bili prof. dr. *Zoran Keserović* i dr. *Nenad Magazin*, obojica s Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu, te dipl. ing. *Tomislav Soldo* i dipl. ing. *Krunoslav Dugalić*, predavači s Poljoprivrednog instituta iz Osijeka.

Naime, predavanje je održano u sklopu prekogranične suradnje Hrvatske i Srbije na zajedničkom projektu Apple Net.2, čijom se realizacijom u iduće dvije godine želi povećati konkurentnost poljoprivrednog sektora kroz standardizaciju i unapređenje kvalitete proizvodnje jabuka na području Bačke i Srijema i Osječko-baranjske županije.

Projektom je, osim edukacijskih predavanja, obuhvaćena i nabava određene opreme za voćarstvo, a proizvođači s obje strane granice imali su priliku boraviti i u Italiji i Sloveniji, kako bi se upoznali s primjerima dobre prakse suvremenog uzgoja jabuka i formiranja Klastera voćarskih proizvođača, naveo je Krunoslav Dugalić s osječkog Poljoprivrednog instituta:

»Kada smo aplicirali za ovaj projekt, mnogi su bili skeptični kako ćemo uspjeti okupiti zajedno proizvođače s hrvatske i srpske strane, kada je problem animirati ih i na jednoj strani. Međutim, evo, pola godine nakon početka realizacije ovoga projekta, bilježimo kontinuirani porast posjećenosti našim predavanjima. Ako uzmemo u obzir da nas je na prvoj radionici ovdje bilo svega troje iz Hrvatske, a ovoga puta nas je u Tavankut došlo dvadesetak, vidimo da je interes proizvođača znatno povećan. Uočio sam i tijekom putovanja u Južni Tirol da su proizvođači željni znanja i da su prepoznali potrebu za edukacijom, bez koje nema podizanja kvalitete proizvodnje«, kaže Krunoslav Dugalić.

Prema njegovim riječima, Hrvatska u posljednjih desetak godina bilježi veliki porast podizanja trajnih nasada, što je rezultat poticajnih mjera Vlade, koja je za tu namjenu izdvajala značajna sredstva. Međutim,

poticaji za podizanje nasada su, kako navodi, prije dvije godine ukinuti u Hrvatskoj, jer se, temeljem ugovora s EU, sredstva više ne izdvajaju iz proračuna, nego kroz predpristupne fondove. Međutim, on također ističe da su IPA programi vrlo zahtjevni glede potrebne doku-

litete ploda glavni razlozi zašto ljudi nalaze interes u sustavu ekološke poljoprivrede. Moram reći da su naši proizvođači vrlo zadovoljni i da je prisutan trend porasta zainteresiranih za ovu proizvodnju, a trenutno je na području Hrvatske ukupno 1770 hektara na kojima je zastupljena

se pravila struke, pri čemu je, naglašava, educiranje voćara s obje strane granice vrlo značajno za povećanje profitabilnosti proizvodnje. Ipak, ono čemu se voćari u Hrvatskoj trenutno mogu veseliti jest tržišna cijena jabuke, koja iznosi oko 40 euro-centi, što je natprosječna cijena ovoga voća u posljednjih deset godina.

IZLOŽBA VOĆA

U sklopu »Tavankutskog festivala voća« priređena je i izložba voća, na kojoj su se mogle vidjeti različite sorte jabuka, od onih klasičnih poput: *Granny Smitha*, *Jonagolda*, *Idareda* i *Zlatnog delišesa*, do novijih sorti kao što su: *Pink Lady*, *Fuji* i *Braeburn*. Osim toga, tavankutski voćari izložili su i ostalo jesensko voće koje se uzgaja na ovom području, odnosno kruške, grožđe, dunje, mušmule, a posjetitelji su također mogli kušati i domaće slastice s voćnim sastojcima, koje je priredila Udruga žena »Tavankut«.

Osim voća, Tavankut je nadaleko prepoznatljiv po još jednom brendu, a to je izrada slika i suvenira u tehnici slame. Tako su se na izložbi mogli vidjeti i predmeti i slike od slame, djela vrijednih ruku članica Slamarske sekcije HKPD-a »Matija Gubec«. Na inicijativu Hrvatske manjinske samouprave iz Kecskeméta, čiji su predstavnici također nazočili festivalu, autentični rad slamarki bit će idućih mjeseci promoviran u Mađarskoj kroz putujuću izložbu na kojoj će u nekoliko mađarskih gradova biti predstavljeno 40 slika od slame.

U kulturno-glazbenom dijelu programa festivala nastupili su folklorna i tamburaška sekcija HKPD-a »Matija Gubec«, prikazavši bunjevačke narodne plesove i nošnju, čime je zaokruženo predstavljanje voćarskog, ali i gospodarskog i turističkog potencijala kojim Tavankut raspolaže, s opredjeljenjem njihova kontinuiranog razvitka.

Marija Matković

Predavanje u sklopu prekogranične suradnje Hrvatske i Srbije

mentacije i troškova njezina pribavljanja, uslijed čega je isplativo samo apliciranje za veće investicije, dok manji proizvođači ne nalaze interes u tome.

EKOLOŠKA POLJOPRIVREDA

Ekološka poljoprivreda bila je tema predavanja Krunoslava

ekološka poljoprivreda«, naveo je Dugalić.

Nepovoljne klimatske prilike ostavile su traga i u voćnjacima susjedne Hrvatske, te se ova i prošla godina i tamo ocjenjuju izuzetno lošima za voćare. Nastale su velike štete od suše, osobito na jabukama. Dugalić kaže da je na istoku Hrvatske procijenjena šteta na preko 30

Nastup folkloraca i tamburaša HKPD-a »Matija Gubec«

Dugalića, koji ističe da se u tom području Hrvatska može pohvaliti postignutim rezultatima:

»Hrvatska je još prije desetak godina donijela Zakon o ekološkoj poljoprivredi i rezultata ima. Sigurno da su veća cijena i manji zahtjevi u smislu kva-

posto uroda, dok je u voćnjacima u kojima tehnologija proizvodnje nije bila odgovarajuća, šteta iznosila i preko 80 posto, što znači, kako ističe, da nisu uvijek u pitanju samo klimatski uvjeti, nego je bitna i tehnologija, odnosno pridržavati

DANI JULIJA NJIKOŠA U OSIJEKU

Život tamburici posvećen

Ovom se manifestacijom čuva uspomena na Đulu i njegovo djelo kojim je zadužio Slavoniju, Baranju i Srijem i svekoliku Šokadiju. I Hrvatsku, svakako, rekla je Vera Erl

»Osijek je duša moje duše«, naziv je pjesme koju je uglazbio *Julije Njikoš* (1924.-2010.) još davnih dana, a otpjevala ju je *Vera Svoboda* uz pratnju tamburaškog sastava STD-a »Pajo Kolarić« na otvorenju prvi put organiziranih Dana Julija Njikoša u Osijeku, baš na godišnjicu njegove smrti. Potom je zahvalila Šokačkoj grani, organizatoru ove lijepe manifestacije, te suradnicima, STD-u Pajo Kolarić, Radio Osijeku i Muzeju Slavonije, gdje je toga dana otvorena i Spomen soba Julija Njikoša, zatim sudionicima i posjetiteljima koji su se pridružili očuvanju sjećanja na Đulu i njegovo djelo, te prijateljima koji su se okupili na njegovom grobu.

Manifestacija je i započela posjetom groblju Svete Ane, gdje je o Njikošu govorila *Vera Erl*, predsjednica Šokačke grane. Ona je govorila i na svečanosti u Muzeju Slavonije, a prigodnim riječima otvorila je i događanja u prostorijama Šokačke grane u Svačićevoj. Podsjetila je da se Danima Julija Njikoša čuva uspomena na Đulu i njegovo djelo kojim je zadužio Slavoniju, Baranju i Srijem i svekoliku Šokadiju. I Hrvatsku, svakako. Manifestacija je zamišljena kao susret kulturnih udruga i kulturnih

poslenika koji su oživjeli sjećanja na Njikoša, a na prvim Danima sudjelovali su: KUD Ogranak seljačke sloge iz Drenovaca, KUD »Kešinci« iz istoimenog sela, KUD »Sloga« iz Draža, STD »Pajo Kolarić« i domaćin Šokačka grana, ali i kazivači, pa su tu bili *Maca* i *Đuka Galović* iz Drenovaca, *Marija Vidaković* i *Katica Vujnović* iz Kešinaca i *Vlatko Jurković* iz Draža, svi suvremenici Julija Njikoša.

TAMBURICA POD RUKOM

»Tamburica pod rukom, moto je Dana Julija Njikoša, jer ovaj vrsni muzikolog, skladatelj, melograf, dirigent, glazbenik i glazbeni kritičar, novinar i urednik, cijeli je svoj život posvetio tamburi, tom najdražem instrumentu diljem Šokadije, i ostavio je svom hrvatskom rodu i hrvatskoj kulturi mnogo toga po čemu će ga pamtiti pokoljenja. Njikoš je s tamburicom pod rukom obilazio Slavoniju, Baranju i Srijem, vjerno bilježio zapretano narodno blago, slažući sve to u dostupnu literaturu i objavljujući sve to na valovima radio postaja. Danas je ta ostavština pohranjena u Muzeju Slavonije, dijelom u Knjižnici i čitaonici Cvelferije u Drenovcima i, naravno, kod njegove obitelji i bit će polazna

građa za istraživanja studentima Umjetničke akademije u Osijeku i koristiti svekolikim kulturnim udrugama i društvima«, rekla je Vera Erl. Dodala je još kako je s današnje manifestacije odaslana poruka i zahtjev da Julije Njikoš dobije svoj spomenik u Osijeku.

Kćerka *Vesna*, inače konzulica u Generalnom konzulatu RH u Subotici, toplo je zahvalila svima i podsjetila da je njen otac Julije Njikoš, prije svega samozatajan čovjek, sve što je imao reći skladao u svoje note i u stranice svojih knjiga, a posljednja, koju je dovršavao u bolničkoj postelji, posvećena je povijesti tamburaške glazbe i tambure u Osijeku, jer Osijek je, ne samo rodni grad već i ljubav koju je njegovao čitavoga života. Rekla je još kako će od danas sve ovo biti dostupno u hramu kulture, Muzeju Slavonije, a ono što ne stane u muzej, a baštiniio je njezin otac, svakako je Festival hrvatske tamburaške glazbe koji je Osijek doveo na svjetsku kartu festivalskih gradova.

S dužnim poštovanjem je govorio i ravnatelj Muzeja Slavonije *Marko Grgur Ivanković*, zahvalivši najprije obitelji na vrijednoj donaciji koja obuhvaća notne zapise, knjige, časopise, nagrade i priznanja, fotografije i tonske zapise ali

i osobne uspomene, kakve su skulptura Šokca i narodno ruho iz Kešinaca.

KAZIVAČI

Posebno mjesto u programu, koji je obilovao pjesmom, igrom i glazbom, koju je Njikoš bilježio na terenu, pripalo je kazivačima, koje je on pronalazio diljem Šokadije. Čast sudjelovanja na Danima pripala je *Maci* i *Đuki Galović* iz Drenovaca s kojima je Njikoš drugovao još od mladosti, pa sve do nedavna, jer Đuka je slavu stekao kao pučki pjesnik, a mnoštvo mu je pjesama uglazbljeno i rado su pjevane među Šokcima. *Marija Vidaković* i *Katica Vujnović* iz Kešinaca sjećaju se prvog susreta na Đakovačkim vezovima koncem 60-ih, a nekoliko dana poslije Njikoš ih je posjetio u Kešincima i vjerno bilježio sve ono što su od baštine sačuvali. Susreta s Njikošem sjeća se i *Vlatko Jurković*, kada je kao mladi novinar došao na Radio Osijek, gdje je Njikoš godinama bio novinar i glazbeni urednik i mladim je kolegama prenosio bogato iskustvo. Vječito je išao na teren, a onda to nije bilo lako. On je sve bilježio magnetofonom, a uređaj je težio i nekoliko desetina kilograma, pa su ga uvijek gurali kolicima na kolodvor, a za utovar plaćali nosače. Poslije je i sam bio urednik na Radio Osijeku i sjeća se da je fonoteka obilovala Njikoševim tonskim zapisima.

I za kraj, *Vesna Mores*, tajnica STD-a »Pajo Kolarić«, koje je suorganizator događaja, izrazila je zadovoljstvo uspjehom projekta, jer Njikoš je to zaslužio. Bio je s *Pajom Kolarićem* od prvoga dana, davao potporu sve ove godine, pa s njima prije 7 desetljeća osnovao Tamburaški savez u Osijeku, a potom ustrojio Festival hrvatske tamburaške glazbe i ostavio pregršt vrijednih uspomena, koje će mladi sa zadovoljstvom i nadalje negovati. *Vesna Mores* je podržala i inicijativu da Njikoš što prije dobije svoju bistu u Osijeku.

Slavko Žebić

Nakon uloženog napora čelnika hrvatske zajednice, aktivnosti HNV-a i vodstava hrvatskih udruga općine Bač, prije svega HKPU »Zora« iz Vajske, u ovome je mjestu u OŠ »Aleksa Šantić« od ove školske godine započelo izučavanje hrvatskoga jezika s elementima nacionalne kulture.

Ovo je već druga škola u ovoj općini koja je otvorila vrata izučavanju ovoga predmeta, što je značajan napredak u provođenju prava nacionalnih manjina, te razvijanja suživota i tolerancije u višenacionalnoj sredini. Osim tajnika HNV-a *Željka Pakledinca*, najzaslužnija za uvođenje ovoga predmeta u školu je ravnateljica škole u Vajskoj *Maja Uzurov*.

U DVJEMA SKUPINAMA 20 UČENIKA

»U OŠ 'Aleksa Šantić' u Vajskoj, s područnom školom u Bođanima, od ove školske godine uveden je hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. S obzirom da je sredina u kojoj se škola nalazi višenacionalna, već se niz godina u našoj školi izučava na isti način i rumunjski jezik. U planu je da od sljedeće godine uvedemo i mađarski jezik, ukoliko se prilikom anketiranja izjasni dostatan broj učenika i njihovih roditelja«, kaže ravnateljica *Maja Uzurov*.

»Zahvaljujući Školskoj upravi Novi Sad i načelniku *Petru Viđikantu*, s kojim imamo iznimno dobru suradnju, odobreno je formiranje dviju skupina za izučavanje hrvatskoga jezika s elementima nacionalne kulture. Učenici redovito pohađaju ovu nastavu, koju vodi prof. *Milena Baždar*.«

Od tajnika škole *Željka Pakledinca* doznajemo sljedeće detalje:

»Osnovnu školu 'Aleksa Šantić' pohađa 351 učenik, uključujući i područni odjel škole u Bođanima u kojoj su učenici od I. do IV. razreda. Nastava se u matičnoj školi u Vajskoj odvija u dvjema smjenama i kabinetskog je tipa. Na početku ove školske godine 49 učenika se izjasnilo pripadnicima hrvatske zajednice. Na osnovi ankete urađene u proteklom razdoblju i prijavljenih 20 učenika, od početka ove školske godine uveden je hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, a nastava se odvija u dvjema skupinama (9 učenika od I. do IV. razreda i 11 učenika od V. do VIII. razreda)«, kaže *Pakledinac*. »U školi u Vajskoj, pokraj redovitog odgoja i obrazovanja, postoji i pripralni odel, kao i produljeni boravak, a u njezinom sastavu su i predškolski vrtići u Vajskoj i Bođanima. Poslije škole u Plavni, ovo je druga škola u kojoj je započelo izučavanje

Trud se isplatio

Osnovna škola »Aleksa Šantić« polako postaje

prepoznatljiva po odvijanju nastave na jezicima

nacionalnih zajednica ne samo u općini Bač, nego i šire,

smatra tajnik HNV-a Željko Pakledinac

ovoga predmeta u općini Bač, a duboko vjerujem da će hrvatski jezik biti uveden i u školi u Baču već od sljedeće godine, s obzirom da ima zainteresirane djece i njihovih roditelja.«

Budući da se u ovoj školi već nekoliko godina izučava rumunjski jezik, te da je od ove godine prvi put dobivena suglasnost i za skupinu V.-VIII. razreda, trenutno se radi u trima skupinama. Zato *Pakledinac* s pravom zaključuje:

»Ova škola polako postaje prepoznatljiva po odvijanju nastave na jezicima nacionalnih zajednica ne samo u općini Bač, nego i šire.«

POTPORA HNV-A

Za vrijeme Dječjeg tjedna, u srijedu 5. listopada, čelnici hrvatske zajednice u Vojvodini posjetili su školu u Vajskoj s ciljem pružanja potpore i sagledavanja početka procesa izučavanja hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture. Ravnatelj NIU »Hrvatska riječ« *Ivan Karan* tom je prigodom predstavio i uručio djeci primjerke podlistaka Hreko i Kužiš, te ih pozvao na čitanje i suradnju u ovim listovima, a učenici su gostima pokazali svoja prva znanja i sposobnosti. Tom je prigodom profesorica *Milena Baždar* izrazila zadovoljstvo što od sada predaje i hrvatski jezik. »U OŠ 'Aleksa Šantić' u Vajskoj uveden je hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture početkom ove školske godine za učenike od I. do VIII. razreda. Nastava se izvodi dva puta tjedno po dva sata u dvjema

skupinama – za učenike od I. do IV. razreda i za učenike od V. do VIII. razreda. Budući da je to njihov materinji jezik, učenici dolaze dragovoljno, nastavu prate s velikom pozornošću i s puno ljubavi izvršavaju sve zadatke. Veoma sam ponosna na svoje učenike i na njihov uspješan rad«, kazala je prof. *Milena Baždar*.

ŠKOLA U VAJSKOJ

Prva vajštanska škola nalazila se u zgradi staroga župnog dvora, a pokretači te škole bili su franjevci iz Bača. Iz kanonske vizitacije 1734. godine vidi se kako je tada školu pohađalo 101 dijete. Godine 1803. sagrađena je nova zgrada koja je ujedno predstavljala novu školu i župni dvor, a 1823. sagrađena je nova škola.

Prvi je učitelj u novoj školi bio *Stanislav Kablarević*, kojega je naslijedio *Stjepan Horvat*, a potom *Antun Feher*. Poslije poplave 1929. godine kupljena je zgrada od *Martina Lutrova* za školu koja je prvotno bila namijenjena za službenike grofovije, a posjedovao ju je jedno vrijeme činovnik *Szucs*, te kasnije grof *Bonvel*. Školska je zgrada više puta mijenjana, ali je nastava sve do danas izvođena neprekidno.

Najnovija zgrada škole nalazi se u središtu sela, kabinetskog je tipa i veoma je lijepa i funkcionalna. U sklopu škole izgrađena je i sportska dvorana, tako da škola ima dobre uvjete za organiziranje svih oblika odgojno-obrazovnog rada.

Zvonimir Pelajić

IZASLANSTVO GRADA SOMBORA U SPLITU

Kultura kao uvod u gospodarsku suradnju

Gradonačelnik Sombora **Nemanja Delić** i ravnatelj Galerije »Milan Konjović« **Peter Mraković** boravili su 17. i 18. listopada u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Tom su ih prigodom primili župan **Ante Sanader** i zamjenica splitskog gradonačelnika **Andelka Visković**.

Do susreta je došlo na poticaj ravnatelja Mrakovića koji je splitskoj Galeriji umjetnina i

Galeriji »Kula« poslao prijedlog za suradnju i razmjenu izložaba slika. Navodeći kako Grad Sombor ima dobru prekograničnu suradnju s mnogim gradovima, a osobito s gradovima u Hrvatskoj, kako zbog svog položaja na tromeđi između Hrvatske, Mađarske i Srbije, tako i zbog značajnog 10-postotnog udjela hrvatske nacionalne zajednice u stanovništvu Sombora, gradonačelnik

Delić je rekao kako bi uspostava suradnje, koja bi bila inicirana na kulturnom planu, mogla potaknuti razvoj odnosa i na području gospodarstva. Stoga je predloženo da se iduće godine, u povodu stote godišnjice početka djelovanja jednog od najznačajnijih srpskih slikara **Milana Konjovića**, organizira izložba njegovih slika u Splitu, a u Somboru bi se organizirala izložba slika najvećeg splitskog slikara i jednog od najvećih slikara hrvatskog modernog slikarstva **Emanuela Vidovića**.

»Dobro je što je poticaj za suradnju došao u ovo vrijeme kada se planiraju proračuni, s obzirom na ograničenost sredstava. Načelno prihvaćamo suradnju, ali u dolazećem razdoblju trebalo bi dogovoriti detalje«, rekla je zamjenica Visković.

Nju je posebno interesirao položaj Hrvata u Somboru, njihova brojnost, oblici političkog i kulturnog djelovanja, te način financiranja njihovih aktivnosti kao manjine. Gradonačelnik

Delić je naveo kako Hrvati u Somboru imaju snažno kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor«, da se aktivnosti financiraju iz posebnih proračunskih sredstava, da su politički organizirani u Gradskom vijeću u kojem imaju tri vijećnika te pomoćnika gradonačelnika. On je rekao kako Hrvati u dijelu područja Sombora na kojem većinski žive, kao službeni jezik koriste hrvatski.

»Hrvatska manjina je most za našu prekograničnu suradnju kojoj pridajemo veliku važnost, jer nam otvara nove putove prema predpristupnim fondovima. Time se otvaraju mogućnosti za širu suradnju, koju treba uspostavljati na obostranu korist«, rekao je Delić, prihvaćajući ideju da se izradi kalendar mogućih datuma za uspostavu suradnje na području kulture, sporta i gospodarstva.

Susretu su nazočili i voditelj splitske Galerije »Kula« **Stanko Mrduljaš** i vlasnik ove kulturne ustanove **Duje Mrduljaš**.

Z. Gorjanac

PRODUBLJENA SURADNJA DVIJU PREKOGRANIČNIH OPĆINA – ŠID I ILOK

Zajednički nastup pred europskim fondovima

Izaslanstvo Vukovarsko-srijemske županije u ponedjeljak, 24. listopada, posjetilo je šidsku općinu. Predsjednica Općine Šid **Nataša Cvjetković** razgovarala je s gradonačelnikom Iloka **Miroslavom Janićem** i predstavnicima Ureda za međunarodnu suradnju o izradi zajedničkog projekta i apliciranju kod IPA fondova, te nastavku suradnje Općine Šid s općinama i gradovima u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Razgovori predstavnika dviju općina tekli su u smjeru dogovora zajedničkih nastupa pred europskim fondovima za projekte iskorištavanja potencijala biomasa s prostora Iloka i šidske općine. Na osnovi prethodno izgrađenih dobrih odnosa, ustanovljeno je da bi trebali zajednički nastupiti pred europskim fondovima kako bi

se iskoristili potencijali obje općine. Prema riječima gradonačelnika Miroslava Janića u Iloku, kao vinogradarskom području, postoji veliki problem otpada, osobito nakon sječe vinove loze, koji bi se mogao upotrijebiti u korisne svrhe. Također, šidska je općina velikim dijelom šumsko područje i bogato poljoprivredno zemljište koja se može iskoristiti za biomasu. U planu

je izgradnja dvaju postrojenja, na obje strane, u kojem bi se isključivo koristili obnovljivi izvori energije, poput sunčeve energije, s ciljem da se i taj dio približi stanovništvu obje općine. U idućem razdoblju bit će izrađen projekt za izgradnju postrojenja, a potom slijedi izbor lokacije i gradnja.

U razgovoru s izaslanstvom dviju općina, postavilo se i pitanje ustanove Principovac,

koja se nalazi na samoj granici s Republikom Hrvatskom, a koja je svojevremeno služila za rehabilitaciju djece. Naime, ova ustanova već duže vrijeme ne radi zbog neriješenih imovinsko pravnih odnosa dviju država. Kako su nam nadležni rekli, postoje ideje za rješenje tog problema, ali se najprije mora riješiti državna granica između republikâ Hrvatske i Srbije, koja još uvijek nije definirana. S obzirom na dobru suradnju i odnose dvije prekogranične općine, kao i dosadašnje rezultate pregovora, nesumnjivo je da će uskoro biti izgrađen projekt i pripremljena sva prateća dokumentacija kako bi postrojenja bila izgrađena i puštena u rad na obostrano zadovoljstvo i korist, osobito stanovništva Šida i Iloka.

Suzana Darabašić

UGROŽAVANJE PRIRODNIH BOGATSTAVA S OBIJU STRANA RIJEKE DUNAV

Zajednička borba za očuvanje okoliša

Čuvari rijeke iz udruga građana »Podunav«, »Moj kanal«, prirodnjačkog društva »Stari Dunav« i »Eko pokreta Odžaci« počinju s radom koncem ovoga mjeseca

U ožujku ove godine pet zemalja središnje Europe potpisalo je Sporazum o osnivanju prekograničnog rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav, od juga Austrije do Srbije. Sporazum su potpisali resorni ministri Austrije, Mađarske, Slovenije, Hrvatske i Srbije na ministarskoj konferenciji »Budućnost europskih voda« u Budimpešti.

Rezervat od oko 800.000 hektara, koji je najveći u Europi u zoni vlage, uključivat će dio Dunava, Drave i Mure, a prvi je takve vrste u regiji i prvi u koji je uključeno pet zemalja. Prema riječima glavnog direktora Svjetskog fonda za zaštitu prirode (WWF) Jima Lippa, taj sporazum svjedoči o zajedničkoj ekološkoj viziji, čime će biti ojačana suradnja unutar Europe. Skupina od pet zemalja imat će ekipu od 15 osoba za koordinaciju, koja će preuzimati neophodne mjere za održavanje prirode u zaštićenoj zoni. Ministri su tu zonu ocijenili kao »Amazonom Europe« zbog biološke rasnovrsnosti.

Značaj uspostavljanja ovog rezervata biosfere za lokalne zajednice, nevladine udruge i nadležne ustanove, približava se navedenima kroz projekt »Zaštita europske linije života – uspostavljanje prekograničnog rezer-

vata biosfere duž tokova Mure, Drave i Dunava«. Ovaj projekt koordinira WWF u partnerstvu s EuroNatur i Hrvatskim društvom za zaštitu ptica i prirode u suradnji s brojnim partnerima, a uz financijsku potporu fundacije MAVA, kao i kompanije Asamer Holding. Osnovni ciljevi projekta su: uspostavljanje zaštite UNESCO prekograničnog rezervata biosfere u pet zemalja, poticanje prekogranične suradnje, promidžba područja Mura-Drava-Dunav i promidžba održivog upravljanja rijekama.

PROSVJEDNA REGATA

Koliko je ovaj projekt bitan, prepoznale su mnogobrojne organizacije iz Hrvatske i Srbije, budući da je Dunav taj koji ih spaja i istodobno tvori najznačajnije komplekse poplavnih područja u Europi. Zajednička akcija vidjela se na djelu prilikom organiziranja prosvjedne regate početkom ovoga mjeseca. Regata je okupila oko 35-ero veslača iz Hrvatske i Srbije, koji su željeli ukazati javnosti na opasnosti ugrožavanja prirodnih bogatstava s obiju strana rijeke Dunav.

Od travnja 2010. godine hrvatska Agencija za vodne putove inzistira na regulaciji 53 riječna kilometra Dunava koji predstav-

ljaju granicu između Hrvatske i Srbije. Bit će izgrađeno 75 nasipa i obaloutvrda koje će uništiti prirodne riječne obale, a meandriraću rijeku pretvoriti u beživotni kanal. Proces izrade studije započeo je tek nekoliko dana nakon što je Ministarstvo kulture predalo zahtjev UNESCO-u za prepoznavanje istog tog područja – zajedno s rijekama Dravom i Murom – kao prekograničnog rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav.

UGROŽAVANJE PRIRODE

»Transport Dunavom moguć je i u ovakvom stanju u kakvom je i ne znamo zašto je potrebno trošiti novac i ugrožavati prirodu«, kaže Jasmin Sadiković iz Zelenog Osijeka, udruge koja je, uz Svjetski fond za zaštitu okoliša i Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode, organizirala ovu prosvjednu regatu. Predložena regulacija rijeka ne ugrožava samo jedinstvene vrste i močvarna staništa u regiji, već je vjerojatan i negativan utjecaj na pijaću vodu, šume i ekoturizam u tom području. »Nećemo prihvatiti da kvaliteta života lokalnih zajednica i naš jedinstveni životni okoliš budu ugroženi zbog dobiti za malu skupinu profitera«, u nastavku je rekao Sadiković.

Arno Mohl, stručnjak za slatkovodni sustav iz WWF Austrija, upozorio je da projekt regulacije Dunava nije u skladu ni s hrvatskim ni s europskim zakonima i predstavlja uništavanje ne samo naše prirodne baštine, već i budućeg UNESCO-vog Prekograničnog rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav, tako zvane »europske Amazone«.

Sudionici - WWF, Zeleni Osijek i Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode - zahtijevaju od Vlade da odmah zaustavi planove reguliranja hrvatskih rijeka. Iz Srbije su u regati sudjelovali članovi nevladinih organizacija Podunav iz Bačkog Monoštora i Moj kanal iz Sombora, koje se zalažu za očuvanje specijalnog rezervata prirode Gornje Podunavlje. Udruge ne odustaju od borbe i prosvjeda, pa se u okviru spomenutog projekta »Zaštita europske linije života – uspostavljanje prekograničnog rezervata biosfere duž tokova Mure, Drave i Dunava«, provodi i kampanja »Čuvajmo rijeke«.

Prva radionica i sastanak »Čuvajmo rijeke« ili »RiwerWatch« održana je u Zlatnoj gredi u Kopačkom ritu, a sljedeća u Somboru. Osnovni cilj je sprečavanje daljnje destrukcije rijeka vodoprivrednim zahvatima za regulaciju toka i eksploatacijom riječnih sedimenata (šljunka i pijeska), kao i njihova restauracija - obnavljanje prirodnih staništa. Da bi se postigli ovi ciljevi, za ovu stranu Dunava, organizirana je mreža čuvara rijeke koji će ploviti rijekom, od mađarske granice do Bačke Palanke po sektorima i provjeravati njezino stanje, sakupljati informacije, fotografirati aktivnosti koje narušavaju rijeku i prijavljivati ih nadležnim organizacijama i institucijama. Čuvari rijeke iz udruga građana »Podunav«, »Moj kanal«, prirodnjačkog društva »Stari Dunav« i »Eko pokreta Odžaci« počinju s radom koncem ovoga mjeseca, s nadom da će svi skupa uspjeti sačuvati Dunav.

Zdenka Mitić

U RUMI ODRŽAN FESTIVAL TAMBURAŠKIH ORKESTARA SRBIJE

Dvije lijepe glazbene večeri

U subotu i nedjelju, 22. i 23. listopada 2011., u Velikoj dvorani Kulturnoga centra u Rumi održan je 22. festival tamburaških orkestara Srbije. Organizatori i ovogodišnjeg festivala su Kulturni centar Ruma, Savez amatera Vojvodine, Savez tamburaških društava Vojvodine i Savez amatera Srbije, pod pokroviteljstvom Općine Ruma. Ovogodišnji festival bio je natjecateljskog karaktera, a osim orkestara koji su sudjelovali u službenoj natjecateljskoj konkurenciji nastupila su i dva revijalna gostujuća orkestra – »Vipavski tamburaši« iz Vipave, iz Slovenije i »Požeški tamburaški orkestar« iz Požege, iz Hrvatske. Festival je svečano otvorio predsjednik festivalskog odbora i predsjednik Općine Ruma *Goran Vuković*, a nazočne je pozdravio i veleposlanik Republike Slovenije u Beogradu *Franc But*.

Po tradiciji, orkestar koji otvara festival je pobjednik Muzičkog festivala djece Vojvodine, a to je ove godine bio Dječji tamburaški orkestar »Tamburatorijum« iz Pančeva, koji je također nastupio samo revijalno. Osim već spomenutih orkestara nastupili su još i Rumski tamburaški orkestar »Plavi čuperak«, Veliki tamburaški orkestar HKPD »Matija Gubec« iz Rume, Tamburaški orkestar AKUD »Lola« iz Beograda, Tamburaški orkestar HGU »Festival bunjevački pisama« iz Subotice, Gradski tamburaški orkestar iz Stare Pazove, Subotički tamburaški orkestar i Gradski tamburaški orkestar »Branko Radičević« iz Rume.

Tamburaši »Matije Gupca« su se i ove godine predstavili svojim prepoznatljivim opusom; nastup su otpočeli skladbom *Josipa Korelja* »Svečanost na moru«, nakon koje su uslijedile dvije skladbe ravnatelja orkestra *Josipa Jurca* »Lutalica«, kao praižvedba, i »Ej tamburo« u kojoj je vokalni solist bio *Dušan Stupar*, da bi nastup završili skladbom *Save Vukosavljeva* »Kolo iz Banata«. Ruma je protekloga vikenda doista imala prigodu uživati u dvije prelijepe glazbene večeri sjajnih tamburaških orkestara. Na kraju večeri dodijeljene su i nagrade stručnog žirija: brončane plakete dobili su orkestri »Matije Gupca«, »Plavog čuperka« i Gradski orkestar iz Stare Pazove, srebrne orkestar »Festival bunjevačkih pisama« i AKUD »Lola«, a zlatne su podijelili Subotički tamburaški orkestar i GTO »Branko Radičević« iz Rume.

Nikola Jurca

ODRŽANA XXI. SJEDNICA SAVJETA MZ SONTA

Treba li Sonti kultura

Sjednica MZ Sonta održana 20. listopada protekla je u mirnim tonovima, sve do točaka koje su se odnosile na sončanske institucije kulture, OKUD »Ivo Lola Ribar« i KPZH »Šokadija«. Na prijedlog MO DS-a da MZ otkupi 100 primjeraka knjige u nakladi KPZH »Šokadija« »Šokačke narodne nošnje u Bačkoj« *Zvonka Tadijana* uslijedile su burne reakcije, popraćene prilično neumjesnim vokabularom člana Savjeta *Antuna Zlatara*, a na koncu, na korigirani prijedlog predsjednika MO DS-a *Veljka Bačića* pristupilo se glasovanju o otkupu 30 knjiga. Za ovaj prijedlog glasovalo je svih petero vijećnika, što nije

bilo dovoljno za usvajanje. Nove polemike tonove izazvala je i sljedeća točka, također o kulturi. Naime, iako OKUD »Ivo Lola Ribar« nije uputio nikakav zahtjev, dnevnim redom sjednice predložena je dodjela financijske pomoći za organizaciju

prije mjesec dana održanog jubilarnog 80. »Groždebala«. Za razliku od njih, KPZH »Šokadija« je uredno obrazloženim zahtjevom tražila 30.000 dinara potpore za organizaciju predstojeće jubilarne 10. »Šokačke večeri«, koja će se održati 18. i 19. studenoga. U programu je predviđeno: izložba 5 godina likovne kolonije Sonta, Večer ikavice i tambure, Večer folklor, običaja i finale pjesničkog natječaja »Za lipu rič«. Iako je »Šokačko veče« manifestacija koja će ove godine po prvi put biti dvodnevna, a svojom koncepcijom se oslanja na bogatu folkloru, etno i jezičku tradiciju sončanskih Šokaca, Savjet ni za »Šokadijin« zahtjev nije imao sluha. U nastavku, jednoglasno je odobreno 30.000 dinara mjesnom NK Dinamo za renoviranje tribina, a mlako je primljena i informacija o postavljanju biste Ive Lole Ribara u središtu Sonta. Bez ikakvog povoda, bez obilježavanja bilo kakvim programom, bista je postavljena na zelenoj površini u središtu sela samo dan nakon sjednice.

Nakon gore navedenog glasovanja neizbježno se nameće upit o principijelnosti. Jesu li institucije kulture na ovoj sjednici bile samo kolateralna šteta u nerazumljivom ispitivanju snaga unutar Savjeta, je li u pitanju ostrašćenost i netrpeljivost pojedinaca koja se bespotrebno prenosi tamo gdje izaziva neželjene posljedice, ili Sonta odista ne želi stati iza svojih institucija kulture, pokazat će se vrlo brzo.

Ivan Andrašić

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS«, broj 135/04) Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

da je podnijet zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš od strane nositelja projekta »TEHNO-COOP« d.o.o. Subotica, Jovana Mikića br. 105,

za Projekt: Izgradnja poslovnog objekta (hladnjače za proizvodnju i skladištenje proizvoda biljnog i životinjskog porijekla) i manipulativnog platoa, na katastarskoj čestici br. 14169 k.o. Novi grad, na teritoriju Grada Subotice.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat Gradske kuće, soba 226, od 28.10.2011. do 7.11.2011. godine, u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo vas da u roku od 10 dana, od dana oglašavanja, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS«, broj 135/04) Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

da je podnijet zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš od strane nositelja projekta »Euro Petrol« d.o.o. Subotica, Otmara Majera br. 6, za Projekt: Izgradnja kompleksa benzinske i gasne postaje s praonicom motornih vozila, nakon rušenja postojećeg stambenog objekta, na katastarskoj čestici br. 8633 k.o. Donji grad, na teritoriju Grada Subotice.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat Gradske kuće, soba 226, u periodu od 28.10.2011. do 07.11.2011. godine, u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo vas da u roku od 10 dana, od dana oglašavanja, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

U POSJETU OBITELJI KRIZMANIĆ U BARANJSKOM MJESTU KNEŽEVO

U Hrvatskoj se ipak bolje živi

U potrazi za boljim poslom i sigurnijom plaćom, ova se somborska obitelj nedavno preselila u susjednu državu

Josip, Goran, Iva, Marijana i Nataša

Selo Kneževo malo je naselje je u Baranji u sastavu općine Popovac, 9 kilometara sjeveroistočno od Belog Manastira. Nekih većih znamenitosti nema, ali je poznato po baroknom dvorcu i perivoju iz 19. stoljeća, dok u okolici ima prapovijesnih i srednjovjekovnih nalazišta.

Ovo je mjesto od nedavno bogatije za peteročlanu obitelj Krizmanić iz Bačke, iz Sombora. Pomalo smo se začudili kako jedna obitelj svoju sreću ne odlazi tražiti u neku veću i razvijeniju sredinu, već u maleno selo koje nije niti upisano u svim kartama. Ali, iznenadile su nas ljepota ulica ovog mjesta i kuće s lijepo uređenim vrtovima i okućnicama, te drvoredima pokraj ceste. Supružnici *Marijana* i *Goran Krizmanić* nakon nekoliko mjeseci razmišljanja donijeli su konačnu odluku – otići u Hrvatsku, jer tu vide bolju budućnost za svoju obitelj. Iako su u Kneževu tek dva mjeseca, uvjereni su da njihova odluka nije preduhitrena i da je potpuno ispravna.

RADIO POŠTENO ZA SVE MANJU PLAĆU

Dolazimo do novoizgrađene katnice s prostranim dvorištem,

garažom i pratećim objektima. Na vratima nas dočekuju vidno raspoloženi domaćini sa svojih troje djece: *Natašom*, *Ivom* i najmlađim sinom *Josipom*. Ulazimo. Uz kavicu, govore nam svoju priču.

»Već ne mogu nabrojiti koliko sam tvrtki promijenio dok smo stanovali u Somboru«, priča Goran Krizmanić. »Plaće su bile male, a nikada nisam niti znao koliko će ona točno iznositi na kraju mjeseca. Posljednja plaća u Somboru, u jednoj tvrtki koja izrađuje namještaj isplaćena mi je 'na ruke' i bila je svega 10 tisuća dinara! To je prelilo čašu. Raditi u smjenama, prekovremeno i kako sve ne, a dobiti ovakvu plaću! Ne, to nisam sebi mogao dopustiti, niti svojoj obitelji, jer tada sam imao dvoje djece, a treće je bilo na putu. Potražio sam posao u drugom mjestu, ovoga puta u Hrvatskoj, i zaposlio sam se u Belom Manastiru u tvrtki koja se bavi limarijom, odnosno izradom cijevi i filtara. To mi je odgovaralo zbog blizine ovog gradića. Naime, stjecajem okolnosti poslije Sombora preselili smo se u Bezdan, kupivši kuću pomoću stambenog kredita, te mi je tvrtka bila još bliža, a na posao sam putovao autom.«

»Ja sam ga potpuno podržala

kada je dao otkaz u poduzeću u Somboru, iako smo već ušli u stambeni kredit«, kaže supruga Marijana. »Dalje se nije moglo. Svaka mu je plaća za nekoliko tisuća bila manja, a radio je pošteno. Ali izgleda da vlasnici tvrtki mogu raditi što god hoće s radnicima i da za njih ne postoji nikakav zakon.«

BRZO NAVIKAVANJE NA NOVU SREDINU

Goran Krizmanić je naslijedio zemlju od pokojnog oca, koju je opet on naslijedio od svojih roditelja koji su živjeli u Baranji. Tu je zemlju prodao, a od novca kupio kuću. Isprva su htjeli stanovati u Belom Manastiru, ali u gradu su kuće puno skuplje, dok je na selu cijena kuća nerealna i za manje novca može se kupiti velika kuća. S obzirom da je Kneževo u neposrednoj blizini Belog Manastira, a Goran Krizmanić je od kuće do posla udaljen svega 10 kilometara, odlučili su da će ovdje živjeti. To je multietnička sredina, a stanovnici su susretljivi. Već su prvih dana nakon selidbe upoznali puno dobrih ljudi koji su im sami pokucali na vrata da se upoznaju, te da ako im bilo što zatreba, pomognu. Djeca su se brzo navikla na novu sredi-

nu, jedino se najstarija Nataša, koja ide u drugi razred osnovne škole, pomalo bojala kako će je prihvatiti novi prijatelji. Ali, sada kaže kako joj je ovdje puno bolje nego u Bezdanu. Mama Marijana tvrdi kako ovdje školstvo bolje funkcionira i da djeca nisu preopterećena. Djeca Natašinog uzrasta uče kroz igru, tako da je ona jako zaveljela školu.

NISMO POGRIJEŠILI

Što se tiče standarda, Goran i Marijana Krizmanić tvrde kako u Hrvatskoj nije skuplje živjeti nego u Srbiji, a plaće su veće. Marijana, koja je radila kao njegovateljica u staračkom domu u Somboru, imala je plaću oko 200 eura, dok u Belom Manastiru njegovateljice imaju plaću 500 eura. To je više nego dvostruko. To zna, jer će se uskoro i ona zaposliti u Belom Manastiru u svojoj struci.

»Reći ću vam primjer. Mlijeko ovdje kupujemo, ako pretvorimo u dinare, za 65, odnosno kada je popust (što zna biti često) za 55 dinara, dok je u Srbiji litra mlijeka blizu 100 dinara. Takvih bih primjera mogla navesti još puno. Drugo, veliki trgovački centri imaju uvijek neke popuste koje pratimo i onda kupujemo. I ti popusti su puno povoljniji nego u Srbiji. Naši nam prijatelji često kažu kako je kruh u Hrvatskoj skuplji. To je točno, ali je i njegova gramaža veća«, kaže Marijana Krizmanić.

Pitamo ih što je s kućom u Bezdanu i otplaćuju li kredit. Odgovaraju kako tamo imaju stanare, tako da će i tu kuću moći otplatiti. Zahvalni na njihovoj susretljivosti i otvorenosti, odlazimo.

Na posljednjem popisu stanovništva u Srbiji, nažalost, jedna hrvatska obitelj nije upisana jer se odselila, to je obitelj Krizmanić. Glava obitelji kaže nam dok nas prati:

»Otišao bih i u Australiju kad bih vidio da je to bolje za moju obitelj. Nismo pogriješili. Ovdje će nam sigurno biti bolje«, zaključuje Goran Krizmanić.

Zlatko Gorjanac

KNJIGA »PRIČA O FOTOGRAFIJI« PREDSTAVLJENA U SUBOTICI

Melankolična topografija sjećanja

Na fotografiji prepoznat i uspostavljen prostorno-vremenski plan nudi nam nestali imaginarij gradskih ulica ili osamljenih salaša, koji »ponovno prolazimo«. Nije to grozničava potraga za svijetom izgubljenim, već jedna naknadno uspostavljena spoznaja o ljudima i njihovim tijelima u prostoru, o njihovim sudbinama i osjećajima, rekao je urednik Milovan Miković

Dragan Rokvić, Dražen Prčić, Milovan Miković i Zvonko Sarić

Subotička Gradska knjižnica ugostila je u ponedjeljak, 24. listopada, predstavljanje knjige *Dražena Prčića* i grupe autora pod nazivom »Priča o fotografiji«, u izdanju NIU »Hrvatska riječ«. Knjiga pisana kombinacijom književnog i novinarskog stila ilustrirana je s više od šezdeset fotografija koje u svojoj tematskoj širini povezuju tri stoljeća.

Tako ova slikovno-tekstualna publikacija, među ostalim, bilježi: Suboticu 1910. godine, nastanak Željezničkog kolodvora, tramvaja, Gradske knjižnice, Pravnog fakulteta, subotičkih vatrogasaca, buvljaka, nogometnog stadiona, prvi Sarićev let zrakoplovom, zaboravljenog subotičkog slikara *Martina Džavića*, ali i priče o Titovom lovu 'za dušu', prvom taksiju u Baču, tragičnoj sudbini Romea i Julije iz Bačkog Brega, kinu u Vajskoj koje je pokretao traktor i još mnogo drugih lijepih priča iz starine.

ZAVIČAJNA TEMATIKA

Promociju je otvorio direktor Gradske knjižnice *Dragan Rokvić* istaknuvši, kako je Prčić ovom knjigom nastavio baviti se zavičajnom tematikom, što je započeo još svojim

omladinskim romanom »Moja klinka i ja« iz 1992. godine. »Priča o fotografiji« je, po riječima Rokvića, ujedno i posveta kulturnoj baštini Hrvata u Podunavlju koja je minulih desetljeća, iz uglavnom ideoloških razloga, bila zatomljena. »Dražena Prčić je, čini se, uspio u svojim književnim nastojanjima započetim prije skoro dvadeset godina. Neće zvučati čudno ako ga svrstamo u red osobitih subotičkih spisatelja, jer je pred nama bogat opus od 11 knjiga. Osim velike produkcije, autora odlikuje i komercijalni diskurs, te pouzdana čitateljska publika koja je uvijek znala što kupuje«, kazao je Dragan Rokvić.

IZGUBLJENI SVIJET

Urednik nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ« *Milovan Miković* je govoreći o knjizi istaknuo kako se alke mijom fotografija, uglavnom crno-bijelih, koje gledanjem pretvaramo u priče, uspostavlja još jedna melankolična topografija sjećanja, »poetika žudnje tipična za srednjoeuropske prostore«.

»Na fotografiji prepoznat i uspostavljen prostorno-vremenski plan nudi nam nestali

imaginarij gradskih ulica ili osamljenih salaša, koji 'ponovno prolazimo'. Nije to grozničava potraga za svijetom izgubljenim, u nekakvoj vrućici, ili iznenadnoj amneziji, već jedna naknadno uspostavljena spoznaja o ljudima i njihovim tijelima u prostoru, o njihovim sudbinama i osjećajima,

Zahvale i pozivi

Autor knjige Dražen Prčić zahvalio se svim koautorima tekstova i suradnicima »Priče o fotografiji«, posebno pozdravivši na promociji nazočne osobe koje su akteri pojedinih storijskih ispričanih u knjizi. Najavio je i rad na izradi drugog dijela ove knjige te uputio poziv čitateljima na suradnju u istoimenoj rubrici tjednika »Hrvatska riječ«.

iz čega očitavamo ono što bi, inače, ostalo nevidljivo i zauvijek zagubljeno u bezgraničnom ničemu«, rekao je Miković.

On je naglasio kako bi s ovom knjigom fotografija čitatelj mogao sastavljati za sebe komadiće razbijenog zrcala u neku vrstu vlastitog »paralitearnog post scriptuma«.

»Ako se ovo dogodi, a vjerujemo hoće, Dražen Prčić i njegovi suradnici mogu biti zadovoljni«, zaključio je Miković.

MOST PREMA MLADIMA

Recenzent knjige, subotički književnik, novinar i urednik *Zvonko Sarić* je naveo kako fotografije u ovoj knjizi imaju dodatnu vrijednost jer predstavljaju svojevrsan most prema mladima koji danas nemaju puno prigode upoznati se s minulom stvarnošću.

»Djeci koja odrastaju uz računala vjerojatno će biti zanimljivo vidjeti djeliće vremena u kome je žarulja bila pojam, a kino-predstava najveći doživljaj. Starijima, pak, čitateljima listanje i čitanje ove knjige daruje mogućnost sjetnog, ako ne i romantičnog podsjećanja na vrijeme vlastite mladosti, kada je sve to, ipak, bilo neka-ko drukčije. Jedno je, međutim, sigurno: knjiga 'Priča o fotografiji' neće nikoga ostaviti ravnodušnim, baš kao što nisu ni do sada objavljeni fotosi i tekstovi istoimene rubrike koja živi punim zamahom i novim 'pričama' o fotografijama, koje stižu i dalje na adresu tjednika 'Hrvatska riječ'. Kao što bi i pojavljivanje ove knjige moglo pridonijeti tome da naši redoviti i novi čitatelji, potaknuti primjerima iz ovog djela, i sami počnu pregledati svoje albume starih fotografija i uz njih složiti svoja sjećanja ili cjelovite priče. Jer ta je prošlost – zajednički dio svih nas. I mi smo njezini baštinici«, rekao je Zvonko Sarić.

Prigodom predstavljanja knjige, priču o fotografiji posvećenu jednoj od nostalgčnih lokalnih tema – subotičkom tramvaju, pročitala je *Donna Diana Prčić*, kćer autora koja također ima spisateljskih sklonosti.

Nakon Subotice, »Priča o fotografiji« trebala bi biti predstavljena i u drugim mjestima: Somboru, Zagrebu, Sonti, Baču...

D. B. P.

28. listopada 2011.

Subotički književnici na Danima Josipa i Ivana Kozarca

VINKOVCI – Hrvatski književnici iz Subotice – *Vojislav Sekelj, Mirko Kopunović i Tomislav Žigmanov* – sudjelovali su na 17. danima Josipa i Ivana Kozarca nedavno održanim u Vinkovcima, Otoku i Vukovaru, uz potporu Društva hrvatskih književnika.

Subotički su autori nastupili u okviru poetskog recitala »Živi kapitali«, održanog ispred vinkovačke gimnazije. U ovom su programu sudjelovala i brojna imena hrvatskog pjesništva: *Tomislav Marijan Bilosnić, Miroslav S. Mađer, Ružica Cindori, Mirko Hunjadi, Pajo Kanižaj i Adam Rajzl*.

U sklopu 17. dana, nagrada za životno djelo dodijeljena je akademiku *Stjepanu Damjanoviću*, nagrada Josipa i Ivana Kozarca za knjigu godine pripala je antologiji slavonskoga ratnog pisma »Poetika buke« (sastavljač *Goran Rem*), a Povelja uspješnosti *Franji Nagulovu* za zbirku pjesama »Knjiga izlaska«. U sklopu manifestacije, u povodu 50. obljetnice smrti hrvatskoga književnika *Josipa Kosora*, održan je znanstveni skup o njegovu životu i djelu.

Skupština HKC-a »Bunjevačko kolo«

SUBOTICA – Godišnja skupština HKC-a »Bunjevačko kolo« bit će održana večeras (petak, 28. listopada) u velikoj dvorani Centra u Subotici. Među ostalim, na dnevnom će se redu naći izvješće o radu Centra za 2011. godinu, te izvješća Nadzornog odbora i Disciplinske komisije. Početak je u 19 sati.

Inače, skupština udruge najavljena za proteklu subotu, nije održana zbog nedostatka kvoruma.

Dani hrvatske kulture u Beogradu

BEOGRAD – Manifestacija »Dani hrvatske kulture u Beogradu« bit će održana drugu godinu zaredom od 28. do 30. listopada, pod sloganom »Dobre vibracije«, a obuhvaća književni, kazališni, glazbeni i likovni program.

Program će biti otvoren večeras u klubu »Parobrod« (Kapetan Mišina 6a) u 20 sati predstavljanjem romana »Hotel Zagorje« *Ivane Simić-Bodrožić* i izložbom fotografija »Lumin de lumine« *Alde Meštrovića*.

Zagrebački punk-ska bend Kawasaki 3P nastupit će iste večeri u klubu Gun, a drugoga dana manifestacije u kazalištu »Boško Buha« bit će odigrana predstava »Zečja jama« Planet Arta iz Zagreba, sa *Zrinkom Cvitešić*, prvakinom HNK-a u glavnoj ulozi. Početak predstave je u 20 sati.

Manifestaciju organizira Ustanova kulture »Parobrod«, u cilju unapređenja kulturne suradnje Hrvatske i Srbije.

Klavirski duo u Subotici

SUBOTICA – U nedjelju, 30. listopada, u Velikoj vijećnici Gradske kuće koncert će održati violinist *Nenad Vrbaški* i pijanist *Đuro Rajković* iz Novog Sada. Na programu su djela Vitalija, Beethovena, Kreislera, Prokofieva, Prepreka i Ysayea. Početak je u 19 sati, a ulaz je slobodan.

Dvodnevni izlet na zagrebački Interliber

SUBOTICA – Osnovna škola »Matija Gubec« iz Tavankute organizira 11. i 12. studenoga dvodnevni izlet na zagrebački sajam

knjiga »Interliber«. Osim posjeta sajmu knjiga, izlet podrazumijeva obilazak Zagreba, gledanje predstave »Gospoda Glembajevi« u HNK-u, posjet Muzeju krapinskih neandertalaca, obilazak dvorca Sveti Križ Začretje – Gusakovac, posjet svetištu Marija Bistrica i Muzeju Staro selo – Kumrovec. Cijena aranžmana je 8.500 dinara, a isplata se može obaviti i u tri obroka. Opširnije informacije možete dobiti od *Stanislave Stantić-Prčić* na mobitel: 065/9767035.

DVD HosanaFesta u prodaji

SUBOTICA – U produkciji CroMedie objavljen je DVD s nedavno održanog HosanaFesta 2011. DVD se može naručiti putem maila - hosanafest@yahoo.com, po cijeni od 500 din + PTT troškovi. Ukoliko netko želi i CD ovogodišnjeg HosanaFesta, može ga na isti mail naručiti po cijeni od 250 din + poštarina.

Novi film Branka Ištvančića uvršten u razvojni fond u Montpellieru

ZAGREB – Projekt dugometražnog igranog filma »Most na kraju svijeta« redatelja *Branka Ištvančića* i producentice *Irene Škorić*, koji je odobren za sufinanciranje na natječaju HAVC-a u 2010. godini i koji će se realizirati iduće godine u produkciji Artizana filma iz Zagreba, uvršten je u selekciju razvojnog fonda u okviru ovogodišnjeg Cinemed festivala mediteranskog filma u Montpellieru u Francuskoj kao jedini predstavnik iz Hrvatske.

Ovaj hrvatski triler odabran je u selekciju od 20 od ukupno 70 prijavljenih projekata iz različitih zemalja Mediterana čiji će redatelji i producenti 27. i 28. listopada predstaviti svoje projekte pred ovogodišnjim žirijem koji je sastavljen od uglednih filmskih profesionalaca i koji će odlučiti o pobjedničkim projektima kojima će se dodijeliti više financijskih i sponzorskih nagrada.

Prijave za Zimsku školu folkloru u Crikvenici

ZAGREB – Hrvatska matica iseljenika organizira Zimsku školu hrvatskog folkloru u Crikvenici, koja će biti održana u siječnju 2011. godine. Zainteresirani trebaju popuniti prijavni listić i najkasnije do 1. prosinca poslati ga u HMI. Polaznici će biti smješteni u crikvenički hotel »Kaštel«, a na svečanoj završnoj priredbi 14. siječnja u Gradskoj športskoj dvorani u Crikvenici moći će pokazati što su sve naučili. Ove će se godine podučavati plesovi, nošnje, pjesme i glazbala hrvatskoga panonskoga područja (narodni plesovi Baranje, Đakovštine, županjskog, srijemskog i vinkovačkog kraja, Valpovštine i Brodskog Posavlja, novogradiškog kraja, Požeške kotline, Slatine, Donjeg Miholjca, Orahovice i Našica, Bilogore, sjeverne i južne Moslavine, Posavine, Turopolja, narodni plesovi Hrvata u Mađarskoj, u Bosanskoj Posavini i Vojvodini). Uz praktična plesna predavanja održat će se i predavanja o narodnim nošnjama, pjesmama i tradicijskim glazbalima panonskoga područja, te predavanja o kineografiji (plesnom pismu).

Prijavni listić i sve dodatne informacije možete zatražiti na adresi: Hrvatska matica iseljenika; (prof. Srebrenka Šeravić, voditeljica Odjela za kulturu); Trg Stjepana Radića 3; 10000 Zagreb; Tel. 01/61 15 116; Fax. 01/6111 522; www.matis.hr; e-mail: folklor@maticis.hr.

U BAČU PREDSTAVLJENA MONOGRAFIJA »TRAGOVİ ŠOKACA OD GRADOVRHA DO BAČA 1688. – 2008.«.

Put zajedništva

Svako isticanje Šokaca kao posebne etničke grupe je besmislica, jer bi to zapravo značilo njihovo nestajanje, rekao je fra Josip Špehar

IV Vojvodine, gdje se navodi da nikakvih seoba Šokaca nije bilo, već da je to izmišljotina franjevac. Smatram da mi je dužnost dati odgovor na to pitanje, budući da su Šokci više nego druge nacionalne zajednice povezani s franjevcima u Baču«, rekao je fra Josip. Uz navođenje literature koja podupire njegove tvrdnje, zaključio je: »Nikad se naziv Šokac nije smatrao za naciju, već se pod tim podrazumijeva zajedničko narječje – ikavica, običaji, mentalitet, kao nešto zajedničko unutar hrvatskog naroda. Svako isticanje Šokaca kao posebne etničke grupe je besmislica, jer bi to zapravo značilo njihovo nestajanje«.

POVEZNICA S PRAPOSTOJBINOM

Prvi gost iz Tuzle i jedan od idejnih tvorca projekta fra Zdravko Anđić istaknuo je veliki značaj »Tragova Šokaca«, kako za Hrvate bačkog Podunavlja, tako i za Hrvate tuzlanske regije. O povijesnim preduvjetima koji su doveli do migracija Hrvata s prostora Bosne Srebrene u bačko Podunavlje govorio je mr. Nikola Čiča. U ime bačkih Šokaca nazočnima se obratio i Zvonko Tadijan. »Stari pozdrav 'Faljen Isus i Marija', kojega smo donijeli iz prapostojbine, održao nas je na prostorima bačkog Podunavlja kroz sva ova stoljeća. Promijenili smo nekoliko država, a da se nismo makli s mjesta. Parafrazirao bih već u nekoliko navrata istaknuto: drvo bez korijena ne može imati ni zdravih grana, ni plodova. Zahvaljujući našoj vjeri, jeziku, ikavici koja se i danas u našim selima aktivno govori, uspjeli smo opstati, uspjeli smo sačuvati naš, kako nacionalni, tako i vjerski identitet. To je najbolja potvrda snage našeg narodnog bića, snage korijena koje smo ponijeli iz naše prapostojbine«, rekao je Tadijan.

Ivan Andrašić

Članovi UG »Tragovi Šokaca« u suradnji s franjevačkim samostanom iz Bača organizirali su predstavljanje monografije »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688. – 2008.« u Baču. Ovom promocijom zaokružen je zajednički projekt »Tragovi Šokaca od Gradovrha do Bača 1688. – 2008.«, koji je okupio Šokce iz Bačke, Hrvatske, BiH i Mađarske.

Predstavljanju knjige prethodilo je misno slavlje u prepunoj samostanskoj crkvi, a svetu misu je predvodio gvardijan tuzlanskog franjevačkog samostana fra Zdravko Anđić.

U okviru predstavljanja knjige izvedene su glazbene numere »Zdravo Gospo Gradovrško Bačka«, »Dona nobis pacem«, »Signore delle cime«, »Panis Angelicus« i »Bačka Gospo Radosna«, u vrlo kvalitetnoj izvedbi Gradskog zbora »Neven« iz Bača.

TKO SU ŠOKCI?

Monografiju su u Baču predstavili fra Zdravko Anđić, profesor povijesti mr. Nikola Čiča, predsjednik KPZH »Šokadija«

iz Sonte Zvonko Tadijan i predsjednica organizacijskog odbora projekta Stanka Čoban, uz uvodno predstavljanje brošure »Tko su Šokci«, autora gvardijana franjevačkog samostana u Baču fra Josipa Špehara.

Veze labavije nego prije tri godine

Predsjednica organizacijskog odbora »Tragova Šokaca od Gradovrha do Bača 1688. – 2008.« Stanka Čoban zadovoljna je urađenim, a razočarana kasnijim događanjima.

»Što nama u Bačkoj znači veza s prapostojbinom naših predaka? Koliko nam je ta veza važna, svjedoči upravo ova manifestacija. U 2008. godini sve šokačke institucije kulture: KUDH 'Bodrog' iz Bačkog Monoštora, HKPD 'Silvije Strahimir Kranjčević' iz Bačkog Brega, UG 'Urbani Šokci' iz Sombora, KPZH 'Šokadija' iz Sonte, HKUPD 'Mostonga' iz Bača, HKUPD 'Dukat' iz Vajske i HKUPD 'Matoš' iz Plavne prihvatile su ideju koja je iznjedrena iz susreta vjernika iz Tuzle i Bača. Bili smo uporni, radili smo puno, ali nam je i zadovoljstvo bilo veliko. Sve je počelo okruglim stolom u Tuzli, te godine je završeno adventskim koncertom u Vukovaru i danas, konačno, ovim predstavljanjem monografije u Baču stavljamo 'točku na i'. Manifestacija jest prošla, ali je ostala zapisana u ovoj monografiji, kako nikada ne bi bila zaboravljena. A ono što ne možemo nigdje zapisati, a ne smijemo nikada zaboraviti, jest upravo ova veza s postojbinom naših predaka i, što je možda još bitnije za očuvanje našeg identiteta na prostorima šokačkog Podunavlja, naša međusobna povezanost, koja mi, najiskrenije, izgleda puno labavija nego te 2008. godine. Zahvaljujem se svima koji su bilo kako doprinijeli uspjehu ove manifestacije u vrijeme kada su Šokci bili složni, kada su radili i slavili zajednički i u hrvatskoj zajednici se izborili za mjesto koje zaslužuju. Hoće li tako ostati, vrijeme će pokazati«.

»To pitanje ponajviše su mi postavljali oni koji se nazivaju tim imenom, osobito nakon što je u Baču Amaterska muzeološka sekcija objavila 'Bač – grad na Mostongi – IV dio' pod pokroviteljstvom

IZLOŽBA DARKA VUKOVIĆA U OSIJEKU

Umjetnost bez šećera

Dobar dizajner je onaj koji je uspio da njegova inteligencija postane vidljiva, a Darko je tu virtuoz, rekao je prof. Branislav Dobanovački

Prostor osječke club-galerije »Magis« prošloga četvrtka nije bio pun kao obično, a razlog je bilo istodobno održavanje više kulturnih događaja u tome gradu. Prava je šteta što je tomu tako, zaključila je i prof. Saša Došen, voditeljica Odjela za likovnu kulturu na Umjetničkoj akademiji u Osijeku na otvorenju izložbe grafičkog dizajna mr. sc. Darka Vukovića iz Novog Sada, koji je odnedavna i vanjski suradnik i voditelj grafičkog kolegija na UAO.

Došen je izrazila nadu da će ovaj vrsni umjetnik svoje znanje i vještine, svoju strast prema grafičkom dizajnu, kojom

ga je zarazio njegov profesor Branislav Dobanovački, uspjeti prenijeti i na osječke studente.

ŽELJA ZA UKRAŠAVANJEM

A prof. Dobanovački je s ponosom predstavio svojega studenta, kojemu je bio i mentor na posljediplomskom studiju: »Ne želim govoriti o radovima Darka Vukovića, jer uspješan dizajn govori dostatno sam za sebe, pošto je namijenjen komunikaciji s najširim publikom. No, govorio bih o Darku koji je vrlo mlad uspio ostvariti svoju želju za ukrašavanjem, koja je svojstvena svakom društvu kroz vrijeme, jer su talentirani oduvijek ukrašavali ono što ih okružuje, pa je preljka ukasila svoju preslicu, seljanka uskršno jaje, bogataši svoj pribor za jelo, mladenka svoj vjenčani veo, a faraon svoje piramide. Naravno da su ovi prvi sami ukrašavali svoja djela, dotle su bogataši, faraoni pa i suvremena mladenka plaćali to urešavanje i tako je rođena primijenjena umjetnost, koju danas nazivamo dizajnom. Dobar dizajner je onaj koji je uspio da njegova inteligencija postane vidljiva, a Darko je tu virtuoz«, rekao je prof. Dobanovački.

Kustosica Moderne galerije u Subotici Nela Tonković smatra kako Vuković spada u red onih malobrojnih dizajnera koji nisu spremni žrtvovati svoje ideje u

ime neke dopadljive, a mlake slike koja bi se, bez sumnje, dopala svima. Njegov je dizajn prepoznatljiv, jer on gradeći prizor od raznih elemenata kodira poruku koja žudi da bude pročitana, ali zapravo i ne računa da prvi pogled bude i posljednji pogled. U svojem radu sugerira da je smisao sadržan u jasnoći poruke, pa se njegov dizajn ističe visokim standardima, dopadljiv promatraču ali uz napomenu da on upravo računa na promatračev intelekt i emotivne kapacitete. Zato Nela Zonković u tekstu kataloga i tvrdi da je njegov dizajn umjetnost bez šećera.

OSIJEK – NOVI SAD

Dekanica Umjetničke akademije u Osijeku Helena Sablić-Tomić istaknula je da Darko odlično funkcionira u regionalnom prostoru, ne samo kada su u pitanju Osijek, Novi Sad i Subotica, već i kada je riječ o angažmanu u HNK u Osijeku, pa i u Splitu, zatim Dječjem kazalištu i od ove akademske godine i na osječkoj Akademiji. Nije propustila reći da je baš danas potpisan sporazum o suradnji osječke Umjetničke akademije i Akademije umjetnosti u Novom Sadu, istina više simbolično jer to je samo potvrda već ustaljene suradnje a osnova je i za zajedničke pro-

jekte o prekograničnoj suradnji i natjecanje za sredstva IPA-programa.

Povjesničarka umjetnosti i stručna suradnica Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Olga Šram u izjavi za HR pohvalila se dugom suradnjom koju ova ustanova ima s Darkom Vukovićem. On im već dugo dizajnira sva njihova izdanja, nezaobilazan je i kod drugih institucija u Subotici, a večeras su ovdje kroz suradnju s Umjetničkom akademijom i galerijom Magis. Planiraju da Darko dogodne priredi izložbu u Subotici u povodu 50. obljetnice Moderne galerije, a također da za tu prigodu svojim grafičkim dizajnom osmisli novi identitet njihove ustanove.

Slavko Žebić

Autor o sebi

Škrt na riječima, Darko Vuković je prigodom otvorenja izložbe tek rekao kako je rođen u Novom Sadu, živi i radi u Petrovaradinu, magistrirao je na grafičkom dizajnu, i član je Udruženja dizajnera Vojvodine i UPIDIV-a. Za Osijek ga veže i događaj iz 2003. godine kada je za HNK radio plakat za »Toscu« Gicoma Puccinija, te se zahvalio posjetiteljima, Akademiji, Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata i Club-galeriji Magis, koji su mu organizirali izložbu.

Dopuna informacije

U tekstu »Hrvatski vizualni kod« objavljenom u prošlom broju našeg tjednika na stranicama 32-33, izostala je informacija da je jedan od suorganizatora izložbe »New Look Croatia« hrvatskog dizajnera Borisa Ljubičića u Modernoj galeriji Likovni susret u Subotici i njegovog predavanja na novosadskoj Akademiji umjetnosti, bio i Zavod za kulturu vojvođanski Hrvata. Ispričavamo se navedenom Zavodu, te čitateljima tjednika.

SAJAM KNJIGA U BEOGRADU POPUT GOLEMOG BUVLJAKA

Roba ispod cijene

Davanjem veliki popusta, najveći broj izdavača bori se za goli postanak knjige na kućnoj polici

S obzirom da je do zatvaranja preostalo još dva dana nije zgorega savjetovati svima koji se planiraju zaputiti na 56. sajam knjiga u Beograd - koliko god novaca ponijeli, neće vam biti dosta! Više od 800 nakladnika, što domaćih, što inozemnih, pobrinulo se da velikim popustima knjigu učiniti dostupnom svakom potencijalnom konzumentu, tako da je ovogodišnji sajamski slogan »Knjige spajaju ljude« možda i najbolje pogodena varijanta često nepomirljivog spoja između materijalnog i duhovnog. Posjet Sajmu uvelike podsjeća na posjet golemom buvljaku, na kojoj prodaja knjiga nije ravnopravnu bitku s prodajom iznošenih cipela, zahrđalog alata ili poluispravnih tranzistora. U boljem slučaju, Sajam je ravnopravna konkurencija kontinuiranoj prodaji klasika, bestselera i posljednjih riječi bespuća povijesnih raspleta na kioscima, samo na godišnjoj i višoj razini. Sve u svemu, za posjet Sajmu najbolja vam je privatna režija u trajanju od 10 do 21, koliko je otvoren.

NOBELOVAC JEFTINIJI OD PIVA!

Da nismo pretjerali s uvodom potvrdit će vam svaki posjetitelj koji se, primjerice, zatekao pred pultom izdavačke kuće »Vega«. Poput Sir Olivera, koji je mještanima jednoga sela čudotvorni napitak, odn. destiliranu vodu, darovao po cijeni od 10 dolara po boci, »Vega« se opredjelila da 45 djela iz edicije »Nobelovci«, ljubiteljima lijepe riječi, daruje po cijeni od 100 dinara! Tako da jedan Faulkner ispadne tek nešto skuplji od paklice najjeftinijih cigareta, a jedan Kertész (Imre, ne Mihály) jeftiniji od sajamske boce piva! Najavljujući počet-

kom 2012. objavljivanje četiri nove knjige iz ove edicije, direktor »Vege«, Roman Vehovec, za rasprodaju stare ima jednostavno pojašnjenje:

»To su ostaci naše velike edicije i mislimo da je bolje rasprodati ih i po 100 dinara nego da nam stoje na lagerima.«

Iza ove, očito netržišne, logike Vehovec otkriva pravu bit svakodnevnih jadikovki većine domaćih nakladnika:

»Mi ne prodajemo sve naslove iz ove edicije, nego na ovaj način želimo zaintrigirati javnost i publiku. S druge strane, želimo poslati jasnu poruku onima koji o knjizi odlučuju, a to, nažalost, nisu izdavači. Ta je poruka jednostavna: opterećenja izdavača u velikom su nesrazmjeru s cijenama knjiga kod nas, koje su jeftine, da jeftinije ne mogu biti. Primjerice, knjiga kojoj je kod nas cijena 5 eura u drugim zemljama stoji najmanje 15, pri čemu izdavači moraju trpjeti apsolutno sve namete koje trpe drugi proizvođači. To nam jasno govori da je knjiga danas postala roba ispod cijene.«

KUBIČNI KORIJEN ČETVORNOG METRA

Da nije samo kod nas takav slučaj potvrđuje i direktor »Nove stvarnosti« iz Zagreba, Zvonimir Maštrović. Kao najveći distributer knjiga u Hrvatskoj »Nova stvarnost« se na Sajmu, na koji inače redovito dolazi, pojavila s iznenađujuće niskim cijenama. Ni to, međutim, nije utjecalo da »Nova stvarnost« osjeti prisustvo oštrecije koja je najočljivija u pojavi »gledaj, diraj i ne

Zvonimir Maštrović i Damir Šikić

plaćaj«. Ipak, kao i kod »Vege«, i kod »Nove stvarnosti« logika je ista: puko preživljavanje do nekih boljih vremena. Maštrović se, međutim, žali na nešto s čim nisu suočeni domaći izdavači na Sajmu:

»Smeta nas što kao stranci moramo plaćati trostruko više cijene najma po četvornomu

metru, u odnosu na izdavače iz Srbije. Toga nema nigdje na svijetu. To je isto kao kada bismo, samo zato što smo stranci, u trgovinama plaćali trostruko više cijenu mlijeka.«

Posjetitelj ovoga pulta suočit će se s još jednim iznenađenjem – velikim brojem starih izdanja knjiga iz Srbije. Tako se »Usta puna zemlje« Branimira Šćepanovića ili »Bakonja fra Brne« Sime Matavulja, također mogu kupiti po cijeni od 100 dinara. Maštrovićevo obrazloženje jednostavno je:

U moru sajamskih popusta za ovu prigodu izdvojili smo nekoliko bizarnih, ali i hvale vrijednih kapi. Gastronomi u teoriji i praksi, vjerojatno samo na Sajmu, mogu nabaviti »Kuvar srpskih četnika« za svega 250 dinara, a na istom štandu dobit će instant teološko-glazbenu poduku ukoliko pročitaju knjigu »Bog i rokenrol«. Hvale je vrijedna i akcija čitavog niza izdavača koji su naslove klasika svjetske književnosti ili djela školske lektire približili čitatelju do 150 ili 200 dinara. Rječnici, i to oni standardni, školski, mogu se nabaviti po cijeni od 500 dinara, a izdavačka kuća »Sia Matić« otišla je i korak dalje: rječnici s najosnovnijim izrazima i frazama prodaju se po cijeni od 200 dinara. Riječ je o tome što se, osim »velikih«, u ponudi nalaze i češki, norveški, grčki i mnogi drugi (indo)europski i ugrofinski jezici. Ljubazna teta s pulta preporuča Subotičanima da se za nabavku istih raspitaju u knjižarama »Danilo Kiš« i »Plato«. Konačno, izuzetno lijepa ilustrirana povijest poznatoga imena »Cezar«, od njegova početka do kraja, na Sajmu se može kupiti po cijeni od svega 190 dinara!

»Riječ je o prijeratnim zaliha-
ma koje stoje i nitko ih, nažalost,
više ne čita. Mladi u Hrvatskoj
ne znaju ćirilicu i takve knji-
ge više ni ne ulaze u knjižare.
Međutim, pisci iz Srbije ipak se
mogu naći, što danas više ovisi
o dobrom marketingu, negoli o
stvarnoj kvaliteti knjige.«

I ostali izdavači iz Hrvatske,
poput Leksikografskog zavoda
»Miroslav Krleža«, »Školske
knjige«, »Globusa«, »Kršćanske
sadašnjosti.« slijedili su logiku
svojih kolega – sniziti cijenu
znači povećati šansu za prodaju.
Uz to treba dodati da je žanrov-
ski izbor posve solidan, a grafič-
ka oprema standardno dobra.

Urednik poznate kuće »Stubovi
kulture« *Ivan Radosavljević* ne
žali se na promet. Kaže da je to
dijelom i zbog sajamskog popu-
sta, u prosjeku za oko 20 posto,
ali još više zbog bogatog izbora
dosadašnjih, ali i novih izdanja:

»Imamo tridesetak novih izda-
nja, od čega je preko 20 novih
knjiga. Iako smo najprepoznat-
ljiviji po tomu što se fokusira-
mo na suvremenu srpsku prozu,
ove se godine poklopilo da nam
je produkcija veoma raznolika.
To je urodilo time da imamo
novu knjigu *Miše Blama* o poč-
cima jazz-a u Srbiji, sredinom
20-ih godina prošloga stoljeća,
ili knjigu *Bojana Ž. Bosiljčića*
o kanadskoj nagradi 'Génie',
svojevrsnom pandanu 'Oscara'.
Također, imamo i novi roman
Davida Albaharija 'Kontrolni
punkt' itd. Uostalom, moja je
poruka – dođite i vidite.«

KRATKA SLAVA ZABORAVA

Svoje mjesto na Sajmu, 20
godina unazad, ima pult s izda-
njima na jezicima nacionalnih
zajednica u Vojvodini. U ime
Pokrajinskog tajništva za kulturu
i informiranje *Ileana Ursu* ističe
da se pult ove godine, umjesto
brojnosti (u prosjeku između 10
i 14 knjiga), može pohvaliti izda-
njima vrijednim po kvaliteti.

»Može se reći da su se kod
svih zajednica pojavila izdanja
koja će živjeti duže od jedne
sezone. Primjerice, u izda-
nju 'Libertatea' objavljena je

»OSVAJANJE SLOBODE« U DVORANI »BORISLAV PEKIĆ«

Ignoriranje postojanja

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata organizirao je posjet Sajmu knjiga, gdje je u ponedje-
ljak bila promovirana knjiga »Osvajanje slobode« Tomislava Žigmanova, ravnatelja Zavoda.
Predstavljanje je upriličeno u organizaciji Pokrajinskog tajništva za kulturu i informiranje, a, osim
autora, o njegovu posljednjem djelu, govorila je povjesničarka Latinka Perović i politolog Pavel
Domonji.

Ne štedeći komplimente na račun Žigmanovljeve studioznosti i dokumentiranosti činjenica o
vojvođanskim Hrvatima nakon društvenih promjena 2000., Latinka Perović osobito je istaknula
podatak da su na temelju više anketa, nakon Albanaca, Hrvati u Srbiji najnegativnije percipirani:

»To je, naravno, posljedica srpsko-hrvatskih odnosa i povijesti tih odnosa. Ali, prije svega
dolazi iz srpske nacionalne ideologije koja teži etničkoj državi, koja ima imperijalne težnje i koja
u Albancima i Hrvatima vidi remetilački faktor u ostvarivanju tih težnji. Dakle,
to je konstanta srpskog nacionalizma koja onda utječe i na globalne odnose
Srba i Hrvata. Žigmanov stoga točno pokazuje da su devedesetih godina
Hrvati u Vojvodini najviše stradali, što je rezultiralo i time da je njihov broj više
negoli prepolovljen.«

Pavel Domonji ponovio je stav s
predstavljanja knjige u Subotici da je
Žigmanov dragocjen sugovornik svima
koji žele razgovarati o problematici

nacionalnih manjina, kako u Srbiji, tako i izvan nje. Domonji je ukazao i na jedan od središnjih
problema koji se, kroz Žigmanovljev primjer, odnosi i na cjelokupnu hrvatsku zajednicu u Srbiji:

»Ne znam je li nakon izlaska ove knjige neki od velikih i utjecajnih beogradskih medija napravio
razgovor sa Žigmanovim. Smatram da bi to trebali uraditi, jer je pitanje manjina bitno i za samu
spoznaju pripadnika većine o sebi samima. Za početak, mogli bi spoznati da nema slobodnog
društva bez građanskih sloboda, a građanske slobode uključuju i pravo na organiziranje sebi
sličnih, u ovom slučaju na nacionalnoj i manjinskoj ravni.«

U tom kontekstu mogu se promatrati i riječi samog autora da ga je na pisanje knjige nagnala
spoznaja da se o Hrvatima u srbijanskom javnom mnijenju najmanje zna. Kao što se o Hrvatima
u Vojvodini malo zna i u matičnoj domovini. Ali, i o sebi samima:

»Tko bude čitao ovu knjigu moći će u jednom kompendijskom obliku vidjeti što su Hrvati u
Vojvodini u posljednjih desetak godina uradili, gdje ih ima, s kojim problemima su se suočavali
i s kojim nadama danas pokušavaju izgraditi vlastitu i bolju budućnost. Dobivanjem jedne takve
racionalnije slike možemo bolje razumjeti sebe, a samim tim i dobivati kvalitetnije odgovore na
izazove pred kojima se nalazimo.«

Ali, uzalud sve izgovorene riječi u dvorani »Boris Pekić«, jer od četrdesetak prisutnih na pred-
stavljanju, polovica je bila iz Subotice. Drugu polovicu činili su diplomatski, crkveni i politički pred-
stavni. O beogradskim medijima, zaljubljenicima u lijepu riječ, pa čak i prolaznicima-namjerni-
cima ni traga. Glas o sugrađanima hrvatske nacionalnosti nadjačala je buka nečega o čemu je u
tim trenucima, na petnaestak metara dalje, govorio Nemanja Kusturica kojega je pomno slušao
ministar kulture Predrag Marković i svita smrtnika koja se približila etabliranoj eliti.

'Antologija rumunjske proze
XX. stoljeća', i to na srpskom!
Također, treba izdvojiti novi
izbor poezije *Endrea Adyja* na
mađarskom u izdanju Zavoda
za kulturu vojvođanskih Mađara.
To je, nakon izvanrednih prije-
voda *Danila Kiša*, jedno novo
čitanje Adyjeve poezije koju
Kiš nije preveo. Knjiga se zove
'Okovi strpljenja', a izbor i pri-
jevod uradila je *Mária Cindori*
-Sinkovits. Također, u izdanju

Zavoda za kulturu Rusina objav-
ljena je knjiga u kojoj je skuplje-
no ono o čemu su Rusini pjevali
tijekom 50 godina postojanja
Festivala 'Červena ruža'.

Ileana Ursu iznosi još jedan
zanimljiv podatak: kaže da je
zanimanje za pult s izdanjima na
jezicima vojvođanskih nacional-
nih zajednica veće u Beogradu
nego na novosadskom »Salonu
knjiga«. Ovu nelogičnost objaš-
njava riječima o trima vrstama

posjetitelja – onih koji pripadaju
određenoj zajednici, ali ne žive
u Vojvodini (što im je jedini
način da godišnje budu »svoji
na svome« u oblasti pisane rije-
či); onih koji su podrijetlom iz
manjinske zajednice ili takvih
osoba imaju u obitelji i onih koji
se prvi puta susreću sa stvara-
laštvom na jezicima manjinskih
zajednica, a to ih interesira.

Z. R.

Da li ste predali svoj oglas?

SMS na 6265
**CENA PORUKE
SA POREZOM**
MTS: 61,60 din.
TELENOR: 62,54 din.
VIP: 59 din.

TELEFONOM
0900-24-24-24
CENA SA POREZOM
iz fiksne m: 59 din./min.
iz mobilne mreže:
94,40 din./min.

MMS na 6265
MTS MREŽA
064, 065 i 066
**CENA PORUKE
SA POREZOM**
MTS: 306,80 din.

Na 25 mesta širom Vojvodine!

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merковиć

KRONOLOGIJA od 28. listopada do 3. studenoga

28. LISTOPADA 1879.

Subotički poduzetnici *Dezső Jó* i *Emanuel Fürst* otvorili su prvu javnu gradsku kupao-nicu. Do tada je na Paliću, od pedesetih godina, radila topla kupao-nica s tuševima i kada-ma, ali i kupalište na slobod-nim površinama jezera.

28. LISTOPADA 2003.

Prema rezultatima popisa stanovništva Subotica je ima 56.283 kućanstva, odnosno 15 manje nego 1991. godine.

28. LISTOPADA 2005.

Na sceni »Jadran«, glumci HNK-a iz Osijeka prikazali su dramu *Reja Kinija* »Uhvaćen u mrežu«, u režiji *Želimira Oreškovića*.

29. LISTOPADA 1778.

Magistrat grada Szent Marie (Subotice) zatražio je audi-jenciju za svoje izaslanike kod vladarice Marije Terezije, budući da je Bačka županija pokušala zaustaviti i onemo-gućiti postupak proglašenja Subotice slobodnim kraljev-skim gradom. Između ostalog, županija je poreske obveze grada povećala sa 7 na 18 tis-uća forinti, a grad je u sporu s obitelji Orci, izgubio polovicu pustare Tompa.

29. LISTOPADA 1918.

Kerski župnik, *Blaško Rajić*, nazočio je povijesnoj sjednici Hrvatskoga sabora na kojoj su raskinute sve državno-prav-ne veze s Austro-Ugarskom monarhijom i na kojoj je donesena odluka o »progla-šenju Dalmacije, Hrvatske i Slavonije s Rijekom, nezavi-snom državom, koja s ostalim jugoslavenskim zemljama, do tada pod austrougarskom vla-šću, stupa u zajedničku državu Slovenaca, Hrvata i Srba«.

30. LISTOPADA 1902.

U Zagrebu je preminuo *Jovan Paču*, liječnik, skladatelj i pijanist. Uz studij medicine u Pragu, glazbu je učio kod gla-sovitog *Bedřicha Smetane*. Uz liječničku praksu, nalazio je vremena za brojne koncertne nastupe u vodećim europskim kulturnim središtima, a tako-der i u Srbiji i Rusiji. Skladao je za klavir, djela za zbor i scensku glazbu. Rođen je 17. ožujka 1847. u Subotici.

30. LISTOPADA 1944.

Narodnooslobodilački odbo-ra Subotice donosi naredbu o vraćanju cjelokupne oduze-te židovske imovine, koje su pojedincima dodijelile vlasti fašističkog okupatora. Također je odlučeno da se slobodno kretanje civilnomu stanovništvu dopusti od 6 do 19 sati.

30. LISTOPADA 2001.

U »Népköru« je održana autor-ska večer pjesnika *Milovana Mikovića* i prevoditelja *Matije Molcera*. O njihovu stvaralaštvu govorili su: *István B. Foky*, *Radomir Babin*, mr. sc. *Josip Buljovčić*, *Lazar Merковиć* i *Teréz Szabó Cibolya*. U Galeriji »Népköra«, otvore-na je izložba radova akademe-ske slikarice *Jone Miković*, o čijim je ostvarenjima govorio likovni umjetnik i pedagog *György Boros*.

31. LISTOPADA 1980.

Nakon višegodišnje izgradnje i montaže opreme, u Tavankutu je puštena u rad hladnja-ča kapaciteta 1.000 vagona. Pored ostalog, u njoj se prera-đuju sve vrste voća i povrća.

31. LISTOPADA 1996.

Subotička filharmonija, naj-stariji orkestar te vrste u neka-dašnjoj Jugoslaviji, upriličila

je koncert posvećen djelima velikog mađarskog skladatelja i muzikologa *Béle Bartóka*, koji se ubraja među začetnike moderne glazbe XX. stoljeća. Orkestrom je ravnala mlada dirigentica mr. sc. *Elvira Huszár*.

1. STUDENOGA 1810.

Za nadbildežnika slobod-nog kraljevskog grada Maria Thereziopolisa (Subotice) iza-bran je *Šime Skenderović*, koji je na ovu dužnost došao nakon *Mate Lenadra*, starijeg. Kada Skenderovića izaberu za grad-skog vijećnika, zamijenio ga je *Josip Sarić*.

1. STUDENOGA 1945.

Poslije kraće bolesti, u 88. godini, preminuo je *Nikola Matković*, višestruki rekor-der u nekoliko sportskih dis-ciplina, tri desetljeća profe-sor gimnastike u subotičkoj gimnaziji i sportski djelatnik. Kao atletičar natjecao se ne samo u Austro-Ugarskoj, nego i u Parizu, Stockholmu, Ateni, Berlinu i drugdje, osvojivši mnoge trofeje. Rođen je 10. srpnja 1864.

1. STUDENOGA 1978.

U subotičkoj Pošti I. puštena je u rad nova automatska cen-trala, pomoću koje se ostvaru-je izravna veza s gotovo svim europskim zemljama.

2. STUDENOGA 1918.

U Subotici je proglašeno izvanredno stanje. Na ulicama se puškara, neznanci u vojnič-kim odorama otimaju i pljač-kaju. Uz Nacionalnu gardu, osnovana je i tzv. Crvena garda, koje trebaju uvesti red. Gradonačelnik dr. *Károly Biró* podnosi ostavku na dužnost koju je obnašao od 1902. godi-ne.

2. STUDENOGA 1968.

Velikim svečanim koncertom okončana je proslava 100. obljetnice Muzičke škole u Subotici, koja je dala znača-jan doprinos razvoju glazbe, ne samo u Subotici i Vojvodini, već i u srednjoeuropskim raz-mjerima, odgojivši mnoge gla-sovite glazbenike, skladatelje i pedagoge.

3. STUDENOGA 1556.

Prema platnom spisku za 964. godinu hidžre (od 3. XI. 1556. do 22. X. 1557.) tur-sku vojnu posadu subotičke utvrde sačinjavaju 24 vojnika. Zapovjednik janjičara pješa-ka Ferhad, dnevno je primao 13, a njegov zamjenik 12 akči. Kaplari i vojnici primali su po 7, 6 ili 5 akči na dan. U istom razdoblju posada u Szegedinu brojala je 221 janjičara, u Kaloči 53, a grudobran u Baji 38 vojnika.

3. STUDENOGA 1901.

U Subotici je pokrenut dnevni list »Szinházi napló« (Kazališni dnevnik). Odgovorni urednik je *Béla Pusztai*, glavni ured-nik *József Nemes*, nakladnik i ujedno vlasnik tiskare bio je *Sándor Szabados*. List je uga-šen 5. travnja 1903., na samom kraju kazališne sezone, ali je početkom studenog obnovljen.

3. STUDENOGA 1918.

Mađarsko nacionalno vije-će postupno preuzima vlast u gradu. Subotica postaje izoli-rana, poput državnice u drža-vi. Niotkuda pouzdane vijesti, telefon i telegraf su zamukli, povremeno prometuju samo vojni vlakovi. Ovdašnji prvaci bunjevačkih Hrvata i Srbi pred-lažu osnutak Narodnog vije-ća koje je donijelo odluku o odcjepljenju grada od Austro-Ugarske monarhije.

NIZOZEMSKI UMAK*Potrebni sastojci:*

½ šalice maslaca podijeljenog na tri dijela
 2 žumanjka
 1 žlica limunova soka
 ½ šalice vrele vode
 sol, malo papra

Priprema:

Jednom se dijelu maslaca dodaju žumanjci i limunov sok pa se sve pomiješa žičanom metlicom dok se ne pretvori u gustu kremu. Zatim se doda drugi dio maslaca i nastavi miješati. Kada mješavina postane gusta, doda se treći dio. U masu se uz neprestano miješanje lagano nalijeva voda. Na pari se kuha 1-2 minute, te na kraju začini solju i paprom.

Upotrebljava se uz ribu, povrće i jaja.

KOTLETI S JABUKAMA NA NIZOZEMSKI NAČIN*Potrebni sastojci, za 6 osoba:*

5 oljuštenih i na kocke isječenih krumpira
 2 glavice sitno isječenog crvenog luka
 5 oljuštenih i na kocke isječenih jabuka
 4 šalice bistre juhe
 6 svinjskih kotleta debljine 2,5 cm
 2 žličice soli
 1 žličica papra
 12 kobasica

Priprema:

Staviti u posudu krumpir, crni luk i jabuke, naliti juhom i kuhati na tihoj vatri 45 minuta, ili dok sva tekućina ne ispari. Kotlete posoliti, zapapriti jednom žlicom papra i ispeći na jako zagrijanoj suhoj tavi, s jedne i druge strane da porumene. U drugoj tavi ispeći kobasice. Krumpir i jabuke začiniti s još malo papra, staviti zdjelu u obliku kupe, poredati unaokolo kobasice i kotlete i služiti.

DVOPEK S KREMOM*Potrebni sastojci:*

12 komada dvopeka / 2 šalice soka od brusnica /
 ½ šalice vode / 125 gr šećera /
 1 korica cimeta / 1 kriška limunove kore /
 2 žlice škrobnog brašna / 2 žlice badema /
 2 žlice groždica

Priprema:

Dvopek se razdjeli i prelije polovicom soka od brusnica. Druga polovica soka kuha se u vodi sa šećerom, cimetom, limunovom korom i škrobnim brašnom. Dvopek se pospe kosanim bademom i groždicama, te prelije vrelom kremom od brusnica. Takva krema može se načiniti i od ostalih sokova, na primjer od sezonskog voća, brusnica, jagoda, malina i drugog voća od kojih se sok može još lakše razrijediti.

NIZOZEMSKA KUHINJA

Van Gogh i krumpiri

Tradicionalna nizozemska kuhinja najčešće se definira kao jednostavna, jeftina, nutritivna, ne mnogo prefinjena. Izgleda da Nizozemci ipak jedu da bi živjeli, a ne obratno...

UNizozemskoj se tradicijska hrana pripravlja na prilično jednostavan način. Razloge tomu možemo tražiti u 19. stoljeću kada su u provincijama, iznad velikih rijeka, kalvinisti smatrali grijehom ukoliko bi se jelo spravljalo tako da se u njemu uživa. Takva, posve isposnička kuhinja očuvala se do danas. Većina jela koja se pripravlja ima okus onoga što se »smučka«, bez kulinarske igre s kompliciranim umacima ili pojačivačima okusa.

Nizozemska je jedna od rijetkih europskih zemalja koja toliko pozornosti pridaje povr-

ću u prehrani. Još je *Van Gogh* svojom slikom »De aardappeleter« (Ljudi koji jedu krumpir) ukazao na značaj krumpira i povrća u svojoj zemlji.

Ova malena zemlja, prepuna kontrasta, na svomu meniju najčešće ima krumpire, kobasice, haringe, losose i druge ribe, meso, sir, dagnje, palačinke i povrće uz koje se piju brojna odlična piva. Nizozemci su multikulturalni i njeguju različitosti, kako u kuhinji tako i u drugim segmentima svakodnevnog života.

U Nizozemskoj se jede često, a uz tri glavna postoji i nekoliko međuobroka. Najbitniji

dnevni ritual je doručak. Obilat gurmanski doručak najčešće obuhvaća sir, šunku, maslac, brojne džemove, puter od kikirikija, jaja i drugo.

Ručak je baziran na maslacu, kruhu i tanko isječenom mesu, ali on je ujedno i vrijeme za čaj, kavu ili neki drugi mliječni napitak. »Uitsmijter« je termin koji u Nizozemskoj označava kruh s tanko isječenim sirom ili mesom i prženim jajima. »Erventsup« je također tipično jelo za ručak, a iza njegova imena se krije juha od graška, koja je odlična okrijepa zimi.

Večera je vrijeme okupljanja obitelji i uvijek se servira u 18 sati. Važno je istaknuti da se uz večernje jelo ne servira kruh, njega se jede ujutro ili tijekom dana. Kako bi zaokružili omaž o nizozemskoj kuhinji, moramo se zasladi »pofertjesima«, odnosno sitnim palačinkama i odličnim kolačima od cimeta i jabuka, »speculasima«, u koje se miješaju neodoljive arome cimeta muškatovog oraščića, đumbira, kardamoma i klinčića.

»Hutspot« je najpoznatije nacionalno jelo na bazi krumpira, mrkve i luka. U vrijeme Osamdesetogodišnjeg rata, tijekom španjolske opsade, branitelji Leidena našli su kazan pun pomenutog povrća, na koji su španjolski vojnici očito zaboravili. Mnoge nizozemske

obitelji danas »hutspot« tradicionalno spravljaju svakog 3. listopada, u znak sjećanja na oslobođenje Leidena od španjolske opsade.

Sirevi su priča za sebe, a Nizozemska se može pohvaliti svjetski poznatim imenima poput: Goude, Edamera, Milnera, Maslandera, Old Amsterdama i dr. U korak ih prate i slavna piva: Heineken, Amstel, Grolsch, Skol, Orangebaum i druga.

Ne smijemo zaboraviti ni to da je Nizozemska jedna od najvećih proizvođača povrća, cvijeća i lavande koja se rabi u kuhinji!

Branka Dulić

Bakina škrinja savjeta:

- Kuhane krumpire lakše ćete i brže oguliti ako u vodu u kojoj ga kuhate dodate kap ulja.
- Kuhani krumpir koji namjeravate pripremiti za salatu bit će ukusniji i upit će manje masnoća ako ga prije rezanja na minutu ili dvije uronite u mlijeko.
- Krumpir za salatu okus možete poboljšati tako da u vodu u kojoj se kuha stavite list lovora.

POLIKLINIKA

 Kućni posjeti, prijevoz pacijenata
 20 godina sa vama
 Kardilogija, Ultrazvuk, Gastroskoplja, Laboratorij, Alergotest
 Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox, Ellman-Radiotalasna kirurgija
 Tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Biopton, Magneti i ostalo...
NOVO U POLIKLINICI ! doc.dr sci.med. Stamenko Šušak - Kardiohirurg - Sremska Kamenica
Poliklinika za vašu obitelj

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813
 www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

	HRANA DO- JENČADI	SVEČANE PJESME	UMNOST	PRVO SLOVO ABECEDA	AUTOR KRONIKE	ODGAJA- NJE	NJEMAČKA	POMIJEŠA- TI POJMOVU	GRUBO SELJAČKO SUKNO	MAHNI- TOST	SJEDINITI SE	BITI OBU- ZET RA- DOM OKO CEGA	EMILIJA ODMILA
POMOĆNI MORNAR (MALI OD PALUBE)													
SLAVNA ČOKOLAD- NA PJEVA- ČICA, SADE				ROBERT DUVALL NAŠA NEGACIJA			VOLUMEN RIJEKA						
VRSTA "PUSTINJ- SKE LADE" DROMEDAR													
"ČITAJI"		FRANCUSKI SLIKAR, AUGUSTE VLATKA ORŠANIĆ							GRAŠINA PJESMA MALA AZIJA (ANADOL)				GOVORITI IKAVSKI
GLUMAC SERDAR				IBRICA JUSIĆ JUAN PE- RON ILI MARADONA			OBRADI- VATI KA- LJENJEM TUČNJAVA ZAVADENIH						
TRHONOŠA						KAPTOLSKI SVEČENIK MARLJI- VOST							
OKRUGLO SLOVO		VRSTA RIBARSKA MREŽE VRSTA OBLAKA									GLUMICA MIRANDA NAŠA PJE- VAČICA (DAŠ MI?)		
MICHAEL CAINE			GRAVID- NOST POLUČIVA- NJE REZUL- TATA										
SITNIŠ KUNE (MNOŽ.)					RICHARD GERE PISAC MATAVULJ			POKAZNA ZAMJENICA "TEXAS FE- DERAL IN- SPECTOR"				"IMPULS" ČIN PRA- ČENJA KOGA NA RASTANKU	
BRITANSKI GLUMAC, JEREMY						KNJIGE ZE- MLJOVIDA MJESTO ISUSOVE MLADOSTI							HEBRAN- GOVO IME
PJEVAČI BIEBER I TIMBER- LAKE							NIJANSA IMPERATOR						
PROCJENA (LAT.)											PAUL NEWMAN OGRANAK DIOKIJIA		
KALIJ		STVARANJE VLAKNAS- TOG TKIVA JAVNI POZIV						ŽESTOK GITARIS- TIČKI AKORD ... ILI ŠTO					
PLODNO MJESTO U PUSTINJI					SATIRIČAR BUCHWALD EPOHE				MITSKI LETAČ SAT				
	ŠAHOVSKI POČETNIK SLAVKO KOLAR						SLIČNI SU ZEČEVIMA KARLOVAC						
GRADIĆ BURE I USKOKA				VRHUNSKI REZULTAT RIMSKA PETICA							ANGELINA JOLIE "EAST"		
SLIČNA JE OBJEDI								DRVORED					

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
momak od palube, adu, rd, obujam, jednogrbna deva, č, inozit, id, ivo, il, kaliti, nosač, kanonik, o, tramata, isa, mc, graviditet, lipe, rg, ovi, i, irons, atlas, i, justin, finesa, esthimacija, pn, k, inozit, id, ivo, il, kaliti, nosač, kanonik, o, tramata, isa, mc, graviditet, lipe.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Bruno Anušić, Ljiljana Dulić
Ivan Gregurić, Dražen Prčić,
Zvonko Sarić, Josip Stantić,
Thomas Šujić, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić
e-mail: hrurednik@tippnet.rs

POMOĆNIK I ZAMJENIK

ODGOVORNE UREDNICE:
Zvonko Sarić
e-mail: zsarić@hrvatskarijec.rs

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
e-mail: dbpalkovic@hrvatskarijec.rs
Dušica Dulić (novinarka)
e-mail: dusicad@hrvatskarijec.rs
Slavica Mamužić (novinarka)
e-mail: smamuzic@hrvatskarijec.rs
Zvonimir Perušić (ekonomija i redakтура)
e-mail: zperusic@hrvatskarijec.rs
Dražen Prčić (sport i zabava)
e-mail: dprcic@hrvatskarijec.rs
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
e-mail: zvukov@hrvatskarijec.rs
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
e-mail: mkopunovic@hrvatskarijec.rs
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Josip Horvat

LEKTOR: Vladan Čutura

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Zvonimir Pelajić

»S^tariji mještani u Vajskoj sjećaju se manifestacije koja se dugo održala u ovome mjestu u čast sv. Florijana (4. svibnja). Toga bi dana vatrogasna banda defilirala ulicama sela, svirajući marševe i druge poletne skladbe. Žene bi toga dana ispekale krafne, lepinjice i lepirice, te ih iznosile pred glazbenike. Ovaj se običaj održao skoro do 70-ih godina prošloga stoljeća.«

Ovim riječima kroničar Vajske Momčilo Zorić započinje zapis o Dobrovoljnom vatrogasnom društvu u Vajskoj. Nakon poduzetog uvoda o vatri, koju je čovjek otkrio još u prvobitnoj zajednici, te o neprocjenjivoj važnosti vatre u životu ljudi, ali i opasnostima koje ona može prouzrokovati, Zorić opisuje početak organiziranja ljudi u cilju sprečavanja neželjenog djelovanja vatre, kada ona izmakne kontroli. Tako doznajemo i neke povijesne detalje o vatrogasnom društvu u Vajskoj, koje je svojim aktivnostima daleko nadilazilo ciljeve i zadaću sadržanu u svom nazivu.

OD GAŠENJA VATRE DO KULTURNO-ZABAVNOG ŽIVOTA

Dobrovoljno vatrogasno društvo (DVD) u Vajskoj osnovano je još za vrijeme Austro-Ugarske, 1900. godine, na inicijativu dr. Karla Antalika. Prvi je predsjednik ovoga društva bio Jovan Babić, a komandant Stevan Farkaš. Mjesni liječnik Antalik bio je omiljen među seoskim življem kao liječnik, ali i kao dobar čovjek. Kako saznajemo, osim vatrogasnog društva, njegovom su zaslugom osnovane

još neke značajne mjesne udruge: nogometni klub, gimnastičko društvo s atletskom sekcijom, Crveni križ itd.

Ubrzo nakon osnutka DVD-a pokazala se njegova učinkovitost. Budući da su kod Vajske i Bođana bile dvije kudjeljare, dolazilo je pokatkad do manjih požara za vrijeme žetve i vršidbe, koji su djelovanjem ovoga društva brzo ugašeni. Dr. Antalik je tada nabavljao suvremena sredstva za gašenje, a mještani su davali priloge za kupnju posebne odjeće, šljemova i drugih stvari potrebnih društvu.

Nakon Drugog svjetskog rata DVD proširuje područje svoga djelovanja i na poslove od općeg značaja za selo, kao što su kultura i društveno-zabavni život stanovnika. Zbog toga se vodstvo društva odlučuje za gradnju većeg doma, koji bi bio korišten za potrebe vatrogasne službe i za kulturno-zabavni život stanovnika Vajske. Tako je u ovom mjestu sagrađena najveća zgrada u prošlom stoljeću, koja je bila i svojevrsni Dom kulture, ali se naziv Vatrogasni dom, kao

i u ostalim mjestima u okruženju, zadržao i danas. S visokog tornja zgrade prostire se široki pogled na više kilometara, sve do Dunava. U sastavu doma u prizemlju je velika garaža za vatrogasne potrebe, a na katu je dvorana za sastanke i javna okupljanja mještana. Vatrogasni dom s tornjem u središtu sela svojedobno je bio ukras mjesta, a i danas je svojevrsni simbol Vajske.

O DAVNOM VREMENU SVJEDOČI TORANJ

DVD u Vajskoj bio je vrlo masovan i jedan od najaktivnijih u ovome kraju, a najveći broj članstva imao je polovicom prošloga stoljeća. Osim primarne djelatnosti, u društvu je bila najrazvijenija glazbena aktivnost s uvježbanim i agilnim limenim orkestrom, koji je u svom repertoaru imao skladbe za različite kulturne potrebe, manifestacije i događaje, od vjerskih blagdana do državnih praznika. Ova je limena glazba svirala i u svatovima i na pogrebima, a često i

na privatnim i obiteljskim slavljenjima.

Pred nama je fotografija DVD-a u Vajskoj za vrijeme proslave dvadesete obljetnice od osnutka. Nažalost, u ovom trenutku još ne znamo pouzdano imena osoba koje se na njoj nalaze. Po kazivanju starijih mještana, jedan od poznatijih glazbenika u to vrijeme bio je Miša Vodeničar, a u dramskom odjelu društva isticao se Mihalj Segedi. Imamo saznanja da je vatrogasni orkestar gostovao i u drugim mjestima, a kako je u svom bogatom repertoaru njegovao i glazbu za ples, redovito je svirao i na različitim seoskim balovima.

Danas je od svega toga malo ostalo, vatrogasnog orkestra više nema, vatrogasci su drukčije organizirani, a njihova bi se zgrada posve opravdano mogla nazvati Domom kulture. Ipak, visoki toranj i dalje svjedoči o jednom vremenu, i skupa sa školom, crkvom i po kojoj novom zgradom, krasi središte ovoga lijepog bačkog mjesta.

PUTUJTE S JP »SUBOTICA-TRANS« NA MEĐUNARODNOJ LINIJI:

SUBOTICA-NOVI SAD-ZAGREB I OSTVARITE ZNAČAJNE POPUSTE.

POLASCI U 8,00 h SVAKOG DANA IZ SUBOTICE I ZAGREBA.

CIJENA KARATA:

DJECA DO 6 GODINA – VOZE SE BESPLATNO.

DJECA OD 6-12 GODINA (POPUST OD 50%) – 1.425,00 DINARA

STUDENTI:

JEDAN SMJER (POPUST OD 20%) – 2.280,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 30%) – 3.990,00 DINARA.

OSTALI:

JEDAN SMJER – 2.850,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 15%) – 4.845,00 DINARA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

Deset godina vrtića »Marija Petković«

Draga djeco, velika i mala, daje se na znanje da je sutra veliki dan! Vrtić »Marija Petković« u Keru slavi DEEEEEEEEEETI rođendan!!! Niste me razumjeli?! Ponovit ću - deseti rođendan! To nije mala stvar.

Znam da znate tko je Marija Petković, po kojoj vrtić nosi ime. Već više puta smo pisali na Hrckovim stranicama o našoj blaženici iz Blata, a možda ste i sami bili ili ste još uvijek njihov vrtićanac. Za ovih deset godina, u vrtiću je boravilo jako puno djece. Neki od njih su već u Gimnaziji ili nekoj drugoj srednjoj školi.

Ovaj vrtić čuvaju dvije Marije. Pored Marije Petković, naše blaženice, čuva ga i Marija Montessori, prva žena liječnica iz Italije koja je osmislila program po kome se radi u ovome, prvom vrtiću ovakve vrste u našoj zemlji, ali i u mnogim drugim vrtićima diljem svijeta.

Djeca iz vrtića »Marija Petković« skupa sa svojim odgojiteljicama i svima ostalima koji na bilo koji način

doprinosu njegovom postojanju i radu, ili su to nekad činili, žele zahvaliti Bogu. Ponajprije na tome što Subotica ima ovakav objekt, a potom i što on djeluje, raste i razvija se kroz sve ove godine, a napose za sve plodove i milosti koje su zadobili.

Proslava će započeti u 18 sati svetom misom zahvalnicom u crkvi svetoga Roka, u Keru, nakon čega će se druženje i oživljavanje uspomena nastaviti u prostorijama vrtića.

Stoga, ako ste ikada bili u ovom vrtiću znam da ste dobili pozivnicu, pa dodite da zajedno zahvalimo i radujemo se ovom divnom rođendanu.

Detaljno izvješće očekujte u sljedećem broju! P. S. Pozorno pogledajte ove slike, možda se netko od vas i prepozna.

ZNATE LI...

- Običnom olovkom može se povući crta duga 56 km ili napisati oko 50.000 riječi.
- Godine 1926. u svijetu je bilo svega 100 televizora.
- Stablo oraha može živjeti i do 300 godina.
- Postoji oko 8.000 vrsta jabuka.
- Pseći je njuh milijun puta razvijeniji od ljudskoga, pa njuhom psi pronalaze izgubljene i unesrećene osobe i zločince u bijegu. Pas može prepoznati i nekoliko tjedana star miris otiska noge, čak i ako se preko njega gazilo.
- Istraživači iz Velike Britanije izmislili su i isprobali žvakaću gumu koja se ne lijepi! Riječ je o umjetnoj gumi koja čak i ukoliko se malo zalijepi, lako se uklanja vodom. Zalijepi li se na tlo – skinu je kiša ili šmrkovi za pranje ulica.
- Stari Rimljani su zrele bobice bazge (zove) upotrebljavali za bojenje kose. Kosa oprana tekućinom od bobica, prokuhanih u vinu, poprimila bi potpuno crnu boju.

KALENDAR BITNIH DATUMA KALENDAR za sljedeći tjedan

- 29. listopada - Svjetski dan borbe protiv psorijaze
- 29. listopada - Svjetski dan borbe protiv moždanog udara
- 31. listopada - Svjetski dan štednje
- 31. listopada - Internacionalni dan Crnog mora
- 31. listopada - Dan reformacije
- 31. listopada - Noć vještica
- studen - mjesec borbe protiv bolesti ovisnosti
- 1. studenoga - Dan svih svetih
- 1. studenoga - Svjetski dan vegana - ljudi koji ne jedu ništa životinjskog podrijetla
- 2. studenoga - Dušni dan
- 3. studenoga - Svjetski dan čistog zraka
- 3. studenoga - Svjetski dan muškaraca

28. listopada 2011.

MARKO ZLATAR IZ SONTE, POBJEDNIK DJEČJIH OLIMPIJSKIH IGARA

Skromni šampion

Olimpijski prvak osvajač je i 14 odličja u karateu, a najozbiljnije se priprema za natjecanja u matematici

Na »Dječjim olimpijskim igrama«, održanim polovicom listopada u Novom Sadu u sklopu Sajma automobila »Auto Show - Novi Sad«, zablistao je **Marko Zlatar** iz Sonte. Uz potporu Novosadskog sajma održan je niz kreativnih radiona, te testovi iz poznavanja prometnih propisa i praktična vožnja na cjelovito opremljenom poligonu. Na Olimpijadi je sudjelovalo više od 400 djece u dobi od 6 do 11 godina, iz tridesetak lokalnih samouprava širom Srbije.

»Dječje olimpijske igre« su dio projekta Nacionalna kampanja za sigurnost djece u prometu. Ovaj je projekt zaživio ove godine, uz ambiciju proširenja uključivanjem svih gradova i općina Srbije. Planirana je i suradnja s lokalnim samoupravama zemalja iz okruženja, pa bi već od 2012. godine »Dječje olimpijske igre« postale međunarodno natjecanje, a Republika Srbija i Grad Novi Sad domaćin. Autori i realizatori projekta su Udruga za sigurnost prometa Srbije i »Network media«.

U završnici olimpijskog dana pobjednicima su dodijeljene nagrade, uz kulturno-zabavni program Kreativnog studija »Čarolija«, mađioničara Volarea i škole popglazbe **Aleksandre Radović**. Kao prvi pobjednik Olimpijade ostat će ubilježen desetogodišnji učenik IV. a odjela OŠ »Ivan Goran Kovačić« iz Sonte. Skupa s **Andelom Klecin** i **Tarom Šegrt** predstavljao je svoju školu, a s još 15 učenika, 6 iz Apatina i po 3 iz Prigrevice, Svilojeva i Kupusine, općinu Apatin.

Testove iz poznavanja prometnih propisa riješio je bez ijedne pogreške, a u prvoj vožnji na poligonu nije imao niti jedan negativan poen. U ponovljenoj, finalnoj vožnji osvojio je treće mjesto, a nakon zbrajanja svih rezultata proglašen je i sveukupnim pobjednikom. Nagrađen je zlatnom medaljom, velikim pokalom, biciklom s kacigom i prslukom i brdom slastica. Ovu je ekipu na Olimpijadi vodio predsjednik Savjeta za koordinaciju sigurnosti prometa na putovima općine Apatin, prometni inspektor **Nikola Balać**.

Skromni dječak Marko Zlatar, odličan učenik, svestrani sportaš, nadareni matematičar, omiljeni je lik među svojim drugovima, pa su ga nedavno u pravom demokratskom postupku, odnosno tajnim glasanjem, izabrali i za predsjednika razreda. Markova učiteljica **Biljana Ribić** za njega ima samo riječi hvale.

»Ovaj sam odjel preuzela u drugom razredu. Već tada sam uočila Marka, nekako je odudarao od druge djece. Dok su se

ostali na odmorima igrali, pa pomalo i mangupirali, Marko se najčešće zadržavao ispred naših malih zidnih novina i pokušavao rješavati mozgalice, u čemu je danas pravi majstor. Odličan je učenik, za svoju dob vrstan je matematičar, a ima i velike sklonosti prema učenju jezika, pa je i među najboljima u predmetu hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Djeca ga jako vole, jer je uvijek spreman svakome pomoći. U ponedjeljak su skupa proslavili pobjedu, doista su se iskreno radovali i divili se i Marku i njegovim osvojenim nagradama. Presretna sam zbog Markove pobjede na Olimpijadi, ponosna sam što je u tako nečem velikom uspio

baš moj učenik. S druge strane, pomalo sam tužna što je u okvirima naše općine ovaj uspjeh prošao nezapaženo«, kaže **Biljana Ribić**.

»Ovo je veliki rezultat, kako za Marka, tako i za našu školu. Još više nas sve oduševljava njegova svestranost. I ranije je osvajao odličja na matematičkim natjecanjima, a koliko znam, učiteljica ga već sada vrlo ozbiljno priprema za predstojeće smotre, koje će početi u veljači. Karateom se bavi još od predškolske dobi, iza sebe ima veliki broj pobjeda na turnirima i nositelj je plavog pojasa. Odista je pravi uzor za djecu svoje dobi«, kaže ravnatelj OŠ »Ivan Goran Kovačić« **Zvonko Tadijan**.

Ivan Andrašić

Najviše volim matematiku i hrvatski jezik

Marko Zlatar skromno priča o svojim uspjesima na više područja: »Volim sve sportove, ali mi je omiljeni karate. U KK Kumite treniram već pet godina i nositelj sam plavog pojasa. Imam 14 osvojenih odličja, a u svojoj dobnoj kategoriji bio sam i prvak Srbije. Bio sam prvi i na nedavno održanom turniru u Sonti. Malo me je iznenadila ova pobjeda na Olimpijadi, jer se nisam puno pripremao. No, sretan sam, a jako su se obradovali i moji roditelji, učiteljica, ravnatelj, a osobito moji prijatelji iz odjela. Od predmeta, omiljeni su mi matematika i hrvatski jezik. Nadam se da ću na smotrama znanja iz matematike daleko dogurati, a hrvatski volim zbog toga što je to moj materinji jezik i što na nastavi upoznajemo puno toga lijepoga, vezanog za našu matičnu domovinu.«

PETAK
28.10.2011.

06:10 Najava programa
 06:15 Trenutak spoznaje (R)
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 08:35 Vijesti
 08:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:07 Kralj vinograda 1, serija
 09:52 Vijesti iz kulture (R)
 10:00 Vijesti
 10:10 Putovanja u daleke krajeve: Bahia - Srce Brazila, dokumentarna serija
 11:10 Oprah show
 12:00 Dnevnik
 12:31 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 13:20 Sve će biti dobro, serija
 14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:15 Drugo mišljenje
 14:50 Alisa, slušaj svoje srce
 15:35 Mrtva noć, emisija pučke i predajne kulture
 16:05 25. sat, dokumentarni film
 16:25 Hrvatska uživo
 17:00 Vijesti
 17:15 Globalno sijelo
 17:45 Putem europskih fondova
 18:00 Iza ekrana
 18:30 Od Lark Risea do Candleforda 2, serija
 19:30 Dnevnik
 20:10 Hrvatski kraljevi, dokumentarno-igrana serija
 21:00 Premijera tjedna: The Break Up, američki film
 22:50 Dnevnik 3
 23:15 Vijesti iz kulture
 23:20 Peti dan, talk show
 00:15 Filmski maraton: Ciklus Jima Jarmuscha - Mrtav čovjek, američko-njemačko-japanski film
 02:10 Filmski maraton: Opake čizme, američko-britanski film
 03:55 Peti dan, talk show (R)
 04:45 Kralj vinograda 1, (R)
 05:30 Globalno sijelo

06:10 Najava programa
 06:15 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela (R)
 07:00 Patak Frka, crtana serija (R)
 07:25 Kućni svemirci, crtana serija

07:50 Mala TV
 --:-- TV vrtić: Sendvič
 --:-- Gazoon, crtani film
 --:-- Tajni dnevnik patke Matilde: Tko se nije skrio...
 08:20 Plesne note, serija
 08:45 Školski sat: Bundeve - radionica
 --:-- Puni krug
 09:30 Četvero protiv Z, serija
 10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13:30 Fotografija u Hrvatskoj
 13:45 Drugi format (R)
 14:30 H2O Uz malo vode! 2, serija za mlade
 14:55 Edgemont 3, serija za mlade
 15:20 Školski sat: Bundeve - radionica (R)
 15:50 Puni krug (R)
 16:05 Rupert, crtana serija
 16:20 Mala TV (R)
 --:-- TV vrtić (R)
 --:-- Patuljkove priče, crtani film (R)
 --:-- Tajni dnevnik patke Matilde: Tko se nije skrio... (R)
 16:50 Crtana serija
 17:05 Šaptač psima 5
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:35 Briljanteen
 19:15 Crtani film
 19:30 Glazba, glazba... pop
 20:00 Ubojiti stres, dokumentarni film
 21:00 Priljavi seksi novac 2, serija
 21:50 Nagon, TV film
 23:25 Na rubu znanosti: Michio Kushi, pionir makrobiotike
 00:15 Vrijeme je za jazz
 01:15 Retrovizor: Moja obitelj 9b, humoristična serija
 01:45 Retrovizor: 24, (R)
 02:30 Noćni glazbeni program

07:25 Roary, crtana serija
 07:40 Bumba, crtana serija
 07:55 Tomica i prijatelji, crtana serija
 08:05 TV izlog
 08:20 Nate Berkus Show
 09:15 Kad lišće pada, serija R
 10:10 Ljubav i kazna, serija R
 11:10 Inspektor Rex, serija R
 12:10 IN magazin R
 13:00 Larin izbor, serija R
 14:00 Teresa, serija
 16:00 Inspektor Rex, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Ljubav i kazna, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:00 Plava munja, igrani film
 23:50 Jerry Maguire, film

02:25 Ezo TV, tarot show
 03:55 Brigada tigrova, film,
 06:00 Nate Berkus Show R
 06:45 Sjedi i šuti, serija R
 07:10 IN magazin R
 07:30 Kraj programa

06.15 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06.55 Dragon Ball Z, animirani film (R)
 07.20 PopPixie, crtani film
 07.35 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 09.40 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 10.25 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 11.20 Imperatriz, telenovela (dvije epizode)
 13.10 Krv nije voda, serija (R)
 14.05 Cobra 11, akcijska serija (tri epizode)
 16.55 RTL 5 do 5, informativna emisija
 17.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 18.00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.05 Krv nije voda, serija
 20.00 TV PREMIJERA: Peh do daske, igrani film, komedija
 22.00 Pljačka, igrani film, triler
 00.15 Vatrene oluja, igrani film, triler
 01.55 Astro show, emisija uživo
 02.55 RTL Danas, (R)
 03.30 Pljačka, igrani film, triler

SUBOTA
29.10.2011.

05:55 Najava programa
 06:00 Drugo mišljenje (R)
 06:45 Iza ekrana (R)
 07:15 Mrtva noć, emisija pučke i predajne kulture (R)
 07:45 Hrvatska kronika BiH
 08:00 Vijesti
 08:10 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Lovci na skalpove, američki film
 09:50 Vijesti iz kulture (R)
 10:00 Vijesti
 10:10 Kućni ljubimci
 10:45 To je Europa: Tražimo stan (R)
 11:15 Normalan život, emisija
 12:00 Dnevnik
 12:30 Veterani mira, emisija
 13:15 Prizma
 13:57 Duhovni izazovi

14:30 Eko zona
 14:55 Prirodni svijet 4: Kraljica manti, dokumentarna serija
 15:45 Jelovnici izgubljenog vremena
 16:05 Euromagazin
 16:30 Potrošački kod
 17:00 Vijesti
 17:25 Reporter: State Department izbliza
 18:25 Lijepom našom: Kastav
 19:15 LOTO 7/39
 19:30 Dnevnik
 20:10 Ples sa zvijezdama
 21:55 Vijesti
 22:15 Vijesti iz kulture
 22:25 Traitor, američki film
 00:20 Filmski maraton: Kalibar 20 za specijalista, američki film (R)
 02:10 Filmski maraton: Audicija, kanadsko-američki film
 --:-- 3:00 Skica za portret
 --:-- 3:15 Pronađena domovina, dok. film
 --:-- 4:00 Reporter: State Department izbliza
 --:-- 5:00 Eko zona
 --:-- 5:25 Potrošački kod

07:15 Panorame turističkih središta Hrvatske
 07:35 Najava programa
 07:40 Patak Frka, crtana serija (R)
 08:05 Djevojčica iz budućnosti, serija za djecu
 08:30 Mala TV (R)
 --:-- Baltazar: Duga profesora Baltazara, crtani film
 --:-- Danica i tajni zec (R)
 --:-- Čarobna ploča - 7 kontinenata: Kontinentalna Hrvatska (R)
 09:00 Trolovi, crtana serija
 09:25 ni DA ni NE (R)
 10:20 Djed Mraz 3: Odbjegli djedica, američki film za djecu (R)
 11:50 Filmska matineja: Annapolis, američki film (R)
 13:30 Proslava 70. obljetnice Tamburaškog orkestra HRT-a
 14:40 KS automagazin
 15:40 Veliki snježni izazov, američko-kanadski film
 17:15 4 zida
 17:55 Rukometna Liga prvaka (Ž): Podravka - Larvik, prijenos
 19:30 Glazba, glazba... rock
 19:55 Košarka, ABA liga: Cedevita - Zagreb, prijenos
 21:50 John Adams, serija
 23:05 Andras Schiff u Teatru Olimpico

00:20 Fringe - Na rubu 1, (R)
 01:10 Noćni glazbeni program

07:35 TV izlog
 07:50 U sedmom nebu, serija
 08:45 Peppa, crtana serija
 09:00 Beyblade metal fusion
 09:25 Winx, crtana serija
 09:50 I tako to..., serija
 10:20 Smallville, serija
 11:20 Larin izbor, serija R
 14:10 Plava munja, film R
 16:00 Provjereno
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Supertalent, talent show R
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Smrtonosni let, film
 22:00 Do smrti i natrag, film
 23:55 Čovjek bez tijela, film
 01:55 Ezo TV, tarot show
 03:10 Brigada tigrova, igrani film R
 05:15 Kaktus Jack, igrani film
 06:40 Kraj programa

06.10 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06.45 PopPixie, crtani film (dvije epizode) (R)
 07.20 X-Men, animirani film
 07.50 Učilica, kviz za djecu
 08.25 Ruža vjetrova, dramska serija (dvije epizode) (R)
 10.45 Šora u 3, igrani film, komedija
 12.30 Bulworth, igrani film, komedija
 14.30 Peh do daske, igrani film, romantična komedija (R)
 16.25 Na visokoj nozi, humoristična serija
 17.30 Zvijezde Ekstra: Usher, zabavna emisija
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.05 Bibin svijet, humoristična serija (dvije epizode)
 20.00 Kraljevina, igrani film, akcijski
 22.10 Rat svjetova, film, znanstveno-fantastični
 00.20 Tijek vremena, igrani film, znanstveno-fantastični triler
 02.20 Astro show, emisija uživo
 03.20 RTL Danas, informativna emisija (R)
 03.55 Karika koja nedostaje, film, avanturistički

NEDJELJA
30.10.2011.

05:50 Najava programa
 05:55 Duhovni izazovi, (R)
 06:20 Euromagazin (R)
 07:00 Patak Frka, crtana serija (R)
 07:25 Mala TV (R)
 07:55 Vijesti iz kulture (R)
 08:00 Vijesti
 08:10 Prijatelj 3
 09:00 Vesele trojke, crtana serija
 09:25 Hamtaro, crtana serija (R)
 10:00 Vijesti
 10:15 Poirot 1, serija
 11:10 Opera box
 11:40 manjinski MOZAIK
 12:00 Dnevnik
 12:25 Plodovi zemlje
 13:20 Split: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Mir i dobro
 15:35 Emma, mini-serija
 16:35 Na japanskom stolu: Sukyjak - Govedina otkriva sojin umak
 17:00 Vijesti
 17:15 Vrtlarica
 17:45 Pjevaj moju pjesmu, glazbeni game show
 19:15 LOTO 6/45
 19:30 Dnevnik
 20:10 Sve u 71, kviz
 21:05 Loza, TV serija
 21:55 Vijesti
 22:10 Vijesti iz kulture
 22:20 Oko globusa, vanjsko politički magazin
 22:55 Emma, mini serija (R)
 23:50 Poirot 1, serija (R)
 00:45 Uvijek je sunčano u Philadelphiji 4, serija
 01:05 Uvijek je sunčano u Philadelphiji 4, serija
 01:25 Uvijek je sunčano u Philadelphiji 4, serija
 01:45 Skica za portret
 02:05 Na japanskom stolu: Sukyjak - Govedina otkriva sojin umak
 02:25 Jelovnici izgubljenog vremena (R)
 02:45 Prizma, (R)
 03:30 Lijepom našom: Kastav (2/2) (R)
 04:20 Oko globusa, vanjsko politički magazin (R)
 04:50 Plodovi zemlje (R)

07:05 Panorame turističkih središta Hrvatske
 08:05 Najava programa
 08:10 Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem Pavla Dešpalja - uz 150. obljetnicu HAZU
 09:10 Zlatna kinoteka: Taj nježni dodir krzna, američki film
 10:55 Legrad: Dan reformacije, prijenos bogoslužja

12:05 Filmska matineja:
 Ostavljeni na Antarktici, američki film (R)
 14:35 snimka koncerta
 16:30 Olimp
 16:55 Magazin nogometne lige prvaka
 17:20 Hokej, EBEL liga: Medveščak - SAPA
 Fehervar AV19, prijenos
 20:00 Ciklus filmskog spektakla: Dvije mazge za sestru Saru, američko-meksički film
 21:55 Filmski boutique: Opčinjen, američki film
 23:35 Mala miss Amerike, američki film
 01:15 Noćni glazbeni program

06:40 TV izlog
 06:55 U sedmom nebu, serija
 07:50 Peppa, crtana serija
 08:05 Beyblade metal fusion
 08:30 Winx, crtana serija
 08:55 I tako to..., serija
 09:25 Automotiv Lifestyle
 09:55 Magazin Lige prvaka
 10:25 Novac, poslovni magazin
 10:55 ZelenJava, magazin
 11:25 Larin izbor, serija R
 13:20 Bingo, igrani film
 15:10 Kaktus Jack, film R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Nevolje na kotačima, igrani film
 19:05 INA Plave vijesti
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Supertalent - audicije
 21:45 Red carpet, showbiz magazin - 1. dio
 22:00 Red carpet, showbiz magazin - 2. dio
 23:15 Smrtonosni let, film R
 01:05 Do smrti i natrag, film R
 02:45 Televizijska posla, serija
 03:10 Svi mrze Chrisa, serija
 03:35 Najgori tjedan, serija
 04:00 Red carpet, showbiz magazin R
 05:05 U sedmom nebu, serija R
 05:50 I tako to..., serija R
 06:10 Televizijska posla, serija R
 06:30 Automotiv Lifestyle R
 06:55 Novac, poslovni magazin R
 07:20 Kraj programa

06:00 RTL Danas, (R)
 06:35 PopPixie, crtani film (tri epizode) (R)
 07:30 X- Men, animirani film
 07:55 Zvijezde Ekstra: Usher, zabavna emisija
 08:50 Ruža vjetrova, dramska serija (dvije epizode) (R)
 10:55 Šora u 3, igrani film, komedija (R)

HRT1 29.10.2011. 17:25 Reporteri Naslov epizode: STATE DEPARTMENT IZBLIZA

Na koji način Amerikanci pregovaraju i koliko su u tome uspješni?

Što je to što čini državnu tajnicu Hillary Clinton najutjecajnijom ženom svijeta? Pratit ćemo neka njezina putovanja i pregovaračke vještine u postizanju američkih ciljeva. Od kada je preuzela dužnost državne tajnice Hillary Clinton je na raznim zadacima preletjela svijetom više od 150.000 milja. Zajedno sa suradnicima pokušava biti u pravom trenutku na pravom mjestu kako se ne bi naštetilo interesima Washingtona. Uz nju radi golemi broj suradnika, njih 60.000.
 Voditelj: Mirjana Rakić
 Urednik: Mirjana Rakić

12.45 Stani ili će moja mama pucati, film, komedija
 14.25 Lažna igra, film, komedija
 16.40 Discovery: Lutrija mi je promijenila život, dokumentarna serija
 17.40 Ekkluziv Vikend, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.10 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija
 20.00 Mirotvorac, igrani film, akcijski triler
 22.20 CSI: Miami, (tri epizode)
 01.05 Astro show, emisija uživo
 02.05 RTL Danas, emisija (R)
 02.40 Rat svjetova, film, znanstveno-fantastični

**PONEDJELJAK
 31.10.2011.**

05:40 Najava programa
 05:44 Split: More (R)
 06:14 Mir i dobro (R)
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:07 Kralj vinograda 2, serija
 09:52 Vijesti iz kulture (R)
 10:00 Vijesti
 10:10 Putovanja u daleke krajeve: Tasmanija - vražji otok ili rajski vrt, dokumentarna serija
 11:00 Kod Ane
 11:10 Blago svjetskih tržnica: Tajland, dok. serija
 11:40 Kulturna baština
 12:00 Dnevnik

12:32 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 13:20 Sve će biti dobro, serija
 14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:20 Treća dob, emisija za umirovljenike
 14:50 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela
 15:35 Glas domovine
 16:05 Kulturna baština
 16:25 Hrvatska uživo
 17:00 Vijesti
 17:45 8. kat, talk show
 18:30 Od Lark Risea do Candleforda 2, serija
 19:30 Dnevnik
 20:10 TV Bingo
 20:35 Provodi i sprovodi, humoristična serija
 21:10 Puls Hrvatske
 22:25 Svijet profita
 23:00 Dnevnik 3
 23:25 Vijesti iz kulture
 23:30 Tajni život umjetničkih djela 6: Dijete Božije, dokumentarna serija
 00:25 Putovanja u daleke krajeve: Tasmanija - vražji otok ili rajski vrt, dokumentarna serija
 01:10 Dr. House 6, serija (R)
 01:55 Bez traga 7, serija (R)
 02:40 Žica 2, serija (R)
 03:40 Skica za portret
 03:55 Kulturna baština (R)
 04:10 Blago svjetskih tržnica, dokumentarna serija (R)
 04:40 Kralj vinograda 2, (R)
 05:25 8. kat, talk show (R)

06:15 Najava programa

06:20 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela (R)
 07:05 Patak Frka, animirana serija (R)
 07:30 Kućni svemirci
 07:50 Mala TV
 --:-- TV vrtić: Bundeve
 --:-- Brlag: Žabe
 --:-- Čarobna ploča - 7 kontinenta: Primorska Hrvatska (R)
 08:20 Plesne note, serija
 08:45 Školski sat: Reformacija
 --:-- Ton i ton: Ples i scenografija
 09:30 Četvero protiv Z, serija
 10:00 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela (R)
 10:45 Pjevaj moju pjesmu, glazbeni game show (R)
 12:15 Vrtlarica (R)
 12:45 Oscar, američki film
 14:30 H2O Uz malo vode! 2
 14:55 Edgemont 3, serija
 15:20 Školski sat: Reformacija (R)
 15:50 Ton i ton: Ples i scenografija (R)
 16:05 Rupert, crtana serija
 16:20 Mala TV (R)
 17:10 Hrvatski kraljevi, serija
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:30 Mijenjam svijet
 19:05 Patak Frka, crtana serija (R)
 19:30 Glazbeni specijal
 20:00 Život ide dalje 2, serija
 20:50 Traumatologija
 21:20 Dr. House 6, serija
 22:05 Bez traga 7, serija
 22:45 Putem europskih fondova (R)
 23:05 Žica 2, serija
 00:05 Retrovizor: Zakon i red: Zločinačke nakane 4

00:50 Retrovizor: Moja obitelj
9b, humoristična serija
01:20 Retrovizor: Monk 6,
serija (1/16) (R)
02:00 Noćni glazbeni program

07:25 Roary, crtana serija
07:40 Bumba, crtana serija
07:55 Tomica i prijatelji
08:05 TV izlog
08:20 Nate Berkus Show
09:15 Kad lišće pada, serija R
10:10 Ljubav i kazna, serija R
11:10 Inspektor Rex, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:00 Teresa, serija
16:00 Inspektor Rex, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Ljubav i kazna, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Zadatak: Uхватite
šakala, igrani film
00:25 Nevolje na kocačima, film R
02:00 Seinfeld, serija
02:30 Heroji, serija
03:15 Ezo TV, tarot show
04:15 Bingo, igrani film, R
05:50 Nate Berkus Show R
06:30 IN magazin R
07:00 Kraj programa

06:05 RTL Danas, (R)
06:40 Dragon Ball Z, film (R)
07:05 PopPixie, crtani film
07:20 Cobra 11, (dvije epizode)
09:30 Ekkluziv Vikend, (R)
10:30 Večera za 5, (R)
11:25 Imperatriz, telenovela
(dvije epizode)
13:15 Krv nije voda, serija (R)
14:10 Cobra 11, (dvije epizode)
16:00 Ruža vjetrova, serija (R)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Kost, serija
21:50 Hawaii Five-O, akcijska
serija (dvije epizode)
23:35 RTL Vijesti
23:50 CSI: Miami, serija
(dvije epizode) (R)
01:35 Astro show, emisija uživo
02:35 Kost, serija (R)
03:20 RTL Danas, (R)

**UTORAK
2.11.2011.**

06:09 Najava programa
06:14 Treća dob, emisija za
umirovljenike (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
09:07 Kralj vinograda 2, serija
10:00 Vijesti
10:10 Putovanja u daleke
krajeve: Yunnan -
najljepša kineska
provincija, dokumentarna
serija
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zovim, vrijeme
stane - telenovela
13:20 Sve će biti dobro, serija
14:05 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:20 Među nama
14:50 Znanstvena petica
15:20 Znanstvene vijesti
15:25 Božje podzemlje
Stjepana Poglajena,
dokumentarni film
15:55 Vijesti
16:00 Mirogoj: Svi sveti,
prijenos mise
17:45 8. kat, talk show
18:30 Od Lark Risea do
Candleforda 2, serija
19:30 Dnevnik
20:10 Sve u 7!, kviz
21:05 To je Europa
21:35 U Europi,
dokumentarna serija
22:15 Vijesti
22:35 Vijesti iz kulture
22:45 Ciklus europskog filma:
Les herbes folles,
francusko-talijanski film
00:30 Šaptač psima 5 (R)
01:20 Bez traga 7, serija (R)
02:05 Žica 3, serija (R)
03:00 Putovanja u daleke
krajeve: Yunnan -
najljepša kineska
provincija, dok. serija
03:44 Skica za portret
04:10 Znanstvena petica (R)
04:40 Kralj vinograda 2, (R)
05:25 8. kat, talk show (R)

06:15 Najava programa
06:20 Kad zovim, vrijeme
stane - telenovela (R)
07:05 Patak Frka, (R)
07:30 Kućni svemirci
07:50 Mala TV
--:-- TV vrtić: Intervju
--:-- Ninin kutak: Broševi
--:-- Neli i Cezar, crtani film
--:-- Danica i mačkica
književnica
08:20 Plesne note, serija
08:45 Školski sat: Klapsko
pjevanje
--:-- Navrh jezika
09:30 Četvero protiv Z, serija
10:00 Alisa, slušaj svoje srce -
telenovela (R)

10:45 Prizma, (R)
11:30 Glas domovine (R)
12:00 Jelovnici izgubljenog
vremena: (R)
12:50 Ljubavna priča,
američki film
14:30 H2O Uz malo vode! 2
14:55 Edgemont 3, serija
15:20 Školski sat: (R)
15:55 Navrh jezika (R)
16:05 Rupert, crtana serija
16:20 Mala TV (R)
16:50 crtana serija
17:05 Šaptač psima 5
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:35 Generacija Y:
Prekidi (R)
19:05 Patak Frka, (R)
19:30 Garaža: Much Adi
About Nothing
20:00 Ljubav se događa,
američki film
21:50 Bez traga 7, serija
22:35 Putujmo povoljno:
Amsterdam,
dokumentarna serija
23:05 Žica 3, serija
00:00 Retrovizor: Zakon i red:
Zločinačke nakane 4
00:45 Retrovizor: Moja obitelj
9b, humoristična serija
01:15 Retrovizor: Monk 6,
serija (R)
02:00 Noćni glazbeni program

07:00 Bakugan, crtana serija
07:25 Roary, crtana serija
07:40 Bumba, crtana serija
07:55 Tomica i prijatelji
08:05 TV izlog
08:20 Nate Berkus Show
09:15 Kad lišće pada, serija R
10:10 Ljubav i kazna, serija R
11:10 Inspektor Rex, serija R
12:10 IN magazin R
13:00 Larin izbor, serija R
14:00 Teresa, serija
16:00 Inspektor Rex, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Larin izbor, serija
20:40 Liga prvaka: Borussia
Dortmund - Olympiacos FC
22:45 Večernje vijesti
23:05 Mr. Bean, serija
23:30 Sažeci Lige prvaka
00:00 Zadatak: Uхватite
šakala, igrani film R
02:00 Seinfeld, serija 18/180
02:30 Zvijer, serija 9/13
03:15 Ezo TV, tarot show
04:15 Heroji, serija R
05:00 Nate Berkus Show R
05:40 IN magazin R
06:10 Kraj programa

06:20 RTL Danas, (R)
06:55 Dragon Ball Z, (R)
07:25 PopPixie, crtani film
07:35 Cobra 11, (dvije epizode)
09:45 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:30 Večera za 5, (R)
11:25 Imperatriz, (dvije epizode)
13:15 Krv nije voda, serija (R)
14:10 Cobra 11, (dvije epizode)
16:00 Ruža vjetrova, serija (R)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
21:00 Kost, serija
21:50 Put osvete, (dvije epizode)
23:45 RTL Vijesti
00:00 Hawaii Five-O, akcijska
serija (dvije epizode) (R)
01:40 Astro show, emisija uživo
02:40 Kost, serija (R)
03:25 RTL Danas, (R)

**SRIJEDA
3.11.2011.**

06:09 Najava programa
06:14 Među nama (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
09:07 Kralj vinograda 2, serija
09:52 Vijesti iz kulture (R)
10:00 Vijesti
10:10 Pogled u budućnost:
Tajna dugog života,
dokumentarna serija
10:35 Pogled u budućnost:
Lijekovi za svaki dan,
dokumentarna serija
11:10 Oprah show
12:00 Dnevnik
12:32 Kad zovim, vrijeme
stane - telenovela
13:20 Sve će biti dobro, serija
14:05 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:20 Riječ i život: Kako nas
obvezuju mrtve duše?,
religijski program
14:50 Alisa, slušaj svoje srce
15:35 Indeks
16:05 HAZU Portreti
16:25 Hrvatska uživo
17:00 Vijesti
17:45 8. kat, talk show
18:20 Od Lark Risea do
Candleforda 2, serija
19:15 LOTO 7/39
19:30 Dnevnik
20:10 Stipe u gostima 4, serija
20:50 Misija: Zajedno
21:45 Paralele
22:15 Otvoreno
23:00 Dnevnik 3
23:25 Vijesti iz kulture
23:30 Drugi format
00:20 Šaptač psima 5 (R)
01:10 Oprah show
01:50 Žica 3, serija (R)

02:45 Skica za portret
03:04 Indeks, (R)
03:34 Paralele (R)
03:59 Drugi format (R)
04:44 Kralj vinograda 2, (R)
05:29 8. kat, talk show (R)

06:15 Najava programa
06:20 Kad zovim, vrijeme
stane - telenovela (R)
07:05 Patak Frka, (R)
07:30 Kućni svemirci
07:50 Mala TV
08:20 Plesne note, serija
08:45 Školski sat: Gdje su
nestali junaci stripa
09:30 Četvero protiv Z, serija
10:00 Globalno sijelo (R)
10:30 Fotografija u Hrvatskoj
10:45 Fluke, američki film
12:20 Svijet profita
12:50 Potrošački kod (R)
13:20 Eko zona (R)
13:50 Briljanteen (R)
14:30 H2O Uz malo vode! 2
14:55 Edgemont 3, serija
15:20 Školski sat: Gdje su
nestali junaci stripa (R)
15:50 Izazovi: Krila nade,
izraelski dok.film (R)
16:05 Rupert, crtana serija
16:20 Mala TV (R)
16:50 crtana serija
17:05 Šaptač psima 5
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:35 4 zida (R)
19:05 Patak Frka, (R)
19:30 Glazba, glazba... šansone
20:00 Nogometna Liga prvaka
- emisija
20:40 Nogometna Liga
prvaka: Ajax - Dinamo,
1. poluvrijeme
21:40 Nogometna Liga
prvaka: Ajax - Dinamo,
2. poluvrijeme
22:35 Nogometna Liga prvaka
- emisija
23:25 Žica 3, serija
00:20 Gavin i Stacy 1, serija
00:50 Retrovizor: Moja obitelj
9b, humoristična serija
01:20 Retrovizor: Monk 6,
serija (R)
02:05 Noćni glazbeni program

07:00 Bakugan, crtana serija
07:25 Roary, crtana serija
07:40 Bumba, crtana serija
07:55 Tomica i prijatelji
08:05 TV izlog
08:20 Nate Berkus Show
09:15 Kad lišće pada, serija R
10:10 Mr. Bean, serija R
10:40 Seinfeld, serija R
11:10 Inspektor Rex, serija R
12:10 IN magazin R

13:00 Larin izbor, serija R
 14:00 Teresa, serija
 16:00 Inspektor Rex, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Ljubav i kazna, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Ulični tango, igrani film
 00:25 Stiže iznenađenje, film
 02:00 Seinfeld, serija 19/180
 02:30 Na putu prema dolje, serija
 03:20 Ezo TV, tarot show
 04:20 Seinfeld, serija R
 04:45 Zvijer, serija
 05:30 Nate Berkus Show R
 06:15 IN magazin R
 06:45 Kraj programa

06:20 RTL Danas, (R)
 06:55 Dragon Ball Z, (R)
 07:25 PopPixie, crtani film
 07:35 Cobra 11, (dvije epizode)
 09:45 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10:30 Večera za 5, (R)
 11:25 Imperatriz, telenovela (dvije epizode)
 13:15 Krv nije voda, serija (R)
 14:10 Cobra 11, (dvije epizode)
 16:00 Ruža vjetrova, serija (R)
 16:55 RTL 5 do 5
 17:05 Večera za 5
 18:00 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:05 Krv nije voda, serija
 20:00 Ruža vjetrova, serija
 21:00 Kost, serija
 21:50 CSI: NY, (dvije epizode)
 23:40 RTL Vijesti

23:55 Put osвете, (dvije epizode)
 01:35 Astro show, emisija uživo
 02:35 Kost, serija (R)
 03:20 RTL Danas, (R)

ČETVRTAK 4.11.2011.

06:04 Najava programa
 06:09 Riječ i život: Kako na obvezuju mrtve duše?, religijski program (R)
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 09:07 Kralj vinograda 2, serija
 09:52 Vijesti iz kulture (R)
 10:00 Vijesti
 10:10 Pogled u budućnost: Svemirska utrka, dokumentarna serija
 10:35 Pogled u budućnost: Bolnica sutrašnjice, dokumentarna serija
 11:10 Oprah show
 12:00 Dnevnik
 12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 13:20 Sve će biti dobro, serija
 14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:20 Trenutak spoznaje
 14:50 Alisa, slušaj svoje srce
 15:35 Sadio Pavle vinograd, dokumentarni film
 16:05 Fotografija u Hrvatskoj
 16:25 Hrvatska uživo
 17:00 Vijesti
 17:45 8. kat, talk show
 18:30 Od Lark Risea do Candleforda 2, serija
 19:30 Dnevnik

20:10 Sve u 71, kviz
 21:10 Bitka za Vukovar: Predaja, dok. serija
 22:05 Otvoreno
 22:50 Dnevnik 3
 23:20 Vijesti iz kulture
 23:25 Zemlja znanja, dokumentarni film
 00:30 U uredu 4, serija
 00:50 U uredu 4, serija
 01:10 U uredu 4, serija
 01:30 Oprah show
 02:10 Žica 3, serija (R)
 03:05 Skica za portret
 03:29 Bitka za Vukovar: Predaja, dok. serija (R)
 04:14 Pola ure kulture (R)
 04:39 Kralj vinograda 2, (R)
 05:24 8. kat, talk show (R)

06:15 Najava programa
 06:20 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela (R)
 07:05 Patak Frka, (R)
 07:30 Kućni svemirci
 07:50 Mala TV
 08:20 Plesne note, serija
 08:45 Školski sat: LAUBA - kuća za ljude i umjetnost
 09:30 Četvero protiv Z, serija
 10:00 Alisa, slušaj svoje srce - (R)
 10:45 Khratine, norveški film (R)
 12:05 Indeks, (R)
 12:35 Znanstvena petica
 13:05 HAZU Portreti (R)
 13:15 Fotografija u Hrvatskoj
 13:30 Oko globusa, vanjsko politički magazin (R)
 14:00 KS automagazin (R)
 14:30 H2O Uz malo vode! 2
 14:55 Edgemont 3, serija

15:20 Školski sat: LAUBA - kuća za ljude i umjetnost (R)
 15:50 Kokice (R)
 16:05 Rupert, crtana serija
 16:20 Mala TV (R)
 16:50 crtana serija
 17:15 Traumatologija (R)
 17:50 Euroliga, emisija uoči
 18:00 Euroliga: Rubin - Tottenham, prijenos
 20:00 Rukometni Kup četiri nacije: Hrvatska - Češka, prijenos
 21:35 Euroliga, uključanje u prijenos
 22:50 Euroliga, emisija nakon
 23:10 Žica 3, serija
 00:05 Retrovizor: Zakon i red: Zločinačke nakane 4
 00:50 Retrovizor: Moja obitelj 9b, humoristična serija
 01:20 Retrovizor: Monk 6, (R)
 02:05 Noćni glazbeni program

07:00 Bakugan, crtana serija
 07:25 Roary, crtana serija
 07:40 Bumba, crtana serija
 07:55 Tomica i prijatelji
 08:05 TV izlog
 08:20 Nate Berkus Show
 09:15 Kad lišće pada, serija R
 10:10 Ljubav i kazna, serija R
 11:10 Inspektor Rex, serija R
 12:10 IN magazin R
 13:00 Larin izbor, serija R
 14:00 Teresa, serija
 16:00 Inspektor Rex, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 In magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV

20:05 Ljubav i kazna, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Provjereno
 23:25 Superman, igrani film
 01:50 Stiže iznenađenje, film R
 03:25 Ezo TV, tarot show
 04:25 Na putu prema dolje, serija
 05:15 Sjedi i šuti!, serija
 05:40 Nate Berkus Show R
 06:20 IN magazin R
 06:55 Kraj programa

06:20 RTL Danas, (R)
 06:55 Dragon Ball Z, (R)
 07:25 PopPixie, crtani film
 07:35 Cobra 11, (dvije epizode)
 09:45 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10:30 Večera za 5, (R)
 11:25 Empretriz, (dvije epizode)
 13:15 Krv nije voda, serija (R)
 14:10 Cobra 11, (dvije epizode)
 16:00 Ruža vjetrova, serija (R)
 16:55 RTL 5 do 5, informativna emisija
 17:05 Večera za 5, lifestyle emisija
 18:00 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:05 Krv nije voda, serija (R)
 20:00 Ruža vjetrova, dramska serija
 21:00 Kost, serija
 21:50 Kućanice, humorna serija (dvije epizode)
 23:40 RTL Vijesti
 23:55 CSI: NY, serija (dvije epizode) (R)
 01:35 Astro show, emisija uživo
 02:35 Kost, serija (R)
 03:20 RTL Danas, (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radiotelevizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice, emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 15,35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

Poetski predah • Popularne melodije - zabavna glazba (ponedjeljkom) • Na valovima hrvatske glazbene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock vremeplov (četvrtkom) • Minute za jazz (petkom)

19,30 - 20,00

Europski magazin - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • Kulturna povijest (utorkom) • Znanjem do zdravlja (srijedom) • Razmišljanje dopušteno (četvrtkom) • Tjedni vodič (petkom)

20,00 - 20,30

»U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • Aktualije (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
Subota

18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 18,15 Vojvodanski tjedan
 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 19,00 Vjerska emisija, duhovna glazba
 20,00 Divni novi svijet
 20,55 Odjava programa

Nedjelja

18,00 Najava programa, Vijesti dana
 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 19,30 Putnici kroz vrijeme - emisija za djecu Hrvatskoga radija
 20,00 Hrvatima izvan domovine - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

NOGOMET

MEĐUOPĆINSKA NOGOMETNA LIGA SOMBOR – APATIN – ODŽACI – KULA

Nova ništica Sončana

SOMBOR – I u 10. kolu Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula nogometaši sončanskog Dinama i pored bolje igre i konkretnijih prigoda za postizanje zgoditaka, pretrpjeli su minimalan poraz na gostovanju u popularnom somborskom izletištu Šikara. Iako oslabljeni zbog javnih opomena, plavi su od prve minute zaigrali napadački, imali stalnu inicijativu, ali lopta jednostavno nije htjela u mrežu domaćina, pa se na odmor otišlo bez zgoditaka. U nastavku ista slika, no, po starom nogometnom pravilu, poslije brojnih zapucanih prigoda Sončana, Dinamova obrana je u 75. minuti vrlo nespretno intervenirala i primila krajnje jeftin zgoditak. Do kraja utakmice vidjelo se još nekoliko poluprilika Sončana, no, mreža domaćina za njih je ostala začarana, tako da je konačni rezultat OFK Šikara – Dinamo 1 – 0.

Dinamo: Smiljanić, Krstin, S. Vidaković, Bačić, Krpjan, Barunov, Duraković, Tadijan, Kmezić, O. Mihaljev (K. Vidaković), Klipa (L. Mihaljev)

I. A.

Protokol o suradnji

SUBOTICA – Četiri mjesne zajednice (Gat, Ker, Novo Selo i Mali Bajmok) i četiri osnovne škole (Matko Vuković, Ivan Milutinović, Đuro Salaj i Szecsenyi Istvan) potpisale su u ponedjeljak, 24. listopada, u prostorijama subotičkog Sportskog saveza, protokol o suradnji s NK Bačka. Ovaj dokument bi trebao doprinijeti boljim odnosima između najstarijeg nogometnog kluba s MZ u neposrednoj okolici i dječijoj populaciji koja pohađaju navedene škole.

RIBOLOV

Smudijada 2011

SRIJEMSKA MITROVICA - U Srijemskoj Mitrovici održano je jedanaesto po redu natjecanje u lovu smuđa »Smudijada 2011« u organizaciji USR Zlatna Ribica. Na natjecanju održanom 22. i 23.

listopada sudjelovalo je 36 ribolovaca iz Srbije i Bugarske. Loše vrijeme utjecalo je na manji broj prijavljenih natjecatelja kao i na ulov ribe, jer je veći dio prvog dana padala jaka kiša praćena vjetrom. Najveću ribu na ovom natjecanju, gdje se lovi isključivo vještačkim mamacima (varalicama) i po principu Catch & Release (uhvati i pusti) ulovio je Nikola Bundalo iz Futoga, soma od 27kg i 162cm dužine. Premda se ovaj som nije bodovao (boduju se samo smuđevi) Nikola je ipak osvojio prvo mjesto, jer je prethodno ulovio dva smuđa ukupne težine 1340 g. Natjecatelj iz Bugarske Miroslav Vanušev osvojio

je drugo mjesto sa smuđem od 1180 g., dok je treće mjesto pripalo domaćem natjecatelju Branislavu Janoševiću čiji je smuđ bio težak od 690 g. Sve ukupno ulovljeno je deset riba, od toga šest smuđeva, dvije štuke i po jedan klen i som.

KARATE

»Zlatna pesnica«

ODŽACI - Na natjecanju u organizaciji Šotokan karate saveza Srbije, Karate federacije Vojvodine i karate kluba Mladost iz Odžaka održan

je 3. tradicionalni karate turnir »Zlatna pesnica 2011«. Na turniru je nastupilo 350 natjecatelja iz Srbije, FBiH i Republike Srpske. KK Enpi iz Subotice je nastupio sa 17 natjecatelja i osvojio je 14 medalja: 7 zlatnih, 6 srebrne i 4 brončane. Najvažniju medalju u seniorskoj konkurenciji – u apsolutnoj kategoriji osvojio je Milan Čopić, dok su osvajači medalja ostalih medalja: Zlato: Simona Ivković, Maja Svrđlin, Ognjen Graovac, Marko Sadojević, Danijel Vojnić, Dario Cipo, Srebro: Sofija Arsić, Nemanja Belina, Miloš Savić, Ognjen Graovac – kate, Antonio Horvatski, Bronca: Stefan Savić, Stefan Graovac.

GIMNASTIKA

Oktobarska nagrada Terezi Kočiš

SOMBOR - Ovogodišnju Oktobarsku nagradu koju grad Sombor dodjeljuje svake godine jednoj osobi, dobila je gimnastičarka *Tereza Kočiš* iz Lemeša. Nagrada je dodijeljena za trajno životno djelo u oblasti sporta. Tereza je bila sedmostruki prvak SFRJ u juniorskoj i seniorskoj konkurenciji. Na Svjetskom prvenstvu u Bazelu 1950. godine, osvojila je srebrnu medalju u parteru, a osam godina poslije u Moskvi srebro u generalnom plasmanu. Sudjelovala je na Olimpijskim igrama u Helsinkiju 1950. godine i u Rimu 1960. godine. U svojoj sportskoj karijeri nastupala je za somborski GK Polet, te beogradske timove Partizan i Željezničar.

Z. G.

FLASH VIJESTI

- *NOGOMET, Super liga Srbije: Spartak ZV – Rad 0-0
- *NOGOMET, Vojvodanska liga skupina Istok: Bačka – Radnički (B) 0-1
- *NOGOMET, Gradska nogometna liga Subotice: Zrinjski – Hajduk 4-1
- *RUKOMET, Prva liga: Spartak Vojput – Priboj 26-18
- *KOŠARKA, žene, Prva liga: Spartak – Student 70-81
- *KOŠARKA, B liga: Mladost(Č) – Spartak 89-63
- *ODBOJKA, žene, Super liga: Spartak – Kolubara 3-1
- *ODBOJKA, Prva liga: Niš – Spartak 0-3
- *HRVANJE, Prva liga: Spartak – Partizan 5-2

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04, 36/09) Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životne sredine, Služba za zaštitu životnoga okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

da je podniet zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš od strane nositelja projekta »Park Palić« D. O. O. Palić, Kanjiški put 17a, za Projekt: »ČIŠĆENJA I REMEDIJACIJE MULJA IZ JEZERA PALIĆ«.

Uvid u podatke, obavjest i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnoga okoliša i održivi razvoj, II. kat Gradske kuće u Subotici, soba 226, u periodu od 28. 10. 2011. do 7. 11. 2011. godine, u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo vas da u roku od 10 dana, od dana oglašavanja, dostavite mišljenje o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

Nacionalni trenažni centar

Svečanim otvorenjem u petak 21. listopada, »glavni grad stolnog tenisa« na prostorima nekadašnje zajedničke države, nakon više desetljeća čekanja dobio je modernu sportsku dvoranu namijenjenu stvaranju budućih šampiona celuloidne loptice. Dvorana veličine 1.000 četvornih metara, s deset vrhunskih igračih stolova otvara mogućnost za najkvalitetniji trening i prostor za omasovljenje sporta koji je donio brojne međunarodne naslove i medalje, proslavljajući Suboticu diljem svijeta. Lijep, funkcionalni stolnoteniski objekt koji se nalazi u sklopu postojeće Gradske dvorane sportova, skupa s predsjednikom Europske stolnotenisačke unije *Stefanom Bossijem*, otvorila je ministrica za mladež i sport, *Snežana Samardžić – Marković*, koja je u kratkoj izjavi za naš tjednik prokomentirala ovaj svečani događaj:

»Ponosna sam što smo danas otvorili nacionalni trenažni cen-

tar, posebice što je Subotica grad u kojem je ovaj centar otvoren, grad koji ima dugu i uspješnu tradiciju stolnoga tenisa. Nadam se da će budući šampioni u svim natjecateljskim kategorijama, paraolimpijci i djeca, s uspjehom koristiti mogućnosti koje ovaj sportski objekt pruža«.

Okupljenim uzvanicima i gostima na otvorenju, prigodnim govorima obratili su se i subotički gradonačelnik *Saša Vučinić*, te član gradskog vijeća za mladež i sport *Nemanja Simović*. Ukupna vrijednost cijeloga projekta iznosi 42 milijuna dinara, od kojih je većinski dio od 37 milijuna financiralo Ministarstvo za mladež i sport Republike Srbije.

Dražen Prčić

DRAGUTIN ŠURBEK, LEGENDA HRVATSKOG STOLNOG TENISA I POČASNI GOST

Subotica je zaslužila stolnotenisačku dvoranu

Za one malo mlade, koji se još nisu niti bili rodili, moramo pojasniti kako su već pomalo daleke 1983. godine *Dragutin Šurbek* i *Zoran Kalinić* osvojili naslov svjetskih prvaka u igri parova, a da je živa legenda hrvatskog stolnog tenisa punih 37 godina igrala u reprezentativnim majicama, i osvojila 37 odličja na najvećim stolnotenisačkim natjecanjima. U kratkom razgovoru s jednim od najboljih hrvatskih sportaša svih vremena, zamolili smo ga za impresije u vezi otvorenja stolnotenisačke dvorane i ponovnog dolaska na sjever Bačke:

»Došao sam u Suboticu na poziv svog velikog prijatelja i nekadašnjeg suigrača Zorana Kalinića, a drago mi je da su ovom lijepom otvorenju nazočile i još neke legende stolnog tenisa poput *Istvana Jonyera*, *Bele Mesaroša*, *Aleksandra Karakaševića* i drugih, jer ovaj grad zaslužuje imati jedan ovakav sportski objekt. Subotica je oduvijek imala tradiciju odgoja nadarenih igrača koji su pravili velike rezultate, i mislim da će u budućnosti, s radom u ovoj divnoj dvorani polučiti nove, vrijedne rezultate«.

Upitali smo aktualnog predsjednika zagrebačkog stolnotenisačkog saveza za komentar nedavnog osvajanja europskog zlata *Andreja Gaćine* u paru, najvećeg uspjeha hrvatskog stolnog tenisa od njezine samostalnosti.

»Ponosan sam na mladog i talentiranog Andreja Gaćinu koji je, nakon 43 godine i mog naslova u Lyonu, postao još jedan Hrvat s naslovom europskog prvaka i prvi kojemu je to uspjelo u novijoj povijesti hrvatske države. Njegov uspjeh predstavlja veliki rezultat i nastavak velike tradicije hrvatskog stolnog tenisa. Nažalost najveći problem je nedostatak kvalitetnog profesionalnog trenerskog kadra, jer naši najbolji stručnjaci odlaze vani i mi ih moramo pokušati zadržati u Hrvatskoj. Gaćina trenira u našem stolnotenisačkom centru u Zagrebu, koji ima na raspolaganju 25 stolova i sada se dogovaram s Zoranom Kalinićem da u budućnosti napravimo jednu međunarodnu suradnju, razmjenu igrača i zajedničkim pripremama.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

POGLED S TRIBINA

Hrvatski nogomet

Sve je bliži baražni duel između Hrvatske i Turske koji će odlučiti o još jednom putniku na Europsko nogometno prvenstvo 2012. godine, duel koji bi mogao umnogome odlučiti i o budućnosti hrvatskog nogometa. Ova generacija pod vodstvom Slavena Bilića nije uspjela »otputovati« na SP u Južnu Afriku 2010. godine, a ne uspije li sredinom studenoga »izvaditi kartu« za Poljsku i Ukrajinu, postavit će se ozbiljno pitanje gdje je konačni domet države koja je 1998. godine bila treća na svijetu.

Pripreme za prvi susret baražnog doigravanja 11. studenoga na Turk Telekom Areni u Istanbulu obuhvaćaju sve moguće analize, te maksimalno kritičko sagledavanje aktualnog stanja u domaćem nogometu. Vagaju su se svi potencijalni kandidati za najbolji mogući sastav koji ima samo jedan cilj. Izboriti pozitivan rezultat, revanširati se Turcima za šokantan poraz na prošlom EP u Austriji i Švicarskoj, i plasirati se među 16 najboljih reprezentacija staroga kontinenta.

Hrvatski prvak Dinamo je pred novim susretom u Ligi prvaka, također po mnogo čemu odlučujućem, jer bi sve osim gostujuće pobjede u Amsterdamu značilo i vrlo vjerojatni oproštaj od Europe. Velike ambicije i ovoga su se puta pretvorile u surovu realnost istine da su druge momčadi znatno jače. I financijski, i igrački, i naravno rezultatski. Stoga, upravo, nogometna reprezentacija Hrvatske mora odigrati dvije utakmice »života«, osobito onu uzvratnu u Zagrebu (15. studenoga) i ostaviti u životu hrvatski nogomet. Jer, nogomet se može razvijati samo na velikoj sceni, a propuštanje velikih natjecanja poput svjetskog i europskog prvenstva znači surovu osudu na epizodnu kvalifikacijsku ulogu, kakva je trenutačno Dinamova u Ligi prvaka.

D. P.

žena je u produžetku od Olimpije (91-90) i nakon četiri odigrana kola nalazi se na jedanaestom mjestu.

RUKOMET

Prvi poraz Zagreba CO

Momčad europskog prvaka, Barcelone, bila je prejaka za Zagreb CO (31-30) u subotnjem spektaklu u zagrebačkoj Areni, ali je unatoč prvom porazu u novoj sezoni Lige prvaka hrvatski prvak zadržao drugo mjesto na tablici skupine A.

Cjelokupan prihod s ovog susreta darovan je obitelji pokojnog rukometaša Iztoka Puca, koji je branio boje Zagreba i hrvatske reprezentacije. Sljedeći susret Zagreb CO igrat će 20. studenoga u gostima kod Chambéry Savoie.

TENIS

Troje u prvih 35

Hrvatski muški tenis i dalje ima tri igrača među TOP 50, Htočnije među prvih 35 na ATP ranking ljestvici. Najbolje plasirani je Marin Čilić na 22. mjestu, Ivan Ljubičić je 27. igrač, dok je Ivan Dodig skliznuo za tri pozicije i sada drži 35. mjesto. Odličnim rezultatima u posljednje vrijeme vraća se i Ivo Karlović i na 54. poziciji samo je na korak od povratka među 50 najboljih tenisača svijeta.

NOGOMET

Pobjede vodećih

Nakon prvog poraza u prošlom kolu Dinamo je na domaćem terenu svladao Rijeku (2-0) i održao prednost od četiri boda ispred Hajduka, koji je na gostovanju kod Lučkog sigurnom igrom (3-0) nastavio seriju dobrih rezultata. Trećeplasirana momčad Splita zabilježila je domaću pobjedu protiv Istre 1961 (3-1).

Ostali rezultati 12. kola: Slaven – Šibenik 1-0, Osijek – Varaždin 2-2, Cibalia – Zadar 2-0, Karlovac – Lokomotiva 0-1, Inter – Zagreb 3-1. Tablica: Dinamo 31, Hajduk 27, Split 24, Slaven 22, Inter 20, Osijek, Zagreb 19, Rijeka, Zadar, Cibalia 16, Lokomotiva 15, Istra 1961, Karlovac 11, Šibenik, Lučko 9, Varaždin 2.

KOŠARKA

Gostujući uspjesi Cedevite i Cibone

Pobjedama na strani protiv Crvene zvezde (91-90) i Zlatorog Laška (84-76) hrvatski predstavnici Cedevite i Cibona i dalje se nalaze na četvrtoj i petoj poziciji držeći priključak za vrh tablice regionalne košarkaške ABA lige. Momčad Zagreb CO pora-

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rse-mail: funero@funero.co.rsKod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem kuću od čvrstog materijala s dvorištem, ukupno 629 m², Beogradski put 30. Stambena površina 114 m², podrum 100 m². Tel.: 063 8765 071; 024 520 289.

Prodajem jednosoban stan na Prozivki 37 m², VI. kat, CG, KTV. Obnovljena kupaoonica – tuš i svugdje laminat. Cijena 26.000 eura. Tel.: 024/ 553-571.

Prodajem kuću u Maloj Bosni – Kaponja, uz Bajmočku cestu, s etažnim grijanjem, trofaznom strujom, nusprostorijama i placem. Vrijedi pogledati. Tel.: 024/ 521- 407; 064/ 34-68-431.

Prodajem katnu kuću u Subotici od 150 m² sa svim priključcima, u mirnom kraju. Okućnica 576 m² u novogradnji, papiri su uredni. Useljiva odmah. Može i zamjena za kuću u okolici Zagreba. Tel.: 024/566-898.

Prodajem garažu u centralnoj garaži na Radijalcu, na katu. Tel.: 064/288-72-13.

Iznajmljujem apartmane u blizini mora – Crikvenica. Tel.: +385/ 51/241-053.

Izdaje se jednosoban stan na Radijalcu za jednu ili dvije osobe. Tel.: 064/ 2887 213.

Prodajem klavirnu autoprikolicu. Tel.: 024/ 566-898.

Dvorila bih starije osobe, ili vodila kućanstvo. Svaki dogovor je moguć. Tel.: 060/ 0555-907.

Tražim pouzdanu obitelj koja bi rado prihvatila skrbiti za stariju ženu kao člana obitelji. Osijek, Našice, Bjelovar, Krapina, Toplice i Koprivnica. Hitno! Tel.: +381/ 62-12-93-892.

Izdajem u Kraljevici dobro opremljen apartman s velikom terasom, 150 m od plaže. Tel.: 063 7400209

Izdajem sobe s kupatilom i upotrebom kuhinje u Makarskoj. Parking osiguran. Tel.: 021 6433 – 395; 060 6331 910; 00 385 21 617 909.

Prodajem nedovršenu kuću na placu od 400 m² u Tavankutskoj ulici, preko puta Blaškova križa, u blizini centra grada. Tel.: 062 513 798.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Izdajem sobu za bruća, ulica Petra Lekovića 13/13. Tel.: 024 522 794.

Prodajem vikendicu na Paliću u Vikend naselju, stambeni dio 54 m², a dvorišni oko 400 m². Tel.: 063 502 396 i 063 504 972.

Izdaje se namješten stan od 25 m² za dva učenika ili studenta u Zemunu. Tel.: (011) 2104 257.

Prodaju se razna bunjevačka ruva, svile, sefiri, žoržet, svilene i druge marame, kožne muške čizme i ženske folklor cipele. Tel.: 024/532570

Prodaje se kombajn 780 Zmaj sa adaptacijom za suncokret 142 ili 141. Tel.: 024/532570

Prodajem sveže vrcani med: suncokretov (400 din/kg) i bagremov (450 din/kg). Tel.: 065/ 505 1957.

Izdajem namješteni jednosobni stan na Prozivci, Nade Dimić 40. Tel.: 783 209, zvati od 17 do 20 sati.

Slobodan muškarac (45) upoznao bi slobodnu žensku ozbiljnu osobu bez obveza. Tel.: 063/8533015.

Čamci od bijelog slavonskog hrasta po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064-3467056 ; www.okrugic-camci.co.rs

Izdajem dvosoban namješten stan u centru Subotice. Tel.: 064-9699933.

Prodajem prirodne rakije od dunje, šljive i miješanog voća. Tel.: 024-532-179; 0628170152.

Prodajem stan 42 m² u Kerskom naselju. Može zamjena za poljoprivredno zemljište (okolica Starog Žednika, Đurđin, Mala Bosna, Verušić). Cijena: 20.500 eura. Tel.: 069 2355039.

Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisma« iz Subotice moli ljude dobre volje da im daruju polovni pianino ili bolju klavijaturu (sintisajzer) potrebnu za aktivnosti udruge. Predstavnik udruge možete kontaktirati na telefon: 060/016-1167.

Kupujem: plinske boce, plaćam 1000 dinara, krupnjak krupač Odžaci do 70 eura, a Lifam do 50 eura i kupujem traktor IMT ili Rakovica, priključne strojeve, motokultivator. Tel.: 063-8131246.

U Subotici na Radijalcu izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaoice, CG CATV, za učenika-cu studenta-cu nepušača. Tel.: 024-558227 ili 061-1979116.

Torte i kolače pravim. POVOLJNO. Tel.: 024-527-499 i 064-18-39-591.

Prodajem sliku ulje na platnu hrvatskog slikara Ivana Čorka. Slika je stara 50-60 godina. Tel.: 061-139-19-52.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važiti će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara

☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 40 EURA

☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

* **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**

* **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:

NIU »Hrvatska riječ«,

Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

POLAZNICI TAMBURAŠKE ŠKOLE HKUD-A »VLADIMIR NAZOR« IZ SOMBORA

Svirat ćemo već za šest mjeseci

Namjerno sam birao starije i više nade polažem u, recimo, generacije pedesetogodišnjaka, jer smatram da će oni kada nauče svirati ostati u društvu, dok će mlađi otići, kaže voditelj Emil Antunić

Kulturno-umjetničkim društvima uvijek su potrebni tamburaši kako bi folklorne plesove pratili na probama i nastupima. Ali, društva oduvijek prati problem nedostatka tamburaša. Teško je kompletirati tamburaški sastav koji bi bio pri ruci kad god to zatreba. Problem je u tome što mlađi tamburaši iz društava odlaze na »tezgarenja« i zarađuju novac.

S obzirom da niti jedno naše hrvatsko kulturno-umjetničko društvo nema prevelik proračun kako bi plaćalo ozbiljniji tamburaški sastav, a razumljivo, sastavi ne ostavljaju svoje svirke zbog folkloru, jer je sviranje mnogima jedini izvor zarade, društva se »krpe« kako umiju i kako stignu.

ZA SADA PETNAEST POLAZNIKA

HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora osamdesetih je godina prošloga stoljeća imao školu tambure koju su vodili *Zlatko Pajčić*, *Đura Parčetić*, a nešto kasnije i *Emil Antunić*. Iz tih je škola izašlo puno vrsnih tamburaša koji i danas sviraju, a neki se od njih i profesionalno bave tamburaškom glazbom. Stjecajem okolnosti, tamburaši su Hrvatski dom u Somboru napuštali, što zbog privatnih poslova, što zbog sviranja na drugim mjestima, i svaka nova generacija folklorista imala je isti problem – nedostatak članova za tamburaški orkestar koji bi redovito bio uz njih.

Emil Antunić, poznati somborski gitarist, tamburaš, autor pjesama, producent i aranžer, želio je tome stati na kraj i ovih je dana osnovao školu tambure u HKUD-u »Vladimir Nazor«.

Sa sata teorije

Probe se održavaju utorkom, a odziv je dobar. Petnaestak polaznika različitih uzrasta počelo je pohađati sate, glazbeno se opismenjavaju i svi skupa rade na nabavi glazbala.

»Profesionalizam je razlog zbog kojeg tamburaši napuštaju KUD-ove«, kaže Emil Antunić, te dodaje: »Nastupi folklorne sekcije su obično vikendom kada i tamburaši imaju svoje svirke. Problem je zadovoljiti potrebe folkloru i iz tog smo razloga i pokrenuli ovu školu.«

TEORIJA ZA POČETAK

Sva društva forsiraju mlade, u njima vide budućnost, a želja je Antunića bila da se u ovu školu upišu svi uzrasti, osobito oni stariji. Za to nam daje sljedeće obrazloženje.

»Imam polaznike od 6, pa do 60 godina. Namjerno sam birao

starije i više nade polažem u, recimo, generacije pedesetogodišnjaka, jer smatram da će oni kada nauče svirati ostati u društvu, dok će mlađi otići. Mlađi se žele probiti, osnovati svoj sastav i negdje 'težgariti', dok stariji baš i nemaju volje u svojim godinama stvarati neku veliku glazbenu karijeru, ali vole boraviti ovdje u Hrvatskom domu i pomoći svome društvu.«

Probe su počele i trenutačno se radi teorija. Emil Antunić smatra kako se od ovog broja polaznika neće moći napraviti ozbiljan tamburaški orkestar, jer će, ako je vjerovati statistikama, većina napustiti sviranje, ali sve je moguće ukoliko bude još zainteresiranih za sviranje tambure. Još nije kasno, škola je otvorena za sve uzraste.

»Pravi tamburaški orkestar nećemo imati jer nemamo do-

voljno upisanih u našu školu tambure. Potrebno je najmanje trideset osoba, a kasnije bi se vidjelo može li se nešto ozbiljnije napraviti, jer statistike govore kako od deset osoba tek tri nauče svirati. U cilju nam je osposobiti basista, kontraša i dva do tri bas primaša koji bi mogli raditi za potrebe folkloru, ali i dramske i ostalih sekcija. Još uvijek radimo teoriju i nije kasno da nam se i drugi zainteresirani priključe. Teorija je nepresušna, ali za početak će nam biti dovoljno četiri do pet sati. Kad uzmemo tambure u ruke, vjerujem da ćemo već nakon šest mjeseci nešto moći i zasvirati«, zaključuje Antunić.

Na satima tambure radi se ozbiljno, a polaznici s velikim nestrpljenjem čekaju da nakon teorije uzmu tambure u ruke i zasviraju.

Zlatko Gorjanac

MOJ KUĆNI LJUBIMAC:

Nerazdvojno društvo

Kažu ljudi da je svako dijete prezadovoljno kad ima kućnog ljubimca, samo svojega, jedinoga i nezamjenljivoga. Mala, petogodišnja Sončanka Anamarija Kokman ovih dana je četverostruko zadovoljna. Kako još ne ide u dječji vrtić, vrijeme provodi kod kuće, najčešće u igri sa svojim kućnim ljubimcima. Trenutačno ih je četvero. »Najdraži su mi pas Bob i mačak Riki Martin. Igramo se od jutra do večeri i nije nam dosadno. Imam još i dva zeke, no oni su novi u našem domu. Jedan je patuljasti, a drugi je obični bijeli. Još se ne smiju igrati s nama, Bob i Riki Martin ih ne trpe u svojoj blizini. Zbog toga im još nisam ni imena nadjenula.«, – kaže Anamarija i zauzima pozu za fotografiranje s jačom polovicom svojih ljubimaca. Riki Martin zauzima mjesto u Anamarijinom krilu i odmah počinje s »predenjem« i drijemanjem, a Bob poput klauna nestašno skakuće i prevrće se po podu ispred njih. »Ovo mi nisu prvi kućni ljubimci. Već sam imala više pasa i mačaka, ali ova dvojica se znaju najljepše igrati sa mnom. Kucu sam dobila od jednog tatinog prijatelja još dok je bio posve mali. Odmah sam mu nadjenula ime Bob. Mama je onda htjela da to ipak bude Bobi, no, kako je on samo moj ljubimac, moralo je biti onako kako ja kažem. Jedino me tata jako nasekira kad Boba zove Dodž. Kad sam ga prošle godine pitala kakvo je to ime, rekao mi je da su to inicijali od »domaća obična džukela«. Jako sam se uvrijedila i dugo sam plakala, nisam se mogla pomiriti da netko mojega Boba naziva džukelom «.– priča Anamarija. Drugi ljubimac, mladi mačak Riki Martin, lijeno se proteže i ušuškava u gazdaričino krilo. Baka Pavica zaljubljeno ih gleda i nastavlja priču. »Riki Martina je Anamarija kupila negdje na ulici kao posve maleno i poprilično zapušteno mače. Donijela ga je kući, nahranila i nikako se nije htjela riješiti novoga ljubimca. Ja sam ga, kad sam vidjela da definitivno mora ostati u našoj kući, okupala i zaprašila, a mače nam se zahvalno umiljavalo i stalno motalo oko nogu. Anamarija mu je nadjenula ime po svojem ljubimcu, pjevaču Riki Martinu. Nekako u isto vrijeme dobila je i Boba, pa su skupa odrastali. Danas su nerazdvojan trio u igri od jutra do večeri«, – kaže baka Pavica.

Ivan Andrašić

28. listopada 2011.

U NEKOLIKO REDAKA

Prava jesen

Stigle su prave jesenje kiše i sunce se polagano predaje tmurnijem dijelu ovog godišnjeg doba koje predstavlja uvertiru u predstojeću zimu. Dnevno sivilo i rani večernji mrak preuzimaju vlast i držat će je sljedećih nekoliko mjeseci. Tko je spomenuo depresiju?

FOTO KUTAK

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Sjećanje!

KVIZ

Marko Japundžić

Koje je godine i gdje rođen hrvatski bogoslov i arheolog Marko Japundžić?
 Kojem je redu pripadao?
 Koji je bilo njegovo najjače lingvističko područje?
 Gdje je stjecao akademsku naobrazbu?
 Što je studirao na Papinskom arheološkom institutu?
 Koji je još djelatnosti obavljao u Vatikanu?
 Gdje je umro Marko Japundžić?

Roden je 10. veljače 1914. godine u Drenovcima.
 Bio je franjevac trećoredac glagoljaš.
 Bio je jedan od najboljih znalaca glagoljice.
 Diplomirao je u Zagrebu, magistrirao i doktorirao u Rimu.
 Arhivistiku i paleografiju.
 Radio je na Radio Vatikanu, pripremao Drugi vatikanski koncil.
 U Zagrebu, 6. veljače 2000. godine.

VICEVI

Pita Ivica malog Pericu:

- Hoćeš doći kod mene da igramo šah?

Ovaj se malo začudi neočekivanom pozivu, pa će:

- Hoću.

- E baš super, baš nam fali jedan konj.

- Što bi uradio kada bi tvoju ženu u šumi napao medvjed? – upita Josip prijatelja Marka.

- Ne bih ništa. Sam je napao, neka se sam i brani!

Napao razbojnik dva prijatelja na ulici i zatraži im sav novac koji imaju kod sebe.

Na to Damir izvadi novčanicu od 50 eura i pruži je Tomislavu:

Evo, vraćam ti dug od prošle godine...

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

SGINTERNET

brz

moćan

stabilan

jeftin

prvi u
gradu

KAKO ODOLJETI?

24000 SUBOTICA, KARADORĐEV PUT 2 TEL: 024 555-465

JÖVÖ

VODA POWER

ENERGIA

WATER

BUDUĆNOST

VÍZ FUTURE

ENERGIJA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

„PREUZVIŠENI!
JA ŽIVO MISLIM..“

(ILIJA OKRUGIĆ)

130

GODINA
OKRUGIĆEVE
CRKVE"

TEKIJSKO SVETIŠTE
NEDJELJA, 30.10.2011.

17.00 SATI
– PONTIFIKALNA SV. MISA

18.00 SATI
– SVEČANA AKADEMIJA

